

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce
(případová studie obce Tmaň)**

Martina Ježková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Ježková, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Tmaň)

Název anglicky

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Tmaň)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí s důrazem na období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Tmaň ležící ve Středočeském kraji (okres Beroun). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, spolky apod.) a analyzovat výsledky voleb do obecního zastupitelstva. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce a charakterizovat proces plánování, řízení v oblasti rozvoje a identifikování rozvojových priorit obce Tmaň.

Metodika

Při vypracování diplomové práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v různých obcích. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Tmaň, místní samospráva, rozvoj obce, plán rozvoje obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby, komunální koalice, zastupitelstvo obce

---

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- ČMEJREK, J. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Kruntorádová, I. Politické aspekty financování českých měst. Praha: 2015
- MMR ČR. Metodika tvorby programu rozvoje obce. Zpracoval GaREP, spol. s.r.o. a e-Rozvoj.cz s.r.o., 2014
- Peková, J. Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2011.
- Rektořík, J.; Šelešovský, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Tmaň) jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala panu Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za odborné rady při zpracování této diplomové práce. Zároveň děkuji zaměstnankyním obecního úřadu ve Tmani, které mi ochotně poskytly potřebné informace a podklady.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Tmaň)

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Tmaň)

Souhrn

Tématem diplomové práce je vliv místní samosprávy na rozvoj obce Tmaň a politické aspekty řízení obce Tmaň. První část této práce se zabývá teoretickým vymezením zkoumané problematiky, například správa, obec, financování obcí a samospráva obce. Druhá část práce se zaměřuje na plnění jednotlivých dílčích cílů práce, především se zaměřuje na problematiku místní samosprávy po roce 1989, dále jsou vymezeny socioekonomické ukazatele obce Tmaň a složení samosprávy. Detailně je analyzován rozhodovací proces zastupitelstva obce zvoleného na období 2014-2018, jenž byl v průběhu roku 2015 sledován metodou zúčastněného pozorování. V práci jsou též vymezeny zájmové skupiny, podnikatelské subjekty a jejich spolupráce a vztah k místní samosprávě. Dílčí část práce představuje také analýza výsledků komunálních voleb za období 1990 – 2014 a současně jsou zjišťovány rysy těchto voleb, které jsou následně porovnány s teoretickými poznatky. V závěru práce je na základě poznatků získaných ze zúčastněného pozorování a průběžného dotazování vyhodnocen vliv místní samosprávy na rozvoj obce Tmaň a jaké jsou politické aspekty řízení obce Tmaň.

Klíčová slova: Tmaň, místní samospráva, rozvoj obce, plán rozvoje obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby, komunální koalice, zastupitelstvo obce.

Summary

This thesis deals with the influence of local administration on development of the municipality Tmaň, and with political aspects of the municipal management. The first part of this thesis defines the theoretical definition issues such as administration, municipality, municipal financing and local administration. The second part of this thesis is focused on particular aims of this thesis achieved, mainly aims like mapping of the local administration after 1989, the definition socio-economic indicators of the municipality Tmaň and the composition of the local government. The next part of the thesis includes the analysis of the decision process of the local government, which was monitored in 2015 by the method of observation. The thesis includes interest groups, local business entities and their cooperation and relationship with local administration. The substantial part of the thesis includes the clarification of the results of the municipal elections in the municipality Tmaň from 1990 to the last election in 2014 and simultaneously finding out their features with subsequent comparison with theoretical knowledge. Conclusion of the thesis is the generalization based on the participant observation and the continuous questioning, what influence does the local administration on the development of the municipality Tmaň and what the political aspects of the management of the municipality Tmaň are.

Keywords: Tmaň, local administration, development of the municipality, municipality development plan, municipality budget, interest groups, election party, municipal election, municipal coalition, local government.

Obsah

Obsah.....	8
1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika.....	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Stát a veřejná moc.....	16
3.1.1 Veřejné správa a systém dělení.....	16
3.1.2 Státní správa	18
3.1.3 Samospráva.....	20
3.1.4 Územní samospráva	21
3.1.5 Reformy územní samosprávy	22
3.2 Obec a právní postavení obcí	23
3.2.1 Orgány obce.....	25
3.2.2 Působnost obce	28
3.2.3 Samostatná působnost	28
3.2.4 Přenesená působnost	29
3.3 Financování obcí.....	30
3.3.1 Rozpočet obce.....	31
3.4 Komunální volební systém.....	36
3.4.1 Legislativa komunálního volebního systému	36
3.4.2 Aktivní a pasivní volební právo.....	36
3.4.3 Komunální volby	37
3.4.4 Politické aspekty komunálních voleb.....	41
3.4.5 Politické strany jako aktéři komunální politiky?	42
3.5 Samospráva - rozvoj a řízení českých obcí	45
3.5.1 Model tří vzájemných vztahů	47
3.5.2 Program rozvoje obce jako nástroj strategického plánování rozvoje obce	47
4 Praktická část.....	50
4.1 Charakteristika obce Tmaň.....	50
4.1.1 Stručná historie obce	50

4.2	Základní socioekonomické ukazatele	52
4.2.1	Demografie	52
4.2.2	Ekonomická aktivita a vývoj zaměstnanosti	56
4.2.3	Významné podnikatelské subjekty v obci – pracovní příležitosti	58
4.2.4	Vybavenost obce	59
4.2.5	Hospodaření obce.....	62
4.3	Struktura politických i nepolitických aktérů v obci.....	68
4.3.1	Orgány místní samosprávy	68
4.3.2	Zájmové skupiny.....	74
4.3.3	Spolupráce mezi obcemi	77
4.3.4	Občanská participace	78
4.4	Volby v obci po roce 1989	79
4.5	Samospráva a rozvoj	93
5	Závěr	97
	Seznam použitých zdrojů.....	101
	Seznam příloh	107
	Přílohy	108

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Systém dělení veřejné správy	18
---	----

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj příjmů obcí v letech 1995-2014 (v mld. Kč).....	34
Tabulka č. 2: Počet potřebných podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení po roce 1994.....	38
Tabulka č. 3 Počet potřebných podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení 1990-1994	39
Tabulka č. 4: Struktura obcí dle počtu a počtu obyvatel v roce 2015	41
Tabulka č. 5 Vývoj obyvatelstva obce Tmaň v letech 2001, 2011 a 2015	52
Tabulka č. 6 Vývoj počtu obyvatel v obci.....	53
Tabulka č. 7 Vzdělání obyvatel v obci - porovnání v letech 2001 a 2011	55
Tabulka č. 8 Srovnání počtu ekonomicky aktivních obyvatel pracujících ve vybraných odvětvích.....	57
Tabulka č. 9 Porovnání zaměstnanosti obyvatel v obci 2001 a 2011	57
Tabulka č. 10 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2001 - 2016.....	58
Tabulka č. 11 Daňové příjmy obce v letech 2012-2014.....	63
Tabulka č. 12 Nedaňové příjmy obce v letech 2012-2014.....	63
Tabulka č. 13 Kapitálové příjmy obce v letech 2012-2014.....	64
Tabulka č. 14 Přijaté dotace obce v letech 2012-2014.....	64
Tabulka č. 15 Volby v obci Tmaň v číslech	86
Tabulka č. 16 Výsledky voleb v obci Tmaň v roce 2014.....	87
Tabulka č. 17 Přehled zvolených kandidátů a jejich předchozí působení v zastupitelstvu obce Tmaň.....	88
Tabulka č. 18 Přehled výsledků komunálních voleb v obci Tmaň za období 1994 - 2014	90

Seznam grafů

Graf č. 1: Podíl obcí na sdílených daních v ČR od 1. 1. 2016.....	33
Graf č. 2 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 1990 - 2014.....	53
Graf č. 3 Vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 1990 - 2014	54
Graf č. 4 Vývoj migrace v obci v letech 1990 - 2014	55

Graf č. 5 Příjmy obce Tmaň - vývoj v letech 2012-2014 (v Kč).....	65
Graf č. 6 Vývoj výdajů obce v období 2012-2014 (v Kč).....	66

1 Úvod

Politické změny na konci roku 1989, zejména však po tomto roce, odstartovaly významné změny na národní úrovni, ale také v oblasti územní samosprávy. Ještě v roce 1990 proběhla první reforma místní samosprávy, která nahradila národní výbory obecními orgány, které jsou nám známé dodnes – zastupitelstvo obce a rada obce či starosta. Došlo tak k radikálnímu přechodu od státní moci k místní samosprávě. Začal proces decentralizace. V roce 1992 byla přijata Ústava České republiky, která pak legislativně mimo jiné vymezila území republiky na obce a kraje. V roce 2000 pak vzešel v platnost velmi důležitý zákon, zákon o obcích¹, který nahradil první zákon o obcích z roku 1990. Zákon o obcích je jedním z nejdůležitějších právních předpisů v oblasti místní samosprávy v České republice, jenž vlastně vymezuje samotné fungování, řízení a rozvoj obce. Vedle tohoto zákona nelze opomenout také zákon o volbách do zastupitelstev v obcích², jenž umožňuje občanům - voličům prostřednictvím voleb zvolit si své reprezentanty, kteří budou spravovat území, v němž daní voliči bydlí. Účast v těchto volbách je mnohdy vyšší než ve volbách probíhajících na celostátní úrovni. Tento fakt je způsoben zejména tím, že komunální volby bezprostředně ovlivňují každodenní život občanů, u těchto voleb také postrádáme typický „volební boj“, který se pravidelně v celostátních volbách objevuje. U komunální politiky, zejména v malých obcích, se často setkáváme s absencí politického zařazení. Typickým rysem komunálních voleb je často vzájemný vztah mezi voličem a kandidátem, v menších obcích lidé kandidáty většinou znají osobně, a tak se většinou nerozhodují podle politického zařazení, ale podle vzájemných sympatií.

V oblasti fungování, řízení a rozvoje obce hrají svou důležitou roli „politická aktéři“, kteří tak prostřednictvím komunální politiky udávají směr rozvoje a řízení dané obce. V této oblasti lze také považovat za klíčové aktéry místní podnikatelské subjekty, zájmová sdružení či různé místní spolky. Tito všichni aktéři, společně s občany a samosprávou tvoří základ pro směr rozvoje vybrané obce.

Tématem této diplomové práce jsou Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Tmaň). V práci budou prostřednictvím případové studie zkoumány výše uvedené procesy, jenž úzce souvisí s řízením a rozvojem obcí v České republice.

---

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění.

² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vymezení problematiky v oblasti místní samosprávy a rozvoje obcí v České republice s důrazem na období po roce 1989. Objektem výzkumu je obec Tmaň, která leží ve Středočeském kraji v okrese Beroun.

Objekt výzkumu byl vybrán na základě několika aspektů. Obec byla vybrána z důvodu zvyšující se populace v obci a potřebě nových investic pro rozvoj obce a zvyšování kvality života obyvatel. V katastrálním území obce se nachází těžební prostory, z nichž obec získává finanční prostředky. Díky těmto prostředkům se může obec rozvíjet a vytvářet podmínky pro kvalitní život v obci. Vliv na využití těchto, ale i dalších prostředků, má místní samospráva a rozhodovací proces v ní probíhající. Pro zkoumání vlivu místní samosprávy a rozhodovacího procesu v oblasti rozvoje obce bylo zvoleno téma této diplomové práce Politické aspekty řízení a rozvoje obce (případová studie obce Tmaň).

V rámci zvoleného tématu byly zvoleny tři dílčí cíle. Prvním z nich je charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce Tmaň a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. Dalším dílčím cílem práce je identifikovat aktéry politického procesu v obci a analýza výsledků voleb do zastupitelstva obce. Třetím dílčím cílem je definovat charakter rozhodovacího procesu, procesu plánování a řízení místní samosprávy v oblasti rozvoje a identifikování rozvojových priorit obce Tmaň.

V diplomové práci je, na základě teoretických poznatků od J. Bernarda, obec Tmaň zařazena do jednoho ze tří modelů vzájemných vztahů místní samosprávy a rozvoje obce. Na základě vyhodnocení socioekonomických ukazatelů obce, vybavenosti obce, dostupnosti obce a vlivu místní samosprávy a místních politických aktérů na rozvoj obce, jsou v diplomové práci definovány rozvojové priority obce. Na základě zjištění konkrétní situace v obci Tmaň si autorka klade za cíl vyvrácení či potvrzení tvrzení: „...*vliv dimenzí spojených s lokální politickou situací na rozvinutost obce je marginální*“, které uvádí J. Bernard v knize Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj.³

---

³ BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 193.

2.2 Metodika

Tato práce je pojata jako případová studie, jenž se zabývá politickými aspekty řízení a rozvoje vybrané obce. V práci je detailně analyzován konkrétní případ obce Tmaň. V tomto konkrétním případě je analyzován rozhodovací proces v obci Tmaň a aspekty ovlivňující rozvoj obce. Aby bylo možné zvolený případ analyzovat, je nezbytné uvést teoretický základ. Východiskem pro tuto část práce bylo studium odborné literatury. V teoretické části se autorka opírá právní předpisy (zákon o obcích, Ústava České republiky), dále o texty Stanislava Balíka, který se zabývá komunální politikou a podklady tvořily i další publikace zabývající se územní samosprávou.

Praktická část byla zpracována na základě sběru dat potřebných pro tuto práci. Sběr dat byl proveden studiem vhodných dokumentů, mezi něž patří oficiální dokumenty státních úřadů (Český statistický úřad, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo práce a sociálních věcí), dále byly využity podklady poskytnuté obecním úřadem ve Tmani (závěrečné účty obce, zápisy jednání zastupitelstva obce, zápisy z rady obce, usnesení zastupitelstva obce, usnesení rady obce, obecně závazné vyhlášky obce). Pro výzkum byly využity také publikace související s komunálními volbami (materiál poskytnutý kronikářem obce Tmaň, volební programy volebních stran). Pro zpracování praktické části byly stěžejní i texty Jaroslava Čmejřka či Josefa Bernarda, jež se zabývají samosprávou venkovských obcí a rozvojem obcí.

Hlavním výzkumným přístupem, který byl pro vypracování této diplomové práce využit, byla metoda zúčastněného pozorování a průběžného dotazování. Technika pozorování je častěji používána v rámci metodologie kvalitativní. Pozorování je na rozdíl od experimentu prováděno většinou v přirozeném prostředí. Při pozorování dochází ke sběru dat, při kterém se systematicky sledují smyslově vnímatelné projevy prvků a fenoménů. Existují dva druhy pozorování zúčastněné a nezúčastněné. Většina výzkumů založených na pozorování, se v přirozeném prostředí všeobecně provádí zúčastněným pozorovatelem. V přirozeném prostředí není prakticky možné, aby badatel byl skrytý a současně nezúčastněný. Výhodou zúčastněného pozorování může být úzký kontakt s okolím a získání bezprostředních informací.⁴ Autorka práce tuto metodu zúčastněného nestandardizovaného pozorování aplikovala především v průběhu roku 2014 a 2015, kdy

---

⁴ MAJEROVÁ, Věra, MAJER, Emerich. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství část II*. 2012, s. 161-167

se od listopadu 2014 do března 2016 účastnila veřejných zasedání zastupitelstva obce Tmaň a schůzí rady obce Tmaň, kde analyzovala rozhodovací proces a aspekty, jež tento proces ovlivňují. Při stanovení vzorku (skupiny pozorovaných) byly do pozorovaných zahrnuti řadoví členové místního zastupitelstva obce, dále starosta, místostarosta, členové rady obce a nejstarší členové zastupitelstva obce. U vzorku pozorovaných bylo pozorováno chování při rozhodování. V průběhu pozorování byli někteří aktéři místní samosprávy dotazováni. Dotazování proběhlo formou polostrukturovaného rozhovoru se zástupci místní samosprávy a aktéry rozvoje. V příloze H jsou uvedeny struktury rozhovorů. Některé otázky k odpovědím nejsou uvedeny, protože rozhovor byl doplňován otázkami, které byly reakcí na odpovědi dotazovaných.

3 Teoretická východiska

3.1 Stát a veřejná moc

Pojem veřejná moc je úzce spjata s pojmem stát. Stát je nositelem veřejné moci⁵ ovšem je nadán oprávněním veřejnou moc delegovat na jiné subjekty. Stát působí jako suverén, jež má prostřednictvím veřejné moci schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů.⁶

V České republice je veřejná moc realizovaná prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní, jež mají své základní postavení v systému práva v nejvyšším právním předpisu - Ústavě České republiky⁷ a dále skrze jiné subjekty. Prostřednictvím veřejné moci jsou vykonávány základní činnosti ve státě. Moc zákonodárná, zastoupená Parlamentem České republiky, vytváří právní rámec ve státě. Navrhuje, schvaluje a vydává právní předpisy. Moc výkonná, zastoupená prezidentem, ministerstvy a jednotlivými správními úřady a institucemi zajišťuje výkon činností souvisejících se spravováním⁸ státu. Smyslem existence moci soudní je nezávislý pohled a dohlížení na fungování právního řádu v České republice. Moc soudní je vázaná výhradně právem a výkon moci provádí prostřednictvím deklaratorních aktů.

Výkon jednotlivých mocí je úzce spjat s veřejnou správou respektive institucemi, které činnosti veřejné správy vykonávají.

3.1.1 Veřejné správa a systém dělení

Chceme-li definovat postavení veřejné správy, můžeme její existenci definovat negativním vymezením, kdy veřejnou správou je jakákoli veřejná moc, vykonávaná mimo moc zákonodárnou a soudní. Z hlediska systému práva v České republice veřejnou správu zařazujeme do kategorie práva veřejného. Veřejná správa úzce souvisí s kategorií práva správního, jež zařazujeme právě do kategorie veřejného práva. Předmětem správního práva jsou právní vztahy, které vznikají při výkonu veřejné správy. Stát tak prostřednictvím svých orgánů působí na členy své společnosti.

---

⁵ Pokud tato moc není mezinárodní smlouvou přenechána nadnárodní instituci.

⁶ BALÍK, S. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 11.

⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., v platném znění.

⁸ Pojem "spravovat" v tomto smyslu chápeme jako starat se, obhospodařovat, upravovat, řídit a organizovat.

Pojem veřejná správa chápeme jako činnost vázanou právem a vykonávanou příslušnými orgány ve veřejném zájmu. Činnost veřejné správy je činností moci výkonné a musí být v souladu s právními předpisy - ústavním pořádkem tj. ústavou a zákony. Samotný pojem správa označuje P. Pikola jako činnost sledující záměrně předem určený cíl a činnost, která obnáší řízení určitých záležitostí za trvalým účelem.⁹ Ve své knize J. Kadeřábková uvádí několik definic pojmu správa, například definici K. Čížka, který správu vymezil jako organizovanou činnost k dosažení určitých účelů, dále uvádí příklad A. Merkla jenž správu vymezuje v nejširším smyslu jako záměrnou lidskou činnost směřující k dosažení určitých lidských účelů.¹⁰ Dle J. Pekové je veřejná správa souhrn záměrných činností orgánů a institucí a úkolů zabezpečovaných na jednotlivých vládních úrovních, tzn. na úrovni státu i územní samosprávy. Dále J. Peková uvádí, že jde o správu veřejných záležitostí, a to ve veřejném zájmu, někdy vykonávaných i na ochranu veřejného zájmu.¹¹ Z výše uvedeného lze vyvodit, že pojem veřejná správa je činností podzákonnou, jež má výkonný a autoritativní charakter a je činností často doprovázenou činností organizátorského charakteru.

Na veřejnou správu lze nahlížet z pohledu pojetí materiálního a organizačního. Z pohledu materiálního (funkčního) je určující obsah veřejné správy a charakteristika jednotlivých úkonů. V druhém případě - pojetí organizační nám udává, že veřejná správa má jistý institucionální základ – soubor orgánů a úřadů – osob veřejného práva. Veřejná správa je systém, jenž se dále dělí na dílčí celky v závislosti na subjektech, které tuto správu vykonávají. Základním nositelem veškeré veřejné moci je stát, ten však svým vlastním rozhodnutím může část veřejné moci přenechat jiným subjektům. Z pohledu veřejné správy pak může být moc vykonávána třemi způsoby – státní mocí, samosprávou a jinými veřejnoprávními korporacemi. Veřejnou správu tak lze rozdělit na státní správu a samosprávu. Toto dělení vychází z povahy nositele veřejné moci. Státní správa je vykonávána státem prostřednictvím státních orgánů a samospráva prostřednictvím veřejnoprávních korporací. Systém dělení veřejné správy znázorňuje obrázek 1.

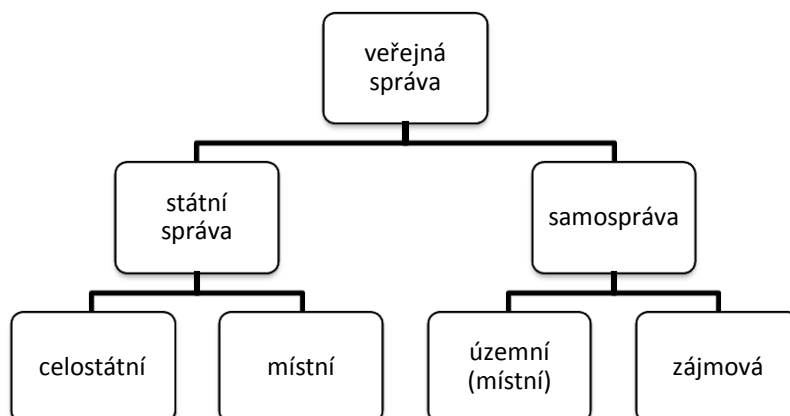
---

⁹ PIKOLA, P. *Správní právo prakticky*. 2012, s. 9.

¹⁰ KADEŘÁBKOVÁ, J.; PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 16-17.

¹¹ PEKOVÁ J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 2011, s. 35.

Obrázek č. 1 Systém dělení veřejné správy

Zdroj: vlastní zpracování.

Obě části veřejné správy spojuje výkon činností v oblasti veřejného sektoru. Jak uvádí J. Peková veřejný sektor je řízen veřejnou správou, tudíž i státní správou a samosprávou, které v případě řízení veřejného sektoru hrají roli ekonomického subjektu, jenž jedná ve veřejném zájmu.¹²

3.1.2 Státní správa

Státní správu můžeme označit jako základní a nejrozsáhlejší subsystém veřejné správy, který však nemá výsadní postavení. Dle L. Valeše a kol. je státní správa považována za originální původní formu veřejné správy, kde podle autorů je státní správa jediným subjektem, který sleduje celospolečenský, tedy opravdu veřejný zájem naproti tomu v samosprávě jsou dle autorů hájeny zájmy jen daného společenství byť v případě územní samosprávy je na daném teritoriu takový zájem, který je zájmem veřejným.

Na obrázku č. 1 je zobrazeno, že státní správu lze dále dělit na celostátní (ústřední) a místní (územní). V rámci ústřední státní správy působí především, jak již z názvu vyplývá, ústřední orgány státní správy – vláda, ministerstva a ostatní ústřední orgány, které mají celostátní působnost. Oproti tomu územní státní správu vykonávají státní orgány, jejichž působnost je omezena místní působností. Pro oblast státní správy jsou typické vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Typickým příkladem pro vymezení celostátní a místní státní správy může být systém finanční správy v České republice. Kde jako ústřední státní orgány působí Ministerstvo financí ČR, Generální finanční ředitelství a Odvolací

¹² PEKOVÁ, J. *Veřejný sektor - jeho řízení a financování*. 2012, s. 24.

finanční ředitelství, jemuž jsou podřízeny finanční úřady v jednotlivých krajích, v rámci nichž pak fungují územní pracoviště. Místní státní správu v tomto případě vykonávají jednotlivé finanční úřady (např. Finanční úřad pro Středočeský kraj).¹³

Státní správa se z hlediska subjektů, jejichž orgány státní správu vykonávají, dělí na přímou státní správu a nepřímou státní správu. Přímá státní správa je vykonávána bezprostředně orgány státu, jak již bylo uvedeno výše. Nepřímá státní správa je pak vykonávána v rámci přenesené působnosti orgány obcí a krajů nebo jejíž výkon byl na základě a v souladu se zákonem svěřen soukromé právnické nebo fyzické osobě.¹⁴ V případě nepřímé státní správy pak hovoříme o dekoncentraci. Příkladem dekoncentrace je výkon přenesené působnosti obcí v oblasti přestupků, kdy jsou zřizovány přestupkové komise, které v rámci přenesené působnosti vykonávají státní správu. V případě svěření výkonu státní správy soukromé právnické osobě můžeme jako příklad uvést činnost lesní stráže, která je ustanovována orgány státní správy lesů.¹⁵

Státní správa je obecně považována za velký soubor institucí a v nich pracujících úředníků, mezi nimiž existují různě komplikované vztahy podřízenosti a nadřízenosti, což dosti často vede k její nepřehlednosti pro občany. Komplikovanost jednotlivých organizačních struktur mnohdy vyvolává v občanovi pocit dezorientace. S těmito problémy se veřejná správa potýká již delší čas, jistým pokusem jak tuto nepříznivou situaci řešit, je vytvoření dokumentu Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020 a jeho realizace. Tuto nepříznivou situaci by v dlouhodobém horizontu měl strategický rámec zlepšit, jak je uvedeno i v samotném dokumentu *„Realizace Strategického rámce by měla být přínosem pro občany, podnikatele, ale i zaměstnance subjektů veřejné správy samotné. Přínosem realizace Strategického cíle by mělo být také snižování nákladů na výkon veřejné správy a racionalizace subjektů veřejné správy. Strategický rámec je zaměřen především na výkon státní správy, a to jak na centrální*

---

¹³ Finanční správa. *Orgány finanční správy*. [online] [cit. 2015-11-07]. Dostupné z WWW: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy>

¹⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2009, s. 20.

¹⁵ eAgri. Lesy. [online] [cit. 2015-11-07]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/legislativa/metodicke-pokyny/mp-15-smernice-mze-c-34-pro-ustavovani.html>

úrovni, tak v přenesené působnosti. Zároveň se však realizace Strategického rámce bude dotýkat územní samosprávy i z hlediska výkonu samosprávné působnosti.”¹⁶

3.1.3 Samospráva

Druhým subsystémem veřejné správy je samospráva. Stát umožňuje existenci samosprávy svým právním řádem (zakotvena v ústavních i ostatních zákonech) tak, aby to bylo v souladu s vývojem demokracie. Pro samosprávné celky můžeme uvést několik typických znaků, k nimž můžeme zařadit samostatnost, rovnoprávnost se subjekty stejného řádu, existenci skupinového zájmu, který samospráva reprezentuje, demokratickou tvorbu samosprávných orgánů zdola, vlastní ekonomickou základnu a vázanost na právní řád státu.¹⁷ Jak již bylo uvedeno výše, samospráva představuje dílčí zájem veřejného zájmu, kde se projevují sice společenské veřejné obecné zájmy nicméně využitelné jen v rámci obce, kraje či jiných subjektů veřejné správy.

V nejjobecnějším smyslu samosprávou rozumíme samostatné spravování záležitostí, které se bezprostředně dotýkají obyvatel.¹⁸

Samosprávu můžeme také definovat jako veřejnou správu vykonávanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem za předpokladu, že jim je tato odpovědnost zákonem svěřena.

Pokud ve státě existuje vedle státní správy samospráva, můžeme hovořit o jisté formě decentralizace. Samospráva v tomto případě není podřízena státní správě, avšak státní správa má právo samosprávu kontrolovat.

Samosprávu lze dále rozlišit na samosprávu územní (místní) a na samosprávu zájmovou. V případě územní samosprávy se jedná o samosprávu určitého dílčího území (teritoria), je zde patrný jak územní základ, tak osobní základ (obce, kraje). Naopak mluvíme-li o samosprávě zájmové, lze zde říci, že jde o zájem dílčího společenství, které však spojuje určitý profesní stav (profesní komory - např. komora auditorů, zubařů, atd.). Vedle profesních komor lze do zájmové samosprávy zařadit také vysoké školy. Zájmovou samosprávu tak tvoří spíše personální základ (kdy se povětšinou tvoří členská základna).

---

¹⁶ Ministerstvo vnitra. Strategický rámec rozvoje. *Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020*. [online] [cit. 2015-11-07]. Str. 8. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

¹⁷ ČMEJREK, J. *Moderní společnost a problémy politiky*. 2012, s. 49.

¹⁸ KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 16.

Vedle profesních komor a některých vysokých škol řadíme do samosprávy zájmové také některé zájmové celky resp. sdružení (např. myslivecké sdružení, rybářský svaz, atd.)

3.1.4 Územní samospráva

Územní samosprávu charakterizují tři typické prvky – teritoriální prvek, prvek personální a prvek, kdy územní samospráva vyjadřuje zájem dílčího teritoria. Územní samospráva však neměla vždy takové postavení, jaké známe dnes. Před rokem 1989 byly obce v Československé republice chápány spíše formálně, řízení obcí bylo postaveno spíše na centrálním principu a řízení vzhledem k panujícímu režimu bylo vysoce ovlivňováno státní mocí, jež byla vykonávána prostřednictvím národních výborů. Po roce 1989 prošla česká místní samospráva mnoha změnami a reformami. Zásadní změnou bylo odloučení samosprávy od státní moci. Obnovení územní samosprávy bylo zaručeno přijetím ústavního zákona v roce 1990. Tímto zákonem byly zrušeny národní výbory. V roce 1993 po rozpadu federace a se vznikem České republiky 1. ledna 1993 se změnilo i ústavní uspořádání. V českém právním řádu je existence územní samosprávy zakotvena v Ústavě České republiky (dále jen Ústava ČR), kde v Hlavě první článek 8 vyjadřuje právo na územní samosprávu takto: „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků“. Hlava sedmá pak hovoří přímo o Územní samosprávě. Hlava sedmá - článek 99 stanoví, že Česká republika se člení na obce – základní územní samosprávné celky a na kraje – vyšší územní samosprávné celky. V článku 100 je pak zaručeno, že územní samosprávný celek je územním společenstvím občanů, který má právo na samosprávu.¹⁹ V Ústavě ČR je z hlediska samosprávy uzákoněna pouze územní samospráva, o právu na zájmovou samosprávu se Ústava ČR nezmiňuje.

Vedle Ústavy je územní samospráva zakotvena ještě také v dalších důležitých předpisech - v ústavním zákoně o vytvoření vyšších samosprávných celků, dále v zákoně o obcích, o krajích, o hlavním městě Praze a v zákoně o územním členění státu. Výkon územní samosprávy je však upraven ještě v dalších předpisech.

---

¹⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

3.1.5 Reformy územní samosprávy

„Žádná reforma nepřináší trvalé uspokojení, a proto jsou reformy nikdy nekončícím procesem.“²⁰

Reforma veřejné správy (tudíž i územní samosprávy) v České republice byla započata obnovením obecní samosprávy po roce 1989. V souvislosti s tímto byly přijaty právní předpisy upravující organizaci státu a to v souladu s principy demokratizace a decentralizace ve veřejné správě. V roce 1999 Poslanecká sněmovna schválila Koncepti reformy veřejné správy. V rámci této koncepce měla proběhnout reforma ve třech oblastech veřejné správy v České republice. Koncepce zahrnovala reformu územní samosprávy (územní veřejné správy), reformu ústřední státní správy a modernizaci a zefektivnění veřejné správy. Realizací reformy územní veřejné správy a částečné reformy ústřední státní správy vznikl v České republice a doposud je uplatňován tzv. spojený model veřejné správy, což v praxi znamená, že územní samosprávné celky vykonávají činnosti nejen v rámci samostatné působnosti, ale provádí také výkon státní správy v rámci přenesené působnosti. Reformu lze rozdělit do dvou fází.

V první fázi reformy byla zřízena krajská samospráva a s tím související právní předpisy. V další fázi proběhl přesun kompetencí orgánů státní správy na orgány samosprávy. Tato fáze přinesla také zrušení okresních úřadů (k 31. 12. 2002) a s tím související přenesení činnosti na kraje a obce (především na obce s rozšířenou působností). Od 1. ledna 2003 tak byly zrušeny okresní úřady a byla zřízena třístupňová kategorizace obcí:

- obce s rozšířenou působností
- obce s pověřeným obecním úřadem
- obce základního typu.

Realizace koncepce této reformy však nebyla dosažena v celém kontextu. Částečná realizace některých oblastí (reformy ústřední státní správy a modernizace a zefektivnění veřejné správy) spíše přispěla k prohlubování problémů ve veřejné správě. V roce 2012 Ministerstvo vnitra vytvořilo další dokument - Koncepti dokončení reformy veřejné správy. V rámci této koncepce bylo vymezeno 16 opatření, ve kterých bylo navrženo jak postupovat dále v oblasti modernizace veřejné správy, územní veřejné správy

---

²⁰ POMAHAČ, R.; VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa*. 2002, s. 189.

a financování státní správy v přenesené působnosti. Tento dokument však Vláda ČR neprojednala, a tudíž jí nebyl ani schválen.

Z hlediska reformy veřejné správy můžeme označit za jeden z klíčových dokumentů strategii Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby. Cílem této strategie je zajistit koordinovaný a efektivní způsob zlepšování veřejné správy a veřejných služeb s využitím prostředků z evropských fondů v bývalém programovém období 2007-2013. V rámci této strategie byly pak v letech 2007-2015 realizovány projekty v oblasti veřejné správy a jejího zefektivňování, elektronizace a zkvalitnění. Na tento koncepční dokument navazuje po roce 2015 Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014-2020. Tento strategický rámec definuje čtyři strategické cíle. Strategický cíl 2 s názvem Revize a optimalizace výkonu veřejné správy v územní pak definuje současné nedostatky v oblasti územní samosprávy a navrhuje jejich možné řešení prostřednictvím specifických cílů. Zásadním nedostatkem, který je v tomto dokumentu v rámci územní samosprávy uváděn, je vzájemná neskladebnost mezi dodnes existujícími územními jednotkami zřízenými zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu a mezi územními samosprávnými celky se svými správními obvody. Vznikají zde problémy především z pohledu součinnosti orgánů státu s územními samosprávami.

3.2 Obec a právní postavení obcí

„Základem svobodného státu je svobodná obec.“²¹

Základním stavebním prvkem územní samosprávy jsou vedle krajů obce. Základní právní zakotvení obcí najdeme v Ústavě ČR, kde je stanoveno, že obec je základním územním samosprávným celkem, který je samostatně spravován zastupitelstvem. Kraje jsou pak vyššími územními samosprávnými celky, které společně s obcemi tvoří z hlediska samosprávy dvoustupňový systém. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, v tomto systému z pohledu samosprávy však vyšší územní samosprávný celek není ve vztahu k obcím v postavení nadřízenosti. Z hlediska samosprávy je toto autonomní postavení obcí i vůči státu, kde podle článku 101 Ústavy ČR stát zasahuje do činnosti územních samosprávných celků (obce i kraje) jen v případech, kdy to vyžaduje ochrana zákona.²² Vedle Ústavy ČR hraje v právním postavení obcí velmi

---

²¹ BALÍK, S. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 7.

²² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Článek 101, odst. 4.

důležitou roli zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, který upravuje postavení obcí, základní členění a působnost obcí a orgánů působících v rámci obce. Vedle těchto úprav zákon o obcích také definuje, kdy je obec městem či městysem. V právním řádu ČR mají pak zvláštní postavení statutární města a hlavní město Praha, která je zároveň obcí a krajem.

Postavení obcí je duálně vymezeno v obou uvedených předpisech, kdy jak ústava, tak zákon o obcích, charakterizují obec jako veřejnoprávní korporaci, územní společenství občanů a územní celek vymezený hranicí obce. Na vymezení pojmu obec tak můžeme pohlížet z různých pohledů.

Z hlediska sociologického můžeme obec chápat též jako komunitu lidí, žijících na vymezeném území.

Kadeřábková J. a Peková J. definují obec jako veřejnoprávní územní korporaci, která při realizaci svých pravomocí podléhá povaze veřejného úřadu. Obec dle autorek tvoří obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území a které má v ústavě zakotvené právo na samosprávu. Autorky dále vymezují obec charakteristickými znaky:

- vlastní území;
- občané obce;
- spravování svých záležitostí samostatně;
- vystupování v právních vztazích svým jménem;
- péče o všestranný rozvoj;
- hospodaření podle vlastního rozpočtu.²³

Kočí vymezuje obec mimo jiné jako právnickou osobu, jenž má nejen právní subjektivitu, ale i způsobilost k právním úkonům – způsobilost nabývat práva a brát na sebe povinnosti.²⁴ Péče o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů je základní povinností obce, při plnění této povinnosti musí obec chránit též veřejný zájem.

Právo hospodařit podle vlastního rozpočtu a vlastnit majetek tvoří ekonomický základ obce a je nezbytné pro výkon samosprávy v každé obci. Rozpočet musí mít každá obec a povinností obce je hospodařit podle struktury schváleného rozpočtu.

Územní samosprávné celky, tedy i obce, vykonávají své činnosti v rámci samostatné a přenesené působnosti. Ústava ČR říká, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem

---

²³ KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 19.

²⁴ KOČÍ, R. *Obecní samospráva v České republice. Praktická příručka s judikaturou*. 2012, s. 39.

(samostatná působnost a výkon státní správy, lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon /přenesená působnost/).

Dle zákona o obcích můžeme pak obce rozdělit do tří základních typů v závislosti na svěřeném rozsahu povinností (míry přenesené působnosti):

- obec s rozšířenou působností,
- obec s pověřeným obecním úřadem,
- obec základního typu.

Dle tohoto rozdělení obce v závislosti na míře přenesené působnosti provádí výkon státní správy, a to ve správním obvodu. V případě obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem je pak správní obvod zpravidla větší, než je území dané obce, výkon státní správy je zpravidla prováděn pro více obcí. U obcí základního typu je pak výkon státní správy prováděn ve správním obvodu, který je totožný s územním obvodem obce.

3.2.1 Orgány obce

Každá obec zajišťuje svou činnost prostřednictvím svých orgánů. Výčet orgánů obce uvádí zákon o obcích. Orgány obce můžeme členit na volené (zastupitelstvo obce), výkonné (rada obce, starosta, obecní úřad), poradní a kontrolní. Poradní a kontrolní orgány jsou zřizovány jako orgány obce a rady. Povinně musí obec (respektive zastupitelstvo obce) zřídit finanční a kontrolní výbor a v některých případech také výbor pro národnostní menšiny. Dále obec může zvolit komise na základě rozhodnutí zastupitelstva obce. Každá obec v České republice musí mít minimálně tři orgány obce. Povinné je zastupitelstvo obce, obecní úřad a starosta obce. Názvy jednotlivých orgánů se mění v závislosti na typu obce např. zastupitelstvo města, zastupitelstvo městyse, zastupitelstvo statutárního města či zastupitelstvo hlavního města Prahy, obecní úřad, úřad městyse, městský úřad, magistrát, starosta či primátor. Pojem primátor a magistrát se používá v případě hlavního města Prahy a statutárních měst. U částí statutárního města nesou orgány v názvu označení městské části či městského obvodu např. zastupitelstvo městské části, v čele úřadu těchto částí pak stojí starosta.

3.2.1.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je nejvyšší orgán obce, který je volen „zdola“ přímo občany obce na čtyři roky. Zastupitelstvo obce je klíčový orgán obecní samosprávy, který ve své podstatě deklaruje nenahraditelný symbol demokratické obecní samosprávy, volba členů

zastupitelstva obce je zcela na svobodné vůli občanů obce. Zastupitelstvo obce se skládá nejméně z pěti členů maximálně však z pětatřiceti členů. Při stanovení počtu členů zastupitelstva obce se přihlíží hlavně k počtu obyvatel obce k 1. 1. roku, ve kterém se konají volby do zastupitelstev obcí.

Zákon o obcích výslovně stanovuje, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, ovšem pokud je v obci zvolená rada obce, je často mnoho kompetencí z oblasti samostatné působnosti svěřováno právě jí. Do kompetence zastupitelstva obce patří mimo jiné rozhodovat o důležitých otázkách jako je volba starosty obce, členů rady obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, schvalování rozpočtu obce nebo schvalování programu rozvoje obce. Důležitou kompetencí zastupitelstva obce je zřízení kontrolního a finančního výboru. Tyto výbory musí mít každá obec, předsedové těchto výborů se volí z řad zastupitelstva obce. V některých případech zastupitelstvo obce musí zřídit též výbor pro národnostní menšiny.

Zastupitelstvo obce respektive členové zastupitelstva obce jsou povinni zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, jednání (zasedání, která jsou veřejná) se musí uskutečnit minimálně jednou za tři měsíce.

3.2.1.2 Rada obce

Výkonným orgánem obce (v oblasti samostatné působnosti) je rada obce. Rada obce se volí jen v obcích, kde má zastupitelstvo patnáct a více členů. Od počtu členů zastupitelstva obce se pak odvíjí i počet členů rady obce, přičemž vždy je počet lichý a pohybuje se v rozmezí pět až jedenáct členů. Zákon také stanoví kritérium počtu členů rady obce, tak že počet členů rady obce nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce (např. pokud má zastupitelstvo obce 21 členů, může být maximální počet členů rady obce sedm členů). Zákon o obcích ukládá povinnost být členem rady obce starostovi, místostarostovi popřípadě místostarostům. Další členy rady zvolí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Rada obce zasedá na neveřejných jednáních, které se konají dle potřeby. Běžně se schůze rady obce se konají častěji než veřejná zasedání zastupitelstva obce. Rada obce je orgánem obce, který řeší běžný chod obce a věnuje se vzniklým problémům a potřebám s nimi souvisejících, připravuje podklady pro jednání zastupitelstva obce a řeší jí svěřené záležitosti z oblasti samostatné působnosti. Rada obce pro zajištění některých činností zřizuje komise.

3.2.1.3 Obecní úřad

Obecní úřad je jedním z orgánů obce. Obecní úřad je tvořen starostou/primátorem, místostarostou/náměstkem (tajemníkem obce, pokud byla taková funkce v obci zřízena) a zaměstnanci zařazenými do obecního úřadu. Z hlediska funkčního pojetí je obecní úřad nezbytným orgánem obce, který zabezpečuje značnou část činností obce. Pro jednotlivé úseky činnosti může rada obce zřídit v rámci obecního úřadu samostatné odbory či oddělení. Obecní úřad vykonává činnosti v oblasti samostatné i přenesené působnosti. Oblast samostatné působnosti je vykonávána především na základě pokynů ze zastupitelstva a rady obce. Dále obecní úřad pomáhá členům výborů a komisí v jejich činnosti zejména z hlediska administrativních činností. Obecní úřad může v samostatné působnosti rozhodovat v případech stanovených zákonem o obcích, případně zvláštním zákonem např. uložení odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně²⁵. V oblasti přenesené působnosti vykonává obecní úřad veškerou činnost svěřenou obci (existují však výjimky, které stanoví zákon), obecní úřad tak zajišťuje výkon státní správy, která na něj byla zákonem delegována.

3.2.1.4 Starosta

Z hlediska obce je velmi důležitou postavou starosta obce, v případě statutárních měst pak primátor. Jedná se o další orgán obce. Starosta zastupuje obec navenek. Starostou obce se může stát pouze občan České republiky, jenž je členem zastupitelstva obce, které pak ze svých řad starostu zvolí. Stejná podmínka platí též pro místostarostu/místostarosty. Starosta stojí v čele obecního úřadu a předsedá radě obce, pokud je v obci zřízena. Mezi nejdůležitější činnosti vykonávané starostou patří objednání přezkoumávání hospodaření obce, podepisování právních předpisů obce, svolávání zasedání zastupitelstva obce, podepisování zápisů z jednání zastupitelstva obce a zápisu z jednání rady obce, dále rozhodování v rámci samostatné působnosti o úkolech svěřených mu radou obce. Pokud v obci není zřízena funkce tajemníka, pak mezi kompetence starosty obce patří též zabezpečování výkonu přenesené působnosti, plnění úkolů zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírání a ukončování pracovního poměru se zaměstnanci obce a stanovení výše jejich platu dle zvláštních předpisů.

Jednou z povinností starosty obce je též pozastavení (sistace) usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné. Věc pak předkládá k rozhodnutí nejbližšímu zasedání

---

²⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. § 22 odstavec 9

zastupitelstva obce. V případě, že se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem nebo obce s rozšířenou působností, je starosta povinen jmenovat či odvolávat se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu.

3.2.2 Působnost obce

Obce mají zákonem stanovenou pravomoc a působnost. Pravomoc můžeme označit jako souhrn prostředků právně mocenské povahy, prostřednictvím nichž orgány vykonávají svoji působnost. Pojmem působnost můžeme označit jako oprávnění něco vykonávat. V případě působnosti můžeme mluvit o stanovení okruhu problémů, úkolů, který je daný orgán povolán řešit. Působnost můžeme dělit do několika druhů – a) věcnou (co je orgány obce vykonáváno), b) územní (kde je tato činnost vykonávána), c) osobní (vůči komu jí vykonáváme) a d) působnost časovou (kdy je činnost vykonávána). Pro fungování samosprávy jsou nezbytné všechny typy působnosti.

V rámci věcné působnosti pak obce a kraje v České republice jsou nadány vykonávat působnost samostatnou (výkon samosprávy) a tzv. přenesenou působnost (výkon státní správy).

3.2.3 Samostatná působnost

Samostatná působnost je výkon samosprávy, kdy obec spravuje své záležitosti samostatně. Do samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud tyto činnosti nejsou svěřeny některému jinému subjektu či orgánu, nebo pokud jde o působnost přenesenou. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jedině zákonem. Orgány státní správy či orgány krajů do samostatné působnosti mohou zasahovat pouze tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a to jen způsobem, který zákon stanoví. Při výkonu samostatné působnosti je obec vázána pouze právním řádem, nikoli pokyny jiných stupňů veřejné správy. Do samostatné působnosti patří zejména záležitosti spadající do pravomocí zastupitelstva obce a rady obce. Pravomocí zastupitelstva obce v rámci samostatné působnosti je:

- schvalovat program rozvoje obce;
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce;
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce;
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda;

- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z jejich funkce;
- volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarostu/místostarosty a další členy rady obce;
- zřizovat a zrušovat obecní policii;
- rozhodovat o majetkoprávních úkonech;
- vydávat komunální dluhopisy.

Pravomocí rady obce z pohledu samostatné působnosti jsou pak následující činnosti:

- zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu;
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi;
- stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu
- rozhodovat o uzavírání nájemních smluv;
- ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti.

Činnosti, jež patří do samostatné působnosti obcí, tvoří rozmanité spektrum činností. Zákon stanoví, že samostatnou působností obce je také péče v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb občanů obce v oblastech bydlení, dopravy a spojů, vzdělávání, výchovy, kulturního rozvoje, ochrany zdraví či ochrany veřejného pořádku. V rámci samostatné působnosti mohou být také vydávány územně plánovací dokumentace, zřizovány jednotky dobrovolných hasičů a ukládány místní poplatky.

3.2.4 Přenesená působnost

Přenesenou působnost vykonávanou obcí můžeme zjednodušeně charakterizovat jako výkon činností pro stát za stát. Stát zákonem deleguje na orgány obcí výkon státní správy, kterou pak obce vykonávají jako svou přenesenou působnost. Na tuto činnost dostávají obce příspěvky od státu. Přenesená působnost je delegována zvláštními zákony na obce a je vykonávána:

- v základním rozsahu svěřeném obci orgány obce určenými zákonem nebo na základě zákona;
- v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem;
- v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.

Při výkonu přenesené působnosti hovoříme o výkonu přenesené působnosti ve správním obvodu, který je velikostně určen v závislosti na míře svěřeného rozsahu. V případě základního rozsahu je správní obvod totožný s územním obvodem obce. V případě zbylých dvou je správní obvod zpravidla větší než obvod územní. Při výkonu přenesené působnosti se obce musí řídit zákony, ale i ostatními právními předpisy.

3.3 Financování obcí

„Existence územní samosprávy je důsledkem toho, že stát uznává schopnosti územní samosprávy zajišťovat efektivněji některé úkoly, činnosti, zejména veřejné statky pro obyvatelstvo, které jsou ve veřejném zájmu.“²⁶

Předpokladem nezávislosti územního samosprávného celku – obce, kraje – je hospodaření podle vlastního rozpočtu, který je základem finančního systému každého subjektu územní samosprávy. Právo hospodařit podle svého rozpočtu je důležitým předpokladem rozhodovací pravomoci, ale také velké odpovědnosti takového subjektu územní samosprávy za svá rozhodnutí ve finanční oblasti.²⁷

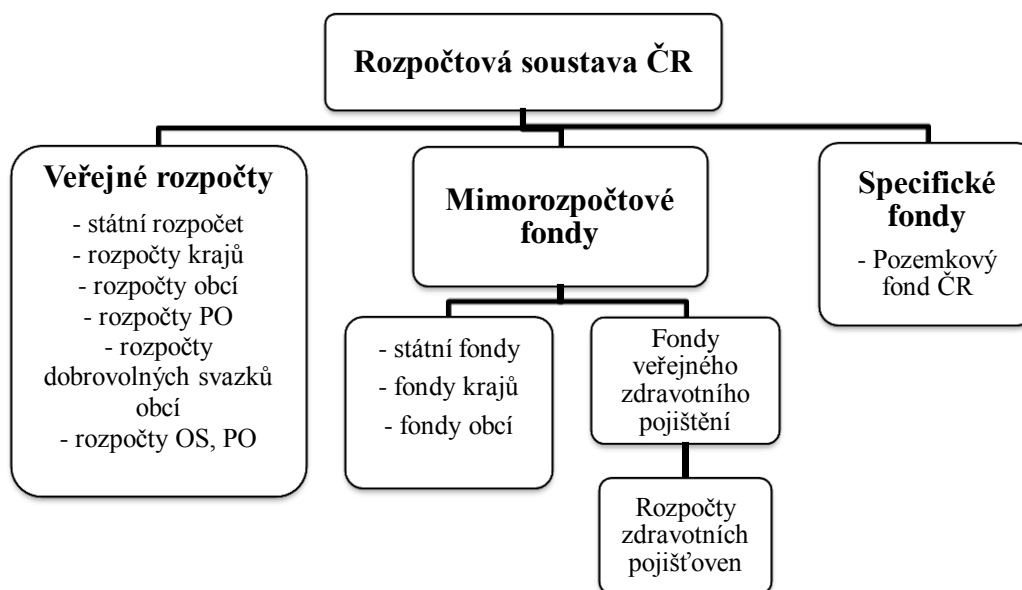
Financování potřeb obyvatel v každé zemi je specifické, avšak základní požadavky na finanční systém územních samospráv můžeme najít v Evropské chartě místní samosprávy, která například uvádí, že místní společenství mají v rámci hospodářské politiky státu právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, se kterými mohou v rámci svých pravomocí volně nakládat, dále charta uvádí, že alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit. Finanční hospodaření územních samosprávných celků se v České republice řídí konkrétně zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Mezi územní rozpočty řadíme rozpočty obcí, rozpočty krajů a rozpočty dobrovolných svazků obcí. Územní rozpočty jsou součástí rozpočtové soustavy, grafické znázornění rozpočtové soustavy České republiky znázorňuje obrázek č. 1.

---

²⁶ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 2011, s. 73

²⁷ Tamtéž.

Obrázek č. 1: Rozpočtová soustava ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Samostatné hospodaření obcí, a tím i rozsah a postavení samosprávy vůči státu, lze posoudit z hlediska příjmů rozpočtů územních samosprávných celků. Obec sice můžeme charakterizovat jako samostatný ekonomický celek, který vlastní majetek a hospodaří s ním, má vlastní finanční prostředky, sestavuje svůj vlastní rozpočet a má vymezenou finanční suverenitu. Avšak z hlediska skutečné ekonomické nezávislosti samosprávy na státu by bylo nutno dospět k tomu, aby každý samosprávný celek sám určoval své příjmy jejich strukturu a způsob výběru. To by však mohlo vést, jak uvádí Balík S., k určité desintegraci státu.²⁸ V současné době je uplatňován model určité kombinace příjmů od státu (příspěvek státu na výkon přenesené působnosti) a vlastních příjmů (např. výnosy z vlastního majetku, výnosy daní, místní poplatky atd.).

3.3.1 Rozpočet obce

Nedílnou součástí rozpočtové soustavy České republiky jsou rozpočty obcí. Rozpočet obce je nezbytným finančním plánem pro financování činností obce a slouží jako nástroj k prosazování cílů obecní politiky. Z hlediska decentralizace a dekoncentrace, můžeme říci, že rozpočty jsou velmi důležitým článkem soustavy veřejných rozpočtů.

²⁸ BALÍK, S. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 33.

Rozpočet obce chápeme jako decentralizovaný peněžní fond obce, bilanci příjmů a výdajů obce za rozpočtové období či finanční plán obce, který by měl zajišťovat solventnost obce. Rozpočet obce je též právním dokumentem, který schvaluje zastupitelstvo obce.

Stranu příjmů rozpočtu obcí tvoří čtyři hlavní části:

- daňové příjmy;
- nedaňové příjmy;
- kapitálové příjmy;
- dotace.

Daňové příjmy tvoří největší část příjmů do rozpočtu obcí. Obce získávají určitý procentuální podíl na celostátním hrubém výnosu sdílených daní, mezi sdílené daně řadíme daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob²⁹, daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou, daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Podíl na těchto daních určuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Výpočet podílu na daních pro jednotlivé obce je stanoven ve vyhlášce Ministerstva financí ČR³⁰. V grafu č. 1 je znázorněno jaký podíl na sdílených daních mají obce v porovnání s rozpočty krajů a státního rozpočtu od 1. ledna 2016.

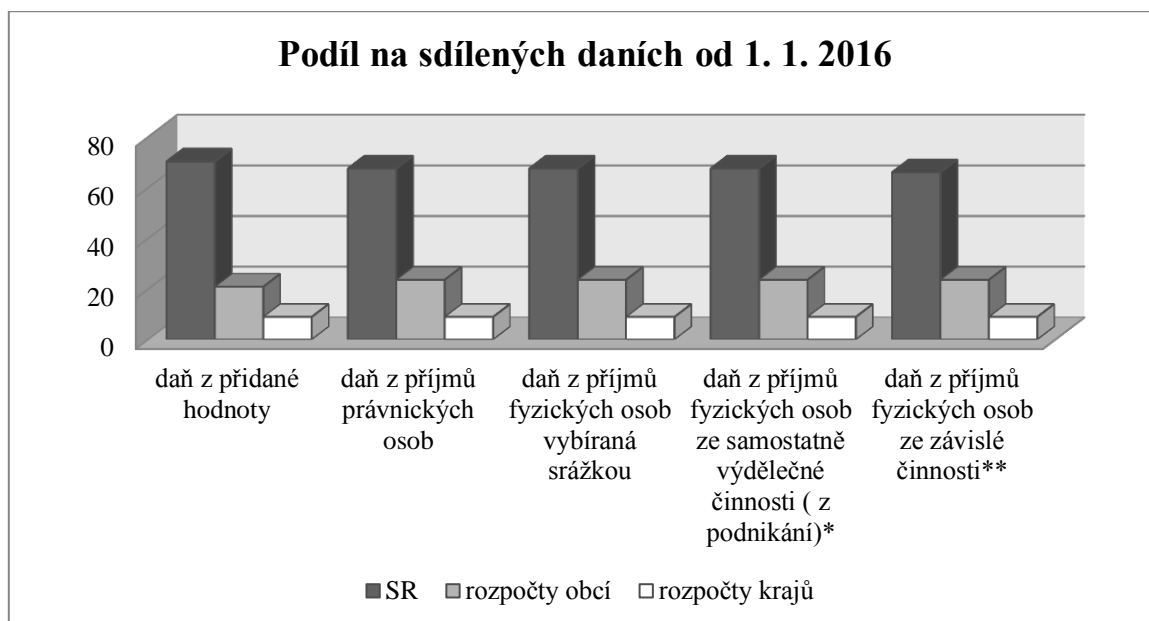
---

²⁹ Bez daně z příjmů právnických osob, kterou platí obce a kraje

³⁰ Vyhláška č. 213/2015 o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Graf č. 1: Podíl obcí na sdílených daních v ČR od 1. 1. 2016

* počítáno z 60 % celostátního hrubého výnosu, zbylých 40 % je pak rozděleno 30 % pro obce (dle bydliště podnikatele) a 10 % celostátní výnos státního rozpočtu.

** obce navíc 1,5 % (dle přepočteného počtu zaměstnanců)

Zdroj: vlastní zpracování dle Schématu rozpočtové určení daní od 1. 1. 2016³¹

Uvedený graf znázorňuje podíl obcí na jednotlivých sdílených daních, je zřejmé, že podíl na příjmech ze sdílených daní pro obce je oproti krajům více než dvojnásobný, ovšem oproti státnímu rozpočtu je třikrát menší. Od roku 2017 je však plánovaná novela zákona o rozpočtovém určení daní, která poměr obcí na sdílených daních (DPH) zvyšuje a to ze současného 20,83 % na 21,4 %. Tato novela také zruší 30 % podíl obcí na dani z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti. Dle ministra financí zrušení tohoto podílu sníží příjmy obcí, zatímco navýšení podílu na DPH by mělo představovat posílení rozpočtu obcí.³²

Mimo sdílených daní tvoří velkou část daňových příjmů obcí také daně svěřené. Mezi daně svěřené obcím řadíme daně z příjmů právnických osob z daně placené obcemi (které společně s daněmi z příjmů právnických osob z daně placené kraji nejsou zahrnuty ve sdílených daních) a daň z nemovitých věcí, které se nachází na území obce.

³¹ Finanční správa.cz. *Daňové příjmy obcí a krajů. Schéma rozpočtové určení daní 2016.* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci>

³² PRÁVO. *Trhy & ekonomika.* 5. 1. 2016. Str. 18. In MFČR. *V médiích. 2016. Andrej Babiš: Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu.* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>

Do skupiny daňových příjmů můžeme zařadit též místní poplatky. Místní poplatky (tzv. místní daně) jsou stanoveny v rámci samostatné působnosti (např. poplatek ze psů, poplatek za využívání veřejného prostranství, atd.).

Do druhé skupiny příjmů tzv. nedaňových můžeme zařadit především příjmy z vlastního podnikání obce, uživatelské poplatky, dary či příjmy za pokuty a penále. Pod kapitálovými příjmy můžeme uvést např. příjmy z prodeje vlastního majetku. Poslední, nicméně desetiletí hojně využívanou, skupinou příjmů jsou dotace. Transfery obcím mohou plynout ze tří úrovní – z evropské úrovně (především evropské strukturální a investiční fondy), dále dotace ze státního rozpočtu a státních fondů a dotace z krajské úrovně. Pod tuto skupinu lze zařadit také příspěvek obcí na výkon státní správy, který je obcím převáděn ze státního rozpočtu v závislosti na rozsahu výkonu přenesené působnosti a v závislosti na počtu obyvatel ve správním obvodu. Vývoj v jednotlivých skupinách příjmů obcí (zahrnuje i dobrovolné svazky obcí po roce 2000) znázorňuje tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Vývoj příjmů obcí v letech 1995-2014 (v mld. Kč)

	1995	2000	2005	2010	2014
Daňové příjmy	58,4	83,6	128,9	142,9	170,1
Nedaňové příjmy	17,3	24,6	23,0	27,9	33,3
Kapitálové příjmy	4,4	16,3	13,5	12,8	6,3
Přijaté transfery (dotace)	26,7	38	63,2	104,5	69,5
Příjmy celkem	106,8	162,5	228,6	288,1	279,2

Zdroj: vlastní zpracování dle dat: *Hospodaření obcí v loňském roce*.

(<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=60900&ht=Hospoda%F8en%ED+obc%ED+v+roce+2000>). *Územní rozpočty v roce 2006*.

(<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6281227&ht=%FAzemn%ED+rozpo%ED+ty+v+roce+2006>). *Bližší k hospodaření obcí a dobrovolných svazků obcí v roce 2010*.

(<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6502930>). *Hospodaření obcí v roce 2014*.

(<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6697325>).

Z uvedené tabulky je patrné, že vývoj příjmů obcí se v letech 1995-2010 neustále zvyšoval, největší vzestup můžeme sledovat v tomto období u skupiny přijatých transferů, kde je nárůst v roce 2010 téměř čtyřnásobný oproti roku 1995. U této skupiny je pak rapidní snížení přijatých dotací v roce 2014 oproti roku 2010, kde se jedná o 33,5 % snížení těchto příjmů. Z hlediska příjmů daňových můžeme pozorovat neustále zvyšování této skupiny příjmů. V každém ze sledovaných roků pak můžeme vidět, že daňové příjmy lze zařadit mezi nejdůležitější skupinu příjmů, která tvoří přibližně polovinu z celkových příjmů obcí.

Stranu výdajů pak tvoří výdaje běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou soustředěny především na financování zabezpečování veřejných statků. Mezi tyto výdaje můžeme zařadit např. výdaje na likvidaci komunálního odpadu, výdaje na mzdy zaměstnanců obecního úřadu, různé sociální příspěvky či výdaje spojené s výkonem státní správy. U kapitálových výdajů jde především o financování investičních akcí, jedná se např. o vybudování dopravní infrastruktury, vodovodů či čistíren. U těchto výdajů mohou obce často žádat o nenávratné účelové investiční dotace ze státních fondů (např. Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond životního prostředí).

Rozpočet obce se dle zákona o obcích schvaluje zpravidla jako vyrovnaný. Schválení rozpočtu s přebytkem může být schválen, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z přechozích let. V případě rozpočtu schodkového může zastupitelstvo rozpočet schválit jen za předpokladu, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let anebo smluvně zabezpečenou půjčkou či úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo prodejem komunálních dluhopisů.

Mimo rozpočtu mohou vytvářet obce ještě peněžní fondy, které lze zřizovat za konkrétním účelem nebo bez předem stanoveného využití.

Při vytváření rozpočtu se obce řídí rozpočtovým výhledem, který je v tomto ohledu pomocným nástrojem. Slouží pro střednědobé finanční plánování rozvoje obce. Rozpočtový výhled obec sestavuje zpravidla na dva až pět let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Sestavování rozpočtového výhledu probíhá na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Obsahem rozpočtového výhledu jsou základní údaje o příjmech a výdajích, především dlouhodobé závazky a pohledávky, finanční zdroje. Rozpočtový výhled také uvádí základní údaje o potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů a jejich dopadů po celou dobu trvání závazku. Dle zákona o obcích je obec povinna řídit se rozpočtovým výhledem při sestavování ročního rozpočtu.³³

---

³³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění, paragraf 2 a 3.

3.4 Komunální volební systém

Po roce 1990 byl po padesátiletém přerušení obnoven systém komunálních voleb, který lze charakterizovat následovně: volby se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období. Výsledkem takovýchto voleb jsou zvolená zastupitelstva v českých obcích.

3.4.1 Legislativa komunálního volebního systému

Volby do zastupitelstev obcí prošly po roce 1990 několika úpravami. První volby do zastupitelstev obcí po revolučním roce 1989 proběhly v listopadu roku 1990 a to podle zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích. Další volby v roce 1994 a 1998 se pak konaly již podle jiné právní úpravy a to dle zákona č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých zákonů. V období 1992-1994 platil ještě jeden zákon týkající se voleb, zákon č. 298/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a místním referendu. Podle tohoto zákona se však neuskutečnily žádné řádné volby do zastupitelstev v obcích. Poslední právní úpravou voleb do zastupitelstev obcí je zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. První volby, které se podle této dosud platné právní úpravy konaly, byly řádné volby do zastupitelstev v obcích na začátku listopadu roku 2002.

Funkční období zastupitelstva obce čtyřleté, termín voleb je stanoven prezidentem republiky, řádné volby se konají ve dvou dnech, a to v pátek a v sobotu. Volby nové a dodatečné se pak konají pouze v jednom dni.

3.4.2 Aktivní a pasivní volební právo

Právo volit tzv. aktivní volební právo ve volbách do zastupitelstev obcí má dle zákona občan obce, který je státním občanem České republiky nebo občan jiného státu³⁴, který je v den voleb přihlášen v obci k trvalému pobytu a pokud tyto občané v den voleb nejpозději druhý den voleb dosáhli věku 18 let. Zákon též stanoví překážky výkonu volebního práva např. omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva. Právo být volen

---

³⁴ Právo volit musí občanovi jiného státu přiznávat mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.

tzv. pasivní volební právo do zastupitelstva obce má ten občan, jež má aktivní volební právo, a u kterého není překážka k výkonu volebního práva.

Z pohledu člena zastupitelstva obce je uplatňována tzv. inkompabilita funkcí (neslučitelnost funkcí). Člen zastupitelstva obce nesmí být zároveň zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu a to v případě, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce.³⁵

3.4.3 Komunální volby

*Pravidelně konané svobodné volby patří k základním pilířům zastupitelské demokracie.*³⁶

Po změnách v roce 1989 se po několika desetiletích v českých zemích konaly v roce 1990 svobodné volby. Svobodné volby poskytují občanům možnost výběru mezi politickými alternativami, představovanými jednotlivými stranami a kandidáty. Úkolem voleb je zjistit jaké je aktuální rozložení politických sil v daném politickém prostoru.

Každá obec tvoří primárně jeden volební obvod, ovšem zastupitelstvo obce může rozhodnout o vytvoření více volebních obvodů. Obcí s jedním volebním obvodem je v České republice velká většina. V případě hlavního města Prahy a územně členěných statutárních měst jsou pak jednotlivé městské části a městské obvody vždy jedním volebním obvodem. Pokud obec vytváří více obvodů, musí se řídit zákonem následovně:

- obce s počtem obyvatel do 10 000 vytváří volební obvody tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně pět členů zastupitelstva;
- obce s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 vytváří volební obvody tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 7 členů zastupitelstva obce;
- obce s počtem obyvatel nad 50 000 vytváří volební obvody tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 9 členů zastupitelstva obce.³⁷

Od roku 1990 proběhlo v možnosti vytvářet volební obvody několik změn. V období 1990 až 1992 zákon některým obcím nařizoval zřízení více obvodů. V roce 1994 už zákon

---

³⁵ Další podmínky stanoví zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.

³⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR.* 2010, s. 51.

³⁷ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, paragraf 27.

ponechával obcím možnost volby za podmínky, že více volebních obvodů může vytvořit obec, v níž se volí šestnáct a více členů zastupitelstva obce.

V komunálních volbách v České republice je využíván poměrný volební systém. Formou kandidatury v tomto systému jsou otevřené kandidátní listiny, jež předkládají jednotlivé volební strany. Volební stranou v komunálních volbách mohou být politické strany, politické hnutí, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů, sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. U kandidatury nezávislých kandidátů a jejich sdružení je nutné připojit ke kandidátní listině petici podepsanou voliči podporujícími jejich kandidaturu. V tabulce č. 2 je uveden nutný počet podpisů na peticích, pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení. Tato úprava platí nepřetržitě od roku 1994.

Tabulka č. 2: Počet potřebných podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení po roce 1994

Obec, městský obvod, městská část popřípadě volební obvod s počtem obyvatel	Počet podpisů potřebných pro kandidaturu nezávislého kandidáta	Počet podpisů potřebných pro sdružení nezávislých kandidátů
Do 500	5 %	7 %
Nad 500 do 3 000	4 %, alespoň 25	7 %
Nad 3 000 do 10 000	3 %, alespoň 120	7 %
Nad 10 000 do 50 000	2%, alespoň 600	7 %
Nad 50 000 do 150 000	1 %, alespoň 1 000	7 %
Nad 150 000	0,5 %, alespoň 1 500	7 %

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.

Z uvedené tabulky můžeme vyčíst určité nevýhody pro nezávislé kandidáty, například v případě, že má obec/volební obvod 10 000 obyvatel je nutný počet podpisů pro nezávislého kandidáta 300. V případě že má obec/volební obvod 10 001 obyvatel nutný počet podpisů se rapidně zvyšuje, a to v tomto případě na dvojnásobek, kdy nezávislý kandidát musí obstarat 600 podpisů.

V letech 1990 až 1994 tehdejší právní úprava upravovala nutný počet podpisů mírněji. Počty podpisů byly stejné jak pro nezávislého kandidáta jako jedince, tak i pro sdružení nezávislých kandidátů. Tabulka č. 3 uvádí nutný počet podpisů dle tehdejší právní úpravy platné do roku 1994.

Tabulka č. 3 Počet potřebných podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení 1990-1994

Obec popřípadě volební obvod s počtem obyvatel	Počet podpisů potřebných pro kandidaturu nezávislého kandidáta i pro sdružení nezávislých kandidátů
Do 1 000	alespoň 20
Nad 1 000 do 3 000	alespoň 30
Nad 3 000 do 20 000	alespoň 100
Nad 20 000 do 50 000	alespoň 200
Nad 50 000	alespoň 400

Zdroj: vlastní zpracování³⁸

Srovnáme-li obě tabulky, lze konstatovat, že současná podoba je, co se týče počtu hlasů, přísnější. Srovnáme-li například sdružení nezávislých kandidátů v obci/volebním obvodu s 10 000 obyvateli, podle staré úpravy toto sdružení potřebovalo alespoň 100 podpisů na petici, v případě současného systému toto sdružení potřebuje 700 takových podpisů.

V České republice se v komunálních volbách používá poměrný volební systém, tento systém je někdy nazýván též jako tzv. listinný. V listinném systému jsou předkládány kandidátní listiny jednotlivých volebních stran. Listinný systém umožňuje čtyři kategorie kandidátních listin:

- **přísně vázané** – zde voliči nemají možnost měnit pořadí osob na kandidátní listině;
- **vázané** – zde má volič možnost udělit kandidátovi své preference, ale je zde nutná určitá výše odevzdaných hlasů, která kandidátovi umožňuje dostat se před své spolukandidáty na základě preferencí;
- **volné** (otevřené) – u této varianty může volič vybírat kandidáty i z jiných stran, mandáty jsou pak přidělovány na základě poměru všech preferencí udělených kandidátům dané strany.

V českém komunálním volebním systému je využíván systém volných kandidátních listin, který je v podstatě využíván od začátku 90. let. Po roce 1994 byl však tento systém částečně upraven. Byl stanoven podíl, kterého musí kandidát dosáhnout oproti průměru kandidátky, aby se změnilo jeho pořadí na kandidátce. Tento model preferenčního hlasování přednostně přiřazuje kandidátovi mandát, jehož volební zisk převyšuje alespoň o 10 % průměrný zisk hlasů všech kandidujících dané volební strany. V komunálních volbách může volič provést volbu třemi způsoby:

³⁸ OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. In. Politologická revue 2003/2, ročník IX.

- označením jedné volební strany – zde se pak rozdělí hlasy mezi všechny kandidáty dané strany, přičemž každý má jeden hlas;
- označením kandidátů z různých volebních stran, přičemž každý má jen jeden hlas;
- označením volební strany a z ostatních stran další jednotlivé kandidáty, takto označení kandidáti získávají každý po jednom hlasu a z označené volební strany získává hlas tolik kandidátů, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva po odečtení kandidátů jednotlivě označených, a to v pořadí, v němž jsou kandidáti označené strany uvedeny.³⁹

Poslední z uvedených možností využívá český komunální systém. Při volbách do zastupitelstev obcí má volič k dispozici tolik hlasů, kolik je přidělováno mandátů v daném volebním obvodu. Tento způsob volby pak umožňuje voliči hlasovat napříč kandidátními listinami, bez ohledu na konkrétní kandidátní listinu. Přepočítání hlasů se provádí pomocí D'Hondtova dělitele, tato volební formule představuje způsob převádění odevzdaných hlasů na mandáty.⁴⁰ Tato legislativní úprava byla zavedena spolu s uzavírací klauzulí v roce 2001. Uzavírací klauzule stanovuje pětiprocentní hranici potřebnou pro vstup do zastupitelstva obce.⁴¹ V některých případech se tato pětiprocentní hranice může v případě komunálních voleb i snižovat, z důvodu zachování politické soutěže.

Volební systémy lze charakterizovat prostřednictvím pěti základních komponentů, které byly již výše zmíněny: volební obvod, forma kandidatury, struktura hlasu, volební formule a volební klauzule. Prostřednictvím volebního systému probíhá v českých obcích volební proces, jehož výsledkem jsou volby a následné rozdělení mandátů. Volby zjišťují aktuální požadavky a priority dané společností a plní integrační funkci. Aktem voleb dochází k integraci odlišných zájmů, priorit a cílů různých politických sil a současně dochází k integraci celé společnosti.

---

³⁹ BALÍK, S. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 95-97.

⁴⁰ Do roku 2001 byla pro přepočítání hlasů na mandáty v českých komunálních volbách využívána Sainte-Laguë metoda.

⁴¹ Volební strana musí získat alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů v dané obci vyděleného počtem členů voleného zastupitelstva a vynásobeného počtem kandidátů volební strany.

3.4.4 Politické aspekty komunálních voleb

„Volební akty mimo to, že vedou k ustavení politických reprezentací, jímž je svěřena na další období politická moc, vypovídají také o řadě dalších věcí – o politické kultuře daného systému, o charakteru politické obce a její soudržnosti či soutěživosti či o míře zapojení občanů do politického systému.“⁴²

V politickém procesu mimo jiné záleží na vzdálenosti mezi občanem a volenými politickými orgány. Rozdílně jsou voliči chápány volby na parlamentní úrovni, na úrovni krajů a velkých městech, kde je tato vzdálenost podstatně větší než u obcí. U komunálních voleb v rámci menších obcí se tato vzdálenost značně zmenšuje. Volební chování se tak odvíjí i od velikostí obcí, u menších měst a venkovských obcí existuje úzký sociální prostor. Uvnitř malých komunit působí značná provázanost sociálních sítí, a to zásadním způsobem udává směr komunální politiky a ovlivňuje socializaci i formy politické participace občanů, zejména pak jejich volební chování. V malých obcích jsou voliči ovlivňováni spíše podle osobních sympatií ke kandidátovi než podle politické příslušnosti či politických stran. Úloha politických stran tak v malých obcích postrádá smysl. Naopak úloha nezávislých kandidátů a jejich sdružení v menších obcích nabývá větších rozměrů.

V České republice bylo v roce 2015 podle Českého statistického úřadu evidováno celkem 6 253 obcí⁴³, v nichž působí velké množství politických i nepolitických aktérů. Následující tabulka uvádí strukturu obcí dle četnosti a počtu obyvatel.

Tabulka č. 4: Struktura obcí dle počtu a počtu obyvatel v roce 2015

Počet obyvatel v obci	Počet obcí	Podíl obcí v %	Počet obyvatel	Podíl obyvatel v %
Do 199	1 448	23,15	180 093	1,71
200 – 499	2 006	32,08	654 936	6,22
500 – 999	1 365	21,83	962 262	9,13
1 000 – 1 999	747	11,95	1 041 459	9,88
2000 – 4 999	415	6,64	1 256 370	11,92
5000 – 9999	141	2,25	964 589	9,15
10 000 – 19 999	69	1,11	971 012	9,21
20 000 – 49 000	43	0,69	1 279 132	12,14
50 000 – 99 999	14	0,22	1 026 108	9,74
Nad 100 000	5	0,08	2 202 314	20,90
Celkem	6 253	100	10 538 275	100

Zdroj: ČSÚ. Malý lexikon obcí České republiky – 2015.⁴⁴

⁴² BALÍK, S. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 165.

⁴³ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky*. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Dle uvedené tabulky je v České republice více než 77 % obcí s počtem obyvatel do jednoho tisíce, kde žije pouze 17,1 % obyvatel České republiky. Naopak, spočítáme-li obce s počtem obyvatel od 10 000, získáme podíl pouze 2,1 %. V těchto obcích je však soustředěno téměř 52 % obyvatel České republiky. Uvedené údaje svědčí o velké roztržitosti obcí v ČR s převládajícím počtem menších obcí. Z toho lze vyvodit velmi nehomogenní politický proces na lokální úrovni, ve kterém existuje mnoho aktérů a místních subjektů (různé regionální politické strany, sdružení nezávislých kandidátů, samostatní nezávislí kandidáti). Pro komunální politiku menších obcí je charakteristické velké zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení. V důsledku takového zastoupení dochází v oblasti rozhodování o významných otázkách na komunální úrovni k tomu, že je rozloženo mezi větší počet na sobě relativně nezávislých aktérů, kteří spolu komunikují, i když vztahy mezi nimi mohou být konfliktní. Často jsou tito aktéři zástupci z různých segmentů společenského života.

3.4.5 Politické strany jako aktéři komunální politiky?

Z hlediska politických aspektů můžeme politické aktéry místního rozvoje rozdělovat dle velikosti obce, ve které působí. Ve větších obcích (městech) působí zpravidla všechny parlamentní politické strany a místní politické subjekty. V menších a malých obcích se se zastoupením politických stran setkáváme velmi málo. Osobnosti, které voliči v menších obcích upřednostňují, nejsou zpravidla spojeny s žádnou politickou stranou. Ovšem někdy lze vyzorovat, že některá „nezávislá“ sdružení představují záložní kandidátku některé z větších nebo velkých politických stran. Existují i případy, kdy sice v obci existuje stranická organizace některé z parlamentních stran, ale její členové raději pro komunální volby sestaví nezávislou kandidátní listinu.

Fungování politických stran na komunální úrovni je velmi rozličné a závisí na velikosti samotné obce. Pokud se setkáme v nejmenších obcích se zastoupením politické strany, je počet členů spíše zanedbatelný. Tyto strany se aktivizují zpravidla těsně před volbami, jinak má jejich činnost spíše nahodilý charakter. Fungování politických stran a jejich stranických organizací nabývá svých rozměrů s velikostí obce. Středně velké obce již zastoupení takovýchto stran mají větší, ovšem nejsou dostatečně koordinované ve svých postupech například před jednáním zastupitelstva. Z pohledu větších obcí můžeme již

---

⁴⁴ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky*. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

hovořit o politickém soutěžení, kde existence a fungování politických stran mnohdy připomíná politické soutěžení jako na úrovni parlamentní.

Z hlediska „nepolitického“ existují na komunální úrovni aktéři místního rozvoje, kteří mají velký význam především v malých a menších obcích, kde politické strany málokdy uspějí. Mezi nepolitické aktéry místního rozvoje řadíme místní instituce a spolky, podnikatelské subjekty či zájmové organizace. Můžeme tudíž říci, že důležitou součástí „politiky“ na komunální úrovni jsou „nepolitické“ složky. Pro obce je charakteristické zastoupení různých místních institucí a spolků. Kulturní a společenský život v obcích podporuje sounáležitost v obci a k obci, podporuje stabilitu společenství a přispívá k rozvoji samotné obce. Při setkáních těchto místních institucí dochází k pravidelnému setkávání obyvatel a společnému řešení problémů v obci, čímž se nepřímou zapojují do dění v obci. Z hlediska postavení podnikatelských subjektů můžeme říci, že jejich nepřítomnost či přítomnost ovlivňuje do jisté míry fungování společenského prostoru v obci. Podnikatelské subjekty vytváří pracovní místa pro obyvatele a přispívají tím k uspokojování jejich potřeb. Často dochází ke spolupráci orgánů obce s podnikatelskými subjekty při údržbě prostředí obce a krajiny v její blízkosti. I v menších obcích mají podnikatelské subjekty vliv na „politické“ dění. Stejně jako na vyšších úrovních řízení se podnikatelské subjekty snaží vytvářet podmínky pro rámec svého podnikání, i zde můžeme sledovat jistou formu „lobbyingu“. Značný význam pro dění v obci mají nejrůznější zájmové sdružení či organizace. S tímto typem aktérů se můžeme setkat téměř ve všech obcích nehledě na velikost a v menších obcích hrají nepostradatelnou roli v oblasti rozvoje.

Významnou roli v rámci místního rozvoje mají samotní občané a jejich občanská participace. Obec je také, jak již bylo zmíněno výše, komunita lidí žijících na vymezeném území. Lidé jsou předpokladem a nezbytnou součástí obce. Jejich participace na fungování samotné obce je tak nedílnou součástí. Občanskou participaci můžeme chápat jako účast obyvatel na více či méně organizovaných aktivitách, při kterých lidé řeší společenské potřeby či problémy a usilují o prosazování společných zájmů. Míra participace se odvíjí od různých aspektů. Mezi takové aspekty můžeme například zařadit spokojenost obyvatel v obci nebo pak samotné složení obyvatelstva – dle demografických ukazatelů. Jiná míra participace může vycházet také z toho, jak dlouho obyvatelé v obci žijí (jako příklad je možné uvést to, že jiná participace může být z pohledu „starousedlíka“, který má v obci dlouhodobý vztah, jiná participace může být z pohledu nově přistěhovalých občanů, kteří

v obci hledají ideální podmínky pro bydlení). Jinou pozici pak zastávají také obyvatelé, jež mají v obci rekreační objekt (chatu či chalupu) a v obci trvale nežijí. Typickým příkladem občanské participace je však členství v občanských sdruženích nebo jiných podobně organizovaných skupinách a činnost v jejich rámci. Jde o sdružování občanů se společnými či podobnými zájmy nebo cíli, efektem takto organizovaných skupin je pak vyšší míra sociální integrace a zvyšování vlivu občanů na veřejnou správu. Míru občanské participace však ovlivňuje také účast občanů na různých akcích konaných v rámci obce, ať už jde o společenské akce, různé dobrovolné akce a další aktivity veřejného dění v obci či v obcích okolních. Participace občanů je důležitou součástí života obyvatel v menších obcích, jež propojuje obyvatele těchto obcí v oblasti sociální a zároveň oživuje veřejné dění v obci.⁴⁵ O občanské participaci se zmiňuje i R. Putnam, který ji označuje jako „občanskost“. Podle něj se občanskost projevuje ve společenství občanů, pro které je typické prolínání:

- občanské angažovanosti (aktivní účast na veřejných záležitostech lokality);
- politické rovnosti (rovná práva a povinnosti všech, což vede k horizontálním vztahům reciprocity a spolupráce oproti vertikálním vztahům autority a závislosti);
- solidarity, důvěry a tolerance;
- spolků a spolčování obecně, občanských sdružení, nestátních neziskových organizací a dalších forem existence sociálních sítí občanů (ty posilují solidaritu, důvěru členů a jejich toleranci, přes ně dochází k občanské angažovanosti a rovnosti práv a povinností všech členů).⁴⁶

S pojmem občanská participace je úzce spojen pojem politická participace. Politická participace udává zapojení obyvatel do rozhodování o veřejných záležitostech a jejich ovlivňování. Vysoká míra politické participace je znakem vysokého zájmu obyvatel o vliv na rozhodování o lokalitě, kde žijí. Zároveň lze měřit otevřenost lokálních politických struktur vůči tomuto vlivu. Politickou participaci obyvatel můžeme pozorovat z různých úhlů, ať už je to účast na veřejných zasedáních zastupitelstva obce, dotazování občanů na samosprávu obce, kandidování do komunálních voleb či samotná účast respektive hlasování v komunálních volbách.

---

⁴⁵ BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 171.

⁴⁶ PUTNAM, R. *Making Democracy Work: Civic Tradition in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press, 1993. In. Elektronický učební text: Sociální a regionální rozvoj, ČZU, 2015. s. 80.

Z výše uvedených znaků občanské participace můžeme vyvodit, že pro komunální politiku v menších obcích je občanská participace velmi důležitým prvkem.

3.5 Samospráva - rozvoj a řízení českých obcí

„Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.“⁴⁷

Volební chování a následné výsledky voleb značně ovlivňují budoucí rozvoj a řízení vybrané obce. Povinnost péče o všestranný rozvoj svého území je obci ukládána zákonem o obcích. V oblasti rozvoje je povinností obce dle zákona o podpoře regionálního rozvoje v souladu s místními podmínkami a rozvojovými dokumenty samostatně nebo ve spolupráci s jinými obcemi zabezpečovat nebo podporovat aktivity zaměřené na rozvoj územního obvodu obce.⁴⁸ Oblasti rozvoje obce je v rámci samostatné působnosti poskytován obcím velký prostor, kde je možná celá řada rozhodovacích procesů. Pojem rozvoj obce úzce souvisí s pojmy strategické řízení a strategické plánování. Z pohledu obce je nutné zabývat se strategickým plánováním a rozhodováním zejména proto, že se takto vytváří základní představy o budoucím dlouhodobém rozvoji obce. Strategické plánování je pak procesem jak dosáhnout hlavního cíle rozvoje obce – péče o všestranný rozvoj svého území a zajištění potřeb svých občanů.

Strategické řízení v současné době stále více proniká do oblasti veřejné správy, především v období po roce 1990, kdy se v oblasti řízení veřejné správy zcela ustupuje od centrálního plánování a přechází se k řízení strategickému. Tento proces se však vyvíjí velmi pomalu. Se vstupem České republiky do Evropské unie začíná strategické řízení pronikat i na lokální úroveň veřejné správy. Základní cíle a principy strategického řízení vychází ze zkušeností řízení v soukromé sféře a jsou přenášeny na specifické prostřední veřejné správy. Metody strategického řízení a jejich využití jsou spojovány se zvyšováním profesionality řízení ve veřejné správě s cílem zvyšování efektivity dopadů rozvojových aktivit na místní, regionální i národní úrovni.⁴⁹ Strategické plánování obcí obsahuje zejména aspekty dlouhodobého směřování a nastavení dlouhodobých cílů rozvoje území, přičemž díky strategickému řízení jsou pak tyto aspekty naplňovány a dochází tak k vytváření stabilního prostředí v obci, které dává prostor k rozvoji všem současným i budoucím aktérům rozvoje obce. Důležitým faktorem, jak k tomuto dojít, je nalézt vazbu

---

⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, paragraf 2, odst. 2.

⁴⁸ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění, paragraf 14, odst. 4 b.

⁴⁹ KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 120.

mezi ekonomickým, sociálním i kulturním chováním a prostorem. Tyto vazby pak mají přímou souvislost s politickou kulturou a stabilitou vývoje jednotlivých územních částí státu. Poznání těchto vazeb je specifické pro jednotlivé typy sídel a je závislé na mnoha faktorech. Jejich vytipování však může usnadnit řešení budoucího vývoje obcí a stanovit problémy, které mohou negativně ovlivnit sociální a politické klima obcí.⁵⁰ Důležitost těchto vazeb pro rozvoj obcí zdůrazňuje i R. Wokoun, který uvádí, že důležitým aspektem rozvoje regionů (tudíž i obcí) v České republice je nezbytné aplikování přístupu Evropské unie v oblasti regionálního rozvoje. Jako zásadní funkce regionálního rozvoje uvádí:

- funkci komplexně koordinační (sladování ekonomických, sociálních a ekologických potřeb a i veřejných a privátních zájmů);
- funkci stabilizační (především odstraňování sociálních a ekologických nerovnováh);
- funkci dynamizující (podpora regionálního a municipálního rozvoje, zejména regionální a lokální ekonomiky).

Při uplatňování těchto funkcí je však nutné přihlídnout vždy ke konkrétní situaci v regionu.⁵¹ Můžeme říci, že úloha strategického řízení českých obcí nabývá stále většího významu a je jedním z klíčových faktorů pro vyvážený a komplexní rozvoj území.

Obce v tomto kontextu mají, jak již bylo uvedeno výše, rozsáhlé pravomoci v rozhodování o prioritách rozvoje spravovaného území i dynamizaci rozvojových procesů. Pro dynamizaci rozvoje území i zvyšování kvality života mohou obce provést řadu opatření, jimiž podpoří rozvojové procesy v obci. Obce v tomto směru mohou využívat nástroje, které usnadní dosažení rozvojových cílů. K těmto nástrojům patří zejména územní plánování, strategické řízení, podpora investic do vybraných oblastí či spolupráce s neziskovým sektorem. Prostřednictvím zpracování a uplatňování územních plánů, strategických rozvojových plánů a dalších dokumentů vytvořených na principu partnerství mezi rozvojovými aktéry a samosprávou mohou obce dosáhnout hlavních směrů v oblasti svého rozvoje.

---

⁵⁰ KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 102.

⁵¹ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 2008, s. 434.

3.5.1 Model tří vzájemných vztahů

Pro oblast řízení a rozvoje obcí je důležitým aspektem vztah fungování samosprávy a rozvoje obce. Vzájemný vztah mezi fungováním samosprávy a rozvojem obce definuje J. Bernard ve třech teoretických modelech – proaktivní model, reaktivní model a model žádného vztahu mezi samosprávou a rozvojem.⁵² Toto rozdělení posuzuje, jak fungování samosprávy ovlivňuje rozvoj obce. Přibližuje-li se tento vztah k proaktivnímu modelu způsob fungování místní samosprávy je nezávislou proměnnou a rozvoj je jejím důsledkem. Druhý model představuje situaci, kdy existuje vztah mezi samosprávou a rozvojem, ovšem nezávisle proměnnou je tentokrát rozvoj obce. Zde autor uvádí, že aktivity místní samosprávy, cíle, které si samospráva klade, a způsoby, jakými se je snaží naplňovat, jsou reakcí na to, jak se obec rozvíjí nebo nerozvíjí, existuje zde předpoklad, že rozvoj obce je primárně ovlivňován faktory, které stojí mimo vliv místní samosprávy. Třetí model, blížíci se k tomu, že mezi samosprávou a rozvojem neexistuje žádný vztah, předpokládá, že fungování samosprávy má své vlastní vnitřní uspořádání, které se neodvozuje od toho, jak se obec rozvíjí, ale závisí na osobních charakteristikách reprezentantů místní samosprávy. Vedle toho zde působí také lokální politická kultura a jiné faktory, které nesouvisí s rozvojovými charakteristikami obce.⁵³

3.5.2 Program rozvoje obce jako nástroj strategického plánování rozvoje obce

Zákon o obcích vyhrazuje samosprávě, konkrétně zastupitelstvu obce, schvalovat program rozvoje obce. Program rozvoje obce je základní plánovací dokument obce, který slouží jako nástroj, jak dosáhnout dlouhodobějších rozvojových cílů obce. Program rozvoje obce můžeme charakterizovat jako koncepční dokument střednědobé až dlouhodobé koordinace veřejných a soukromých aktivit v ekonomické, sociální, kulturní a ekologické oblasti v rámci území dané obce. Program rozvoje obce můžeme ve své podstatě označit také jako hlavní nástroj v oblasti řízení rozvoje obce.

Cílem programu rozvoje je analyzovat danou obec, identifikovat její rozvojové předpoklady a problémy a na základě toho vypracovat strategii – program rozvoje, v němž budou stanoveny rozvojové priority, cíle a opatření, prostřednictvím nichž bude cílů v určitém časovém horizontu dosaženo.

---

⁵² BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 189.

⁵³ Tamtéž.

Zákon samosprávě neukládá (na rozdíl od krajů) povinnost vypracovat program rozvoje. Z hlediska právního tak můžeme na program nahlížet jako na dokument koordinační, který nemá charakter obecně závazného předpisu. Stále více se zvyšuje potřeba mít zpracovaný program rozvoje venkova i z hlediska financování obcí. Z pohledu získávání finančních prostředků z národních a evropských zdrojů pro rozvoj obce je nutností mít zpracovaný takovýto program. Získání některých finančních prostředků z těchto zdrojů se váže na nutnost existence takového dokumentu. Mimo financování je existence programu přínosná také z následujících hledisek:

- zachycení hlavních problémů obce a formulace možných řešení;
- sladění představy různých subjektů o rozvoji obce;
- vytvoření platformy spolupráce různorodých subjektů v obci;
- průmět s územním plánem financemi, dalšími rozvojovými plány;
- podklad pro rozhodování orgánů obce;
- marketingový a informační nástroj.⁵⁴

Program rozvoje obce je zpracováván zpravidla na období 4-7 let. Samotný dokument tvoří vize, cíle, opatření a aktivity. Zpravidla se program dělí na dvě části. Část analytickou, která obsahuje socioekonomickou analýzu, analýzu předchozích zkušeností realizovaných programů a SWOT analýzu a druhou část pak tvoří stanovené rozvojové předpoklady, rozvojové problémy a strategii rozvoje. Dobře zpracovaný program rozvoje obce by měl být nápomocen při rozhodování v různých oblastech ovlivňujících obec. Jeho funkcí je do jisté míry informovat politické a hlavně nepolitické aktéry působící v obci o budoucí podobě obce a možnostech aktivit případně realizovaných v obci.

Zpracování programu může provést obec více způsoby. Nejjednodušší formou je delegování na nějaký subjekt, jenž se tvorbou programů zabývá. U této formy zpracování jsou však důležité vysoké finanční náklady, které obce mnohdy nemají. Navíc je zde realizátorem někdo, kdo k obci nemá žádný vztah a nemusí tak identifikovat nejvhodnější priority pro rozvoj obce. Druhou variantou může být zpracování programu svépomocí obce, zde však může nastat problém s nedostatečnou kapacitou (lidí) ochotných podílet se na tvorbě programu, dalším problémem můžou být nedostatečné znalosti v oblasti plánování a strategického řízení. Třetí variantou možnosti zpracování programu je

---

⁵⁴ OBCEPRO. Materiály z konferencí. *Představení aplikace OBCEPRO*. [online] [cit. 2016-02-23]. Dostupné z WWW: <http://www.obcepro.cz/o-projektu/rizeni-rozvoje-obce>

kombinace přechozích dvou variant. Nezbytnou součástí při zpracování a vytváření programu je pak participace s občany a aktéry místního rozvoje, kterých se program týká, a tak je jejich participace přímo nutná. Po zpracování programu nastává fáze jeho schválení, která přísluší zastupitelstvu obce. Schválení programu rozvoje obce však není závěrečným aktem, je to vlastně jeho počátek.

4 Praktická část

4.1 Charakteristika obce Tmaň

Obec Tmaň se nachází ve Středočeském kraji a je administrativně součástí okresu Beroun. Obec Tmaň je obcí základního typu, nachází se ve spádové oblasti obce s rozšířenou působností - města Beroun. Vzdálenost od tohoto města je přibližně devět kilometrů. Tmaň leží v malé kotlině jihozápadně od Berouna na okraji Chráněné krajinné oblasti Český kras. Je obklopena několika vrchy, obec se nachází ve výšce 361 metrů nad mořem. K obci patří několik osad – Lounín, Slavíky, Havlíčkův mlýn a samota hájovna u Křížatek - jenž se rozkládají na dvou katastrálních územích – Tmaň a Lounín. Celková výměra plochy území obce je 1009 hektarů, z čehož 6 hektarů tvoří vodní plochy a více než 16 hektarů tvoří plochy zastavěné.⁵⁵ K 1. 1. 2015 bylo v obci evidováno 1125 obyvatel.⁵⁶ Hustota osídlení v obci je jeden obyvatel na km².

4.1.1 Stručná historie obce

První zmínky o Tmani lze datovat hluboko do historie. První zmínka o Tmani je datována do roku 1170, kdy byla sídlem bratrů Havla a Budislava, s jejichž jmény je spojen list Časty. Ještě dříve se o Tmani zmiňují pověsti. Vznik obce popisuje jedna z nich takto: *„Na strmé vápencové skále, mezi Tmaní a Koněprusy, stával v dobách pohanských hrad Kotýz, jenž vystavěl rytíř jménem Kotajs. Skála, na níž tento hrad stával, dodnes Kotýzem se nazývá. Proti hradu přes potok, nyní Suchomastský zvaný, jihozápadně pod skalou, stávala vesnice Budy, asi tam, kde panská pole se rozkládala a ve 'Vescích' se říká, což na ves která tu stávala, upomíná. Z hradu vedla cesta dolíkem dřínovým k hlubokému lesu Tmani, jenž obyvatelé nazvali, že v něm i za dne byla tma... Hrad Kotýz po čase od nepřátel byl přepaden a zničen a s ním i vesnice Budy. Přemožení potomci a páni hradu nestavěli sídla svého na strmé skále, ani tam, kde vesnice Budy vypálena, nýbrž v nedalekém a hlubokém lese Tmani.“*⁵⁷ V další pověsti je založení Tmaně odvozeno od jistého Tumoně (jednoho z vrahů kněžny Ludmily na Tetíně v r. 921). První podložená

---

⁵⁵ Český statistický úřad. *Veřejná databáze. Vše o území*. [online] [cit. 2015-02-24]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__531855#

⁵⁶ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky*. [online] [cit. 2015-02-24]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

⁵⁷ VYSLOUŽILOVÁ, M. (Editorka). *Tmaň*. 2010, s. 17.

zpráva o obci je datována do roku 1315, v níž byl pražským biskupem ustanoven kněz Ondřej za rektora a faráře v kostele ve Tmani. Původně bylo osídlení v této době koncentrováno zejména v okolí Veského rybníka a zámku. Zámek byl původně koncipován jako tvrz s dvorcem, o prvních majitelích zámku jsou zmínky z roku 1360. V průběhu staletí se v obci vystřídali různí majitelé a páni, o kterých jsou dochovány různé spisy. Zajímavou zmínkou o historii Tmaně je informace o sčítání lidu v roce 1869, z něhož vyplynulo, že ve Tmani tehdy žilo 519 lidí, podle dalšího sčítání v roce 1880 pak v obci žilo o téměř 150 obyvatel více. Důležitým datem v historii Tmaně je rok 1883, kdy byla zahájena stavba nové školní budovy.

Již od roku 1857 jsou v některých pramenech, pojednávajících o historii obce, uváděna jména starostů, jež stáli v čele obce. Začátek 20. století se v obci nesl ve znamení bouřlivých voleb, kdy se střídali politické strany. První volby, konané v Československém státu vyhrála ve Tmani v roce 1919 Strana sociálně demokratická, jež získala 11 míst v zastupitelstvu z celkových 15. O rok později však strana zanikla a vystřídala jí komunistická strana. V této době vznikla v obci i nová církev – československá husitská. V roce 1923 se konaly další volby, které tentokrát vyhrála občanská strana, těsně nad stranou komunistickou, která se však „vlády“ ujala opět po volbách v roce 1927 a následně i v roce 1931.

Období mezi dvěma válkami znamenalo stavební rozmach, kdy byla vytvořena nová pravoúhlá síť ulic. Po druhé světové válce pak stavební rozmach v obci pokračoval výstavbou dalších rodinných domů a domů bytových. Bytové domy byly stavěny zejména pro zaměstnance těžebního průmyslu. S výstavbou sedmi nových bytových domů vzniklo i nové centrum obce.

V poválečném období pokračoval rozvoj ve Tmani nejen stavebním rozmachem, ale také dalšími činnostmi. Z pohledu historie můžeme uvést například zavedení elektřiny do dalších částí obce, opravu ulic, zavedení pouličního rozhlasu či zřízení širokoúhlého kina v kulturním domě. V roce 1956 došlo v blízkosti obce k začátku výstavby Velkolomu Čertovy schody, jehož provoz byl zahájen v roce 1958. Rozvoj pokračoval také výstavbou prodejny, zřízením lékařského střediska, výstavbou čističky odpadních vod či veřejného osvětlení. V osmdesátých letech pak došlo k výstavbě čtyř dalších bytových domů v západní části obce, kde našlo bydlení celkem 54 rodin, z velké části to byli zaměstnanci

Velkolomu. Dále byla v těchto letech vybudována ubytovna pro zahraniční dělníky ve východní části obce. Další výstavba bytových domů se v obci již dále nekonala.⁵⁸

4.2 Základní socioekonomické ukazatele

4.2.1 Demografie

Obyvatelstvo

K 1. 1. 2015 měla obec Tmaň celkem 1 125 obyvatel. K začátku roku bylo k tomuto dni v obci evidováno 546 mužů a 579 žen. Z hlediska struktury pohlaví můžeme říci, že je poměrně vyrovnaná, s tím že mírně převyšuje počet žen.

Tabulka č. 5 Vývoj obyvatelstva obce Tmaň v letech 2001, 2011 a 2015

	2001	2011	2015
Počet obyvatel celkem	836	1 035	1 125
Z toho ženy	426	535	579
Z toho muži	410	500	546
Ve věku 15+	687	861	979
Ve věku mladším 15 let	149	174	146

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001, 2011.⁵⁹

Z hlediska vývoje za posledních 15 let lze z předchozí tabulky vyčíst, že počet obyvatel se zvyšuje, v roce 2015 bylo v obci evidováno o 25 % více obyvatel než v roce 2001. Ve všech sledovaných letech vždy převažoval vyšší počet žen. V roce 2001 byl poměr žen a mužů téměř vyrovnaný. Zajímavé porovnání můžeme sledovat z věkového hlediska, kdy v roce 2001 žilo v obci oproti roku 2011 o 14,5 % méně obyvatel ve věku 0 - 14 let. V roce 2011 dosáhl počet těchto obyvatel hodnoty 174, což představuje 16,9 % obyvatel obce v daném roce. V roce 2015 můžeme v této kategorii sledovat rapidní pokles oproti roku 2011, kdy při počtu 146 dosahuje tato kategorie pouze necelých 13 % z celkového počtu obyvatel obce.

Demografický vývoj v obci je závislý na vývoji obyvatelstva přirozenou měrou a také na migračních procesech. V minulosti (od padesátých let) došlo v obci, s rozmachem těžebního průmyslu, k imigraci díky již zmiňované nové výstavbě, která ve svém důsledku

⁵⁸ VYSLOUŽILOVÁ, M. Editorka. *Tmaň*. 2010. s. 17-38.

⁵⁹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/531855_opendocument

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__531855#

Ministerstvo vnitra. *Počet obyvatel v obcích*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

pozitivně ovlivnila vývoj počtu obyvatel v obci. V první polovině devadesátých let však došlo ke stagnaci nové výstavby, dosavadní bytové možnosti byly zcela naplněny a došlo k celkovému poklesu obyvatel. V roce 2004 obec poprvé dosáhla více než tisíce obyvatel, dále se vývoj počtu obyvatel zvyšoval a to i v důsledku nové výstavby mezi Tmaní a Lounínem, která započala po roce 2002. V současné době (v roce 2016) je výstavba nových rodinných domů v této oblasti z velké části dokončena. Dá se předpokládat, že v obci bude probíhat ještě další nová výstavba. Předpokládá se malé rozšíření zastavitelných území ve třech částech obce.⁶⁰ V tabulce č. 6 je uveden vývoj počtu obyvatel v obci v průběhu minulého století a začátkem století současného.

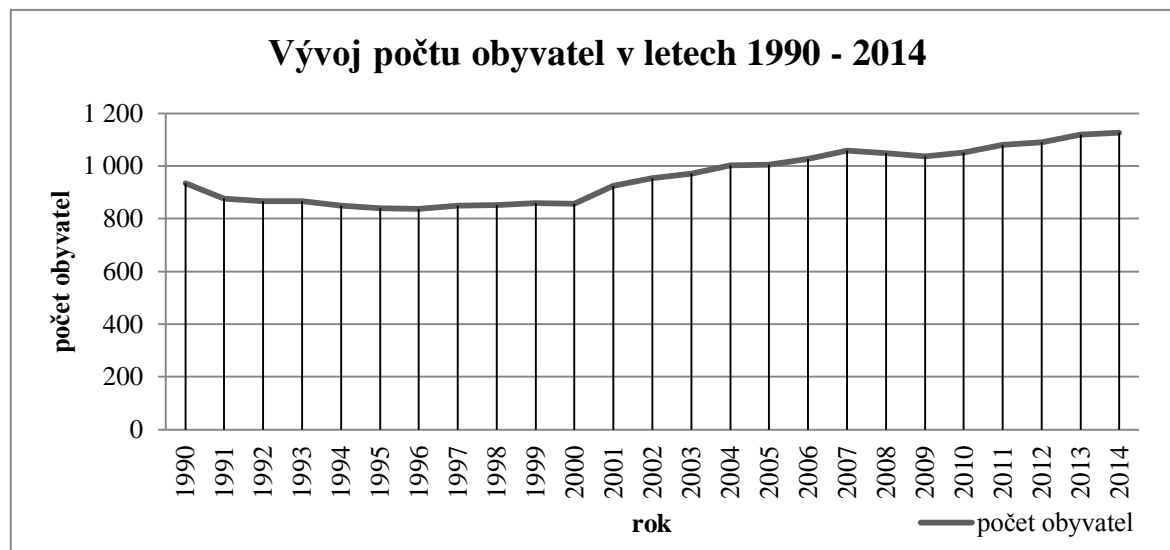
Tabulka č. 6 Vývoj počtu obyvatel v obci

Rok	1910	1930	1950	1970	1980	1991	2001	2004	2011	2014
Počet obyvatel	891	773	750	901	774	882	836	1002	1080	1126

Zdroj: www.obcepro.cz

Následující graf (graf č. 2) podrobně zobrazuje vývoj počtu obyvatel v obci v období od roku 1990 do roku 2014.

Graf č. 2 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 1990 - 2014

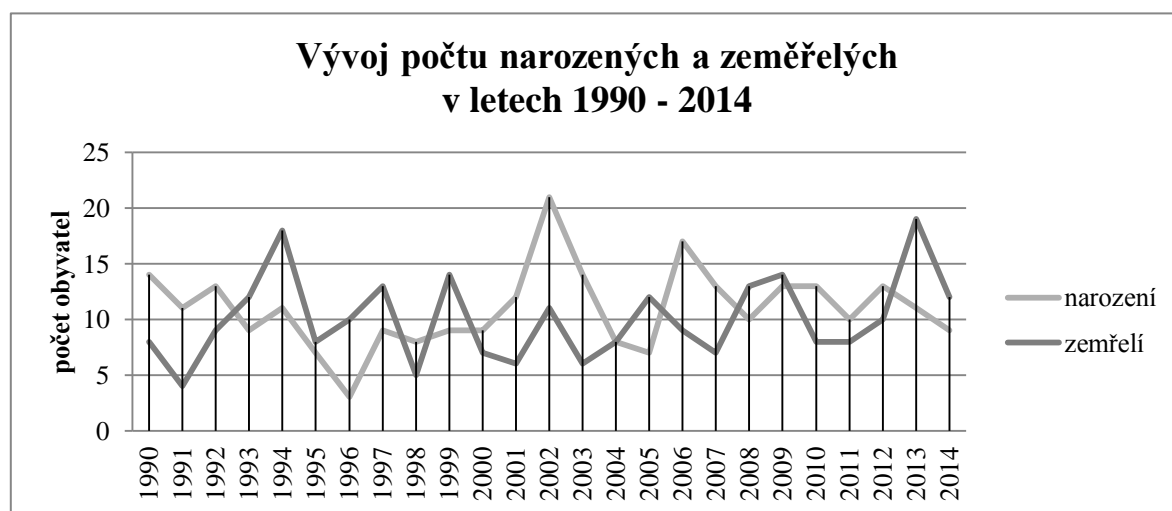
Zdroj: ČSÚ, data jsou uváděna vždy ke konci daného roku tj. k 31.12.⁶¹

⁶⁰ Ústní komunikace se starostou obce.

⁶¹ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR. Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2014)*. Beroun. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Vývoj počtu obyvatel prošel v průběhu let 1990 – 2014 střídavě poklesem i nárůstem obyvatel. V období 1990 – 1997 můžeme sledovat klesající trend, který byl způsoben velkým odlivem obyvatelstva a převažujícím negativním přirozeným přírůstkem. V letech 2000 – 2003 nastal tzv. „babyboom“, v těchto letech vykazuje obec kladný přirozený přírůstek. V roce 2001 byla zkolaudována nově opravená bývalá ubytovna, z které bylo vytvořeno více než 50 malometrážních bytů. Díky této výstavbě nových bytových jednotek obec vykazovala i vyšší migrační přírůstek. V roce 2004 obec poprvé ve své historii dosáhla více než tisíce obyvatel. Nárůst pokračoval až do roku 2007, kdy se růst stabilizoval a v následujících čtyřech letech je dále vykazován mírný pokles počtu obyvatel. V roce 2011, díky vyššímu kladnému migračnímu přírůstku, nastává opět období růstu počtu obyvatel. Tento růst je způsoben novou zástavbou rodinných domků v západní části obce. Graf č. 3 zobrazuje vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel v obci v letech 1990 – 2014. V grafu č. 4 je pak graficky zobrazen vývoj migrace v obci.

Graf č. 3 Vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 1990 - 2014

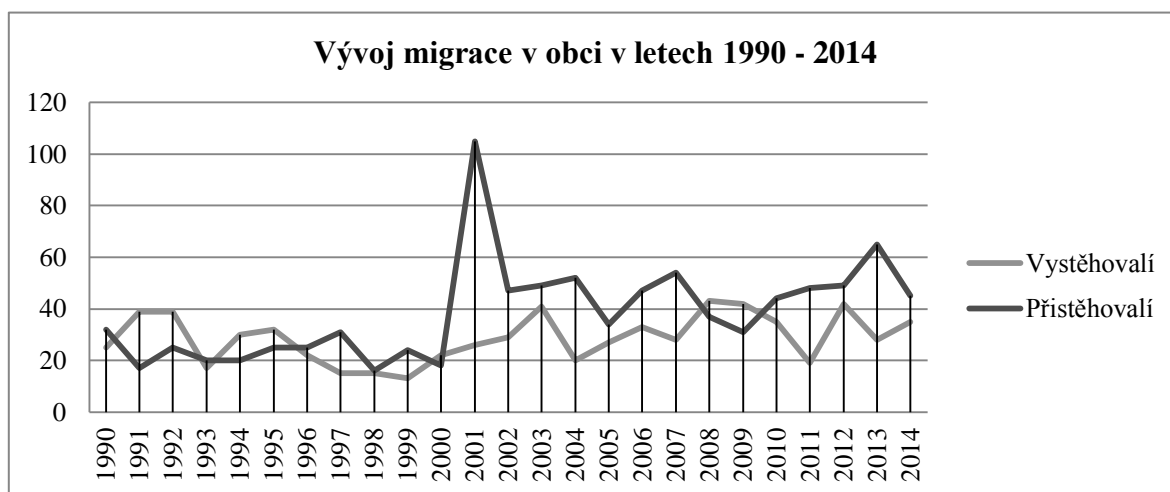

Zdroj: ČSÚ⁶²

Uvedený graf lze z hlediska vývoje rozdělit do tří etap, kdy v první etapě během devadesátých let můžeme sledovat vysoký počet zemřelých osob v obci a nízkou porodnost. V druhé etapě v prvním desetiletí na počátku nového tisíciletí můžeme sledovat vysoký počet nově narozených. Třetí etapa je pak obdobím stabilizace, v jejímž závěru můžeme sledovat v obci prudký nárůst úmrtnosti a pokles porodnosti.

⁶² Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR. Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2014)*. Beroun. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Graf č. 4 Vývoj migrace v obci v letech 1990 - 2014

Zdroj: ČSÚ⁶³

V první polovině devadesátých let můžeme sledovat vyšší počet vystěhovalých obyvatel. Velký zlom nastal na přelomu tisíciletí, kdy v roce 2001 migrační přírůstek dosahoval hodnoty 79, nejvíce za sledované období, v souvislosti s kolaudací nového bytového domu. Po roce 2000 můžeme v obci s výjimkou let 2007 a 2008 sledovat kladný migrační přírůstek.

Vzdělání obyvatel

Dalším zkoumaným socioekonomickým ukazatelem z pohledu demografie je vzdělání obyvatel. Zkoumaná data budou posuzována za roky 2001 a 2011, kdy proběhlo Sčítání lidu, domů a bytů. V následující tabulce jsou uvedeny údaje dle jednotlivých stupňů vzdělání.

Tabulka č. 7 Vzdělání obyvatel v obci - porovnání v letech 2001 a 2011

	2001	2011
Počet obyvatel 15+	687	890
z toho bez vzdělání	1	5
základní vzdělání včetně neukončeného	217	200
vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity	305	351
úplné střední s maturitou	128	198
vyšší odborné a nástavbové	11	32
vysokoškolské	14	42

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 2001, 2011.⁶⁴

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/531855_opendocument

Ve sledovaných letech je v obou případech největší podíl (v roce 2001: 44 % a v roce 2011: 39 %) obyvatel s vyučením nebo středním odborným vzděláním bez maturity. Tento jev je možné odůvodnit blízkými závody zaměřenými na průmyslovou výrobu (cementárny a vápenka), kde tento stupeň vzdělání je povětšinou dostačující. V obou případech se vyskytuje velký podíl obyvatel se základním vzděláním, ovšem z pohledu vývoje je u základního vzdělání trend klesající. Naopak rostoucí trend můžeme sledovat u vzdělání s maturitou, vyššího odborného a vysokoškolského. Obyvatelé s maturitou v roce 2011 tvořili 22 % podíl na celkovém počtu obyvatel oproti 18 % z roku 2001. Z pohledu vyššího odborného vzdělání a vysokoškolského, můžeme konstatovat, že počet obyvatel s tímto vzděláním se od roku 2011 téměř ztrojnásobil. Důsledkem tohoto navýšení může být nová zástavba v západní části obce, díky níž narostl počet obyvatel, tento nárůst s sebou mohl přinést i obyvatele s tímto typem vzdělání. Celkově lze říci, že vzdělanost obyvatel ve věku patnáct a výše let se od roku 2001 zvýšila, v roce 2001 podíl obyvatel s nejvyšším maximálním dosaženým vzděláním vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity tvořil 75 % z celkového stavu obyvatelstva 15+. V roce 2011 byl tento stav již nižší, kdy tento podíl dosahoval necelých 62 %. Celkově lze říci, že vzdělanost obyvatel v obci se zvyšuje.

4.2.2 Ekonomická aktivita a vývoj zaměstnanosti

Před rokem 1989 byla velká část ekonomicky aktivního obyvatelstva zaměstnána v oblasti zemědělské výroby (v bývalém jednotném zemědělském družstvu) a především také v blízkých průmyslových závodech (Velkolom Čertovy schody, Královská cementárna). Velkolom Čertovy schody zaměstnával v osmdesátých letech více než 700 lidí. Po roce 1989 a následných privatizacích se tento počet však rapidně snížil. Jednotné zemědělské družstvo zaniklo. Po roce 1989 se však v obci začínají objevovat první soukromé podniky, z nichž můžeme jmenovat pohostinství, prodej lahvového piva, obchod s textilem či menší obchod s potravinami v osadě Lounín.

Z předchozí analýzy bylo zjištěno, že velký podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva obce je zaměstnán v průmyslových závodech. V následující tabulce je na základě údajů ze sčítání lidu, domů a bytů porovnán podíl zaměstnaných osob v odvětví zemědělství, průmyslu a stavebnictví.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__531855#

Tabulka č. 8 Srovnání počtu ekonomicky aktivních obyvatel pracujících ve vybraných odvětvích

Počet obyvatel	836	1 080
Z toho ekonomicky aktivní:	425	520
odvětví		
zemědělství, lesnictví, rybolov	18	10
průmysl	108	150
stavebnictví	84	34

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a 2011.⁶⁵

Z uvedené tabulky č. 8 je patrné, že podíl ekonomicky aktivních osob pracujících v průmyslu se zvýšil, zatímco v oblasti zemědělství a stavebnictví je tento trend klesající.

Vývoj zaměstnanosti v obci

Z hlediska zaměstnanosti v obci byl porovnáván stav zaměstnaných a nezaměstnaných proti ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu v rámci obce, a to na základě údajů ze sčítání lidu v roce 2001 a 2011. Oproti roku 2001 se počet ekonomicky aktivních obyvatel v roce 2011 navýšil o téměř sto obyvatel. Z hlediska procentního porovnání podílu zaměstnaných na ekonomicky aktivní obyvatelstvo můžeme říci, že v obou porovnávaných letech je téměř stejný. V roce 2001 tento podíl dosahoval 89,6 %, v roce 2011 tomu bylo již 90 %. Z údajů získaných ze sčítání bylo zjišťováno, kolik osob z obce vyjíždí za zaměstnáním mimo obec. V roce 2001 to bylo 235 osob, v roce 2011 pak 186. Tyto údaje však nelze porovnávat, protože bylo použito jiné metodiky v rámci jednotlivých sčítání. Údaje jsou zobrazeny v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9 Porovnání zaměstnanosti obyvatel v obci 2001 a 2011

	2001	2011
Ekonomicky aktivní:	425	520
Zaměstnaní	381	468
nezaměstnaní	44	52
Vyjíždějící do zaměstnání mimo obec	235	186

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a 2011.⁶⁶

V následující tabulce č. 10 je uveden vývoj počtu uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce v rámci obce ve sledovaném období 2001 – 2016. V průběhu těchto let došlo ke změně metodiky sledování ukazatele míry nezaměstnanosti,

⁶⁵ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/531855_opendocument

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPp=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__531855#

⁶⁶ Tamtéž.

kteřá se z hlediska územních celků sleduje v poměru počet uchazečů na ekonomicky aktivní obyvatelstvo, tento výpočet se liší od celorepublikového výpočtu. V následující tabulce byly zjištěny informace z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, kde byl sledován počet uchazečů o zaměstnání v rámci obce. V letech 2001 až 2010 byly použity údaje o ekonomicky aktivních obyvatelích ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001, proto údaje o míře nezaměstnanosti v letech 2004, 2007 a 2010 mohou být trochu zkreslené. Z pohledu tohoto ukazatele však můžeme říci, že podíl nezaměstnaných se od roku 2011 v obci snižoval. A nyní se nachází na relativně nízké hranici 5,4 %.

Tabulka č. 10 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2001 - 2016

	7/2001	7/2004	7/2007	7/2010	7/2011	7/2014	7/2015	1/2016
Ekonomicky aktivní/ dosažitelní uchazeči	425	425	425	425	520	714	718	718
Uchazeči celkem	31	42	35	44	43	54	38	39
Míra nezaměstnanosti/ podíl nezaměstnaných ⁶⁷	7,3 %	9,9 %	8,2 %	10,4 %	8,26 %	7,6 %	5,3 %	5,4 %

Zdroj: MPSV⁶⁸

4.2.3 Významné podnikatelské subjekty v obci – pracovní příležitosti

Rozvoj obce může ovlivňovat samozřejmě také přítomnost podnikatelských subjektů, které lze vnímat také jako aktéry ovlivňující samosprávu obce. Podnikatelské subjekty vytvářejí pracovní místa a přispívají k uspokojování potřeb obyvatel. Častým jevem je pak přispívání podnikatelských subjektů finančními prostředky na rozvoj zájmových skupin v obci či na samosprávu. V obci Tmaň působí několik podnikatelských subjektů, z nichž můžeme uvést ty nejvýznamnější. V katastrálním území obce působí tyto významné podnikatelské subjekty:

- Vápenka Čertovy schody, a.s.
- Václav Kozler – autodoprava, silodoprava
- Autodoprava Petr Krejčí
- Zahradnictví Tmaň

⁶⁷ Od ledna 2013 se na základě dohody Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí přešlo na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tento ukazatel nahrazuje doposud zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti, která poměřuje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám.

⁶⁸ Integrovaný portál MPSV. *Zaměstnanost. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska*. [online] [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

- Pavel Šmic - CONDOR
- Apolonia Plus s.r.o. Výrobní lahůdek Tmaň
- Jednota Tmaň
- Ovoce a zelenina

Výše uvedené podnikatelské subjekty jsou nedílnou součástí obce. Jejich fungování v obci má významný charakter z hlediska občanské vybavenosti a také z hlediska poskytovaných pracovních míst.⁶⁹ Většina těchto subjektů podporuje různou formou i společenské aktivity konané v obci. Společnost Vápenka Čertovy schody je nejen významným zaměstnavatelem v obci, ale též významným přispěvatelem do rozpočtu obce. Negativní stránkou fungování této společnosti v blízkosti obce je zásah do životního prostředí, kdy sice veškeré kontroly prašnosti a hlučnosti nepřekračují povolenou mez, ovšem těžba vápence hluboce mění ráz krajiny v blízkosti obce. Rekultivací vytěžených prostor se zabývá nejen společnost sama, ale také některé další podnikatelské subjekty působící v obci. Mimo výše uvedených podnikatelských subjektů, působí v obci i další podnikatelské subjekty a drobní řemeslníci. Všechny tyto subjekty musíme řadit též mezi aktéry podílející se na rozvoji obce nejen z pohledu příjmů do rozpočtu obce, ale též z pohledu možnosti využití jejich služeb v rámci samosprávných činností obce.

4.2.4 Vybavenost obce

Inženýrské sítě

Současné zastavěné území obce je napojeno na všechny základní druhy inženýrských sítí. V plánu je však nový územní plán, který zřejmě bude vymezovat další zastavitelné území, které bude nutno zasíťovat.

Doprava

Obec Tmaň má relativně dobrou geografickou polohu díky blízké vzdálenosti k ORP Beroun a Praze. Z hlediska dopravního spojení autem je Beroun časově vzdálen přibližně 10 – 15 minut, Praha je pak po dálnici vzdálena přibližně 35 minut. Dopravní spojení veřejnou hromadnou dopravou je z důvodů neexistence železniční dráhy odkázána pouze na autobusové spojení. Autobusové spojení je v některých částech dne a zejména o víkendech spíše nedostatečné. Dopoludní a večerní spojení s Berounem není, ranní a odpolední spojení je vcelku dostatečné. Během dne ve všední den projede obcí směr Beroun celkem 12 autobusových linek, z čehož pět jede ráno do půl deváté přibližně

---

⁶⁹ Jednotlivé podnikatelské subjekty a jimi poskytovaná pracovní místa jsou popsány v Příloze A.

v hodinových intervalech a zbytek odpoledne do půl osmé večer. V sobotu spojuje obec 5 linek a v neděli pouze 3 linky. Od roku 2016 propojení s Berounem omezila výstavba nového berounského autobusového nádraží, které leží dále od centra a na kterém autobusové linky z obce končí, tudíž spojení občanů Tmaň s centrem ORP Beroun je v současné době (březen 2016) velmi omezeno. Omezené dopravní spojení tak odkazuje občany na dopravu vlastním automobilem, což do jisté míry snižuje vybavenost obce.

Komunikace, většinou silnice III. třídy, spojující Tmaň s okolními obcemi jsou v bezpečném provedení. Z důvodu existence těžební společnosti, nacházející se na katastrálním území Tmaň, je velká část těchto silnic zatížena nákladní dopravou. Obec však touto dopravou není přímo zatížena, jelikož pro tyto účely je zřízena komunikace vedoucí mimo obec, až na část Havlíčkův Mlýn, kde je komunikace přímo určená pro nákladní dopravu.

Služby

V centru obce můžeme nalézt budovu obecního úřadu, která slouží i pro jiné účely. V této budově kromě obecního úřadu najdeme v suterénu knihovnu, v přízemí kadeřnictví a jeden obecní byt. Kanceláře obecního úřadu a pošty se nacházejí v prvním patře. V roce 2006 byl k budově přistavěn výtah, jenž zajišťuje bezbariérový přístup. K budově obecního úřadu přiléhá kulturní dům, který je využíván pro společenské akce.

Z hlediska poskytování služeb je obec Tmaň oproti okolním obcím na velmi dobré úrovni. Obec disponuje již zmíněnou poštou přístupnou pět dní v týdnu, dále jsou zde dva obchody s potravinami, které se nachází také v centru obce. Jsou dostupné šest dní v týdnu. Nevýhodou těchto zařízení je jejich umístění, oba obchody se nacházejí ve své těsné blízkosti. V obci se nachází dům s pečovatelskou službou, uvedený do provozu v roce 2004. Dům poskytuje 36 bytových jednotek. Uchazeči jsou přijímáni na základě podané žádosti a splněných podmínek pro přijetí. V rámci přijímacího řízení jsou upřednostňováni občané, kteří mají trvalé bydliště na území obce Tmaň. V domě s pečovatelskou službou se nachází lékařská ordinace, ve které dvakrát týdně ordinuje lékař pro dospělé a jednou týdně dětský lékař. Obec také disponuje třemi hostinci, z nichž jeden se nachází v osadě Lounín a dva ve Tmani.

Škola

V obci se nachází škola, která byla vystavěna již v roce 1884. Základní škola ve Tmani disponuje pěti třídami a je zde zajištěn první stupeň povinné školní docházky.

Zřizovatelem školy je obec Tmaň, která rozvoj školy a její fungování velmi podporuje. Součástí školy je i mateřská škola, ve které jsou tři třídy s celodenním provozem a s kapacitou 55 dětí. V areálu školy se dále nachází školní jídelna, školní družina a tělocvična. Škola disponuje i venkovním nově rekonstruovaným víceúčelovým hřištěm, které může za poplatek využívat i veřejnost. Součástí školní budovy jsou i dva podkrovní byty, které využívají zaměstnanci školy. V posledních letech byla školní budova několikrát rekonstruována. Zrekonstruovány byly půdní prostory, kde vznikly již zmíněné byty a nové prostory pro školní družinu, dále byly přistavěny dvě přístavby, jež rozšířily především kapacitu školky. Školní budova byla v roce 2005 kompletně zateplena. Školní jídelna je moderním zařízením, které poskytuje stravování nejen škole, ale také veřejnosti, která těchto služeb využívá.

Prostory pro sportovní a volnočasové aktivity

Obec disponuje prostory, které lze využít pro různé sportovní aktivity. Dominantou všech sportovišť je oplocený areál fotbalového hřiště. Hřiště prošlo rekonstrukcí travnaté plochy v roce 2008. Areál je využíván místní tělovýchovnou jednotou pro fotbalové zápasy družstva mužů a není volně přístupný veřejnosti. V areálu se nachází hygienické zázemí, které však již neodpovídá současným požadavkům a bude nutno tyto prostory nějakým způsobem rekonstruovat. Za oploceným areálem se nachází ještě menší asfaltová plocha, toho času bez účelového využití. Další možností sportovního využití v obci jsou dva tenisové kurty, které taktéž náleží pod správu tělovýchovné jednoty. V areálu školy lze pak za poplatek využít víceúčelové venkovní hřiště nebo prostory tělocvičny. V obci se nachází dětské hřiště a plochy s herními prvky, přičemž dětské hřiště je v centru obce na zalesněném prostoru a v různých částech obce jsou pak umístěny herní prvky. Prostory pro volnočasové aktivity mládeže, ale i celkově všech občanů, jsou řešeny poněkud nekoncepčně. Odpočinkové zóny se v centru obce vůbec nenacházejí. V části mezi Tmaní a Lounínem se nachází lesopark, který poskytuje prostor pro relaxaci a odpočinek. Lesopark však není propojen s obcí (z obou stran) chodníkem či bezpečným pruhem pro chodce, což do určité míry vede k jeho nedostatečnému využití a to zejména proto, že občané musí absolvovat cestu po frekventované místní komunikaci spojující osadu Lounín s Tmaní.

Odpočinkovou zónu v obci tvoří také prostory okolo Veského rybníka, kde jsou umístěny lavičky a dále pak areál u požární nádrže, který se nachází hned za Veským rybníkem.

Turistické cíle

Obec Tmaň nedisponuje téměř žádnými turistickými cíli a z pohledu turismu není atraktivním místem. Turistickým cílem, který však neleží přímo v obci, je Chráněná krajinná oblast Český kras, na jejímž okraji obec leží. V obci se nachází soubor několika památek, mezi něž patří kostel svatého Jiří, kostel sboru Jiřího z Poděbrad, sousoší Svatých u Veského rybníka a kaplička svatého Blažeje na Koukolově hoře. V obci se nachází také barokní zámek, který je ovšem v soukromém vlastnictví a jeho stav je žalostný, k zámečku patří také rozlehlý park a hospodářské budovy bývalého kravína, objekty se nacházejí v havarijním stavu a jsou nepěknou dominantou obce.

4.2.5 Hospodaření obce

Rozpočet obce Tmaň je dlouhodobě sestavován jako vyrovnaný. Obec má v současné době sestavený a schválený rozpočtový výhled do roku 2018. Obec disponuje finanční rezervou, kterou využívá v případě sestavení rozpočtu jako schodkového. To se stalo i v případě rozpočtu na rok 2016. Na konci roku 2015 na veřejném zasedání zastupitelstva obce byl schválen návrh rozpočtu na rok 2016, který byl sestaven jako schodkový, proto byla pro jeho vyrovnaní využita rezerva z minulých období v částce 1 949 200,- Kč. Obec Tmaň hospodaří v roce 2016 se schváleným rozpočtem ve výši 18 063 700,- Kč.⁷⁰

Příjmy

Rozpočet obce tvoří příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace (transfery). Největší část příjmů tvoří daňové příjmy. Mezi daňové příjmy patří podíl na sdílených daních, svěřené daně a také místní poplatky. Obec Tmaň vybírá následující místní poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za užívání veřejného prostranství.

---

⁷⁰ Rozpočet obce Tmaň 2016 viz Příloha B.

Přehled daňových příjmů uvádí následující tabulka č. 11, z níž lze vyčíst navyšující se trend u daňových příjmů.

Tabulka č. 11 Daňové příjmy obce v letech 2012-2014

	2012	2013	2014
Daňové příjmy	8 235 218,00 Kč	11 219 936,00 Kč	12 382 700,00 Kč

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Z hlediska nedaňových příjmů je velmi významnou položkou daň z dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů, která náleží obci z důvodu těžby vápence v jejím katastrálním území. Výše tohoto příjmu se odvíjí od plochy těžby, tato plocha se postupem let zmenšuje, což ve svém důsledku znamená i nižší příjmy pro obec. Vývoj nedaňových příjmů obce v letech 2012-2014 uvádí tabulka č. 12. V roce 2015 bylo obci takto připsáno dle rozpočtu obce 2,5 milionu, v roce 2016 je tato částka snížena o 0,5 milionu.⁷¹ Příjmy, které obec takto získává, umožňují provádět investiční projekty, které by jinak obec nemohla realizovat. To představuje pro obec jistou výhodu oproti jiným obcím, ovšem na úkor nevratné změny okolní krajiny.

Tabulka č. 12 Nedaňové příjmy obce v letech 2012-2014

	2012	2013	2014
Nedaňové příjmy	4 298 680,00 Kč	4 136 655,00 Kč	4 407 037,00 Kč
z toho: příjmy z dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů	2 670 148,00 Kč	2 572 211,00 Kč	2 541 885,00 Kč

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Z tabulky je patrné, že nedaňové příjmy byly nejvyšší v roce 2014, ovšem pohlédneme-li na příjmy z dobývacího prostoru a vydobytých nerostů, je v roce 2014 tato částka nejnižší. Obecně lze sledovat klesající trend u této položky, ten je předpokládán i v dalších letech.

Z pohledu kapitálových příjmů obec získávala v minulých letech finanční prostředky z odprodeje obecních bytů. V současné době (2016) již však nemá obec obecní byty k chystanému prodeji. Z hlediska bytového fondu jsou příjmem obce nájemné z bytů v domě s pečovatelskou službou a nájemné z bytového domu ve vlastnictví obce. Přehled

⁷¹ Rozpočty obce Tmaň na rok 2015 a 2016 jsou uvedeny v Příloze C a B.

kapitálových příjmů zobrazuje následující tabulka č. 13. Nárůst kapitálových příjmů v roce 2014 byl způsoben prodejem dvou obecních bytů.

Tabulka č. 13 Kapitálové příjmy obce v letech 2012-2014

	2012	2013	2014
Kapitálové příjmy	817 687,00 Kč	839 084,00 Kč	1 494 000,00 Kč

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Přijaté dotace se během let liší v závislosti na aktivitě samosprávy v hledání a získávání dotačních titulů. Obec se snaží aktivně využívat vyhlašované dotační tituly na investice v rámci infrastruktury, občanské vybavenosti či v oblasti životního prostředí. V posledních letech se obci podařilo získat dotaci na nákup svozové techniky a na zateplení školy. V současné době (březen 2016) se obec uchází o dotaci na výbavu sboru dobrovolných hasičů, dále na dotaci na výstavbu a vybavení dětského hřiště v západní lokalitě obce. Již několik let se obec Tmaň usilovně snaží o získání dotace na rekonstrukci místní komunikace Travnatka, bohužel se zatím nepodařilo dosáhnout na žádný titul. Pokud v roce 2016 bude vyhlášen nějaký dotační titul na budování a rekonstrukci komunikací, obec je připravena o něj požádat. Již jsou připraveny podklady k výběrovému řízení, v březnu 2016 zastupitelstvo obce na veřejném zasedání schválilo výsledky výběrového řízení. Bez dotačního titulu by obec komunikaci, která bude stát 5,5 milionu, by sice mohla vybudovat, ale vyčerpala by tak všechny své finanční rezervy z minulých let. Přehled přijatých dotací je uveden v následující tabulce č. 14. Výše přijatých transferů se v jednotlivých letech liší v závislosti na úspěšnosti získaných dotačních titulů.

Tabulka č. 14 Přijaté dotace obce v letech 2012-2014

	2012	2013	2014
Přijaté dotace (transfery)	2 325 357,00 Kč	3 137 840,00 Kč	2 951 912,00 Kč

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Mimo dotací na infrastrukturní projekty obec usiluje každý rok o dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí na podporu sociálních služeb v obci. V minulosti se tyto finanční prostředky podařilo získat a byly použity pro zkvalitnění bydlení seniorů v domu s pečovatelskou službou. Již několik let žádá obec též Úřad práce o finanční prostředky na společensky účelná pracovní místa, díky těmto finančním prostředkům jsou

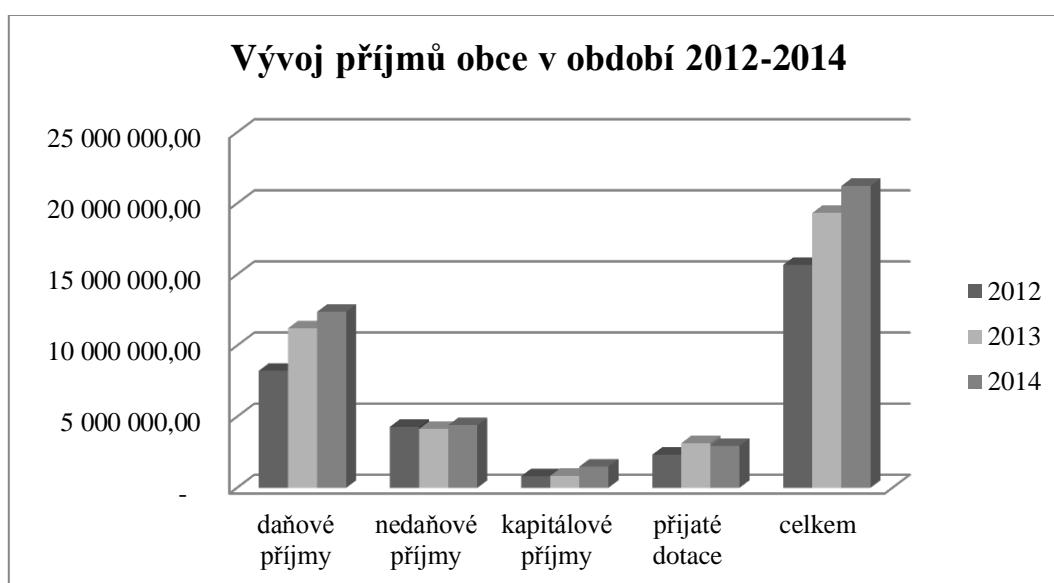

v obci vytvořená dvě další pracovní místa, která jsou nyní využívána obyvatelkami Tmaň.⁷²

Mezi významné příjmy řadíme i příspěvky místních podnikatelských subjektů, mezi nejvýznamnější patří finanční prostředky poskytnuté Vápenkou Čertovy schody a.s., které se každoročně pohybují v řádu statisíců. Drobné finanční prostředky poskytují na zabezpečení akcí konaných v obci i další podnikatelské subjekty.

V následujícím grafu č. 5 je zobrazen vývoj příjmů obce z hlediska daňových, nedaňových, kapitálových a dotačních příjmů v letech 2012-2014.

Graf č. 5 Příjmy obce Tmaň - vývoj v letech 2012-2014 (v Kč)

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Z předchozího grafu č. 5 vyplývá každoroční celkový růst příjmů obce. Přijaté dotace však v roce 2014 klesly oproti předchozím sledovaným rokům. Téměř stabilní hodnotu vykazují nedaňové příjmy, které ve velké míře ovlivňují příjmy z dobývacího prostoru, jež mají klesající tendenci. Největší nárůst můžeme sledovat u daňových příjmů, z čehož je patrná závislost obce na daňových příjmech, což lze říci i z pohledu celorepublikového. V dalších letech se daňové příjmy obcí budou zvyšovat.

Výdaje

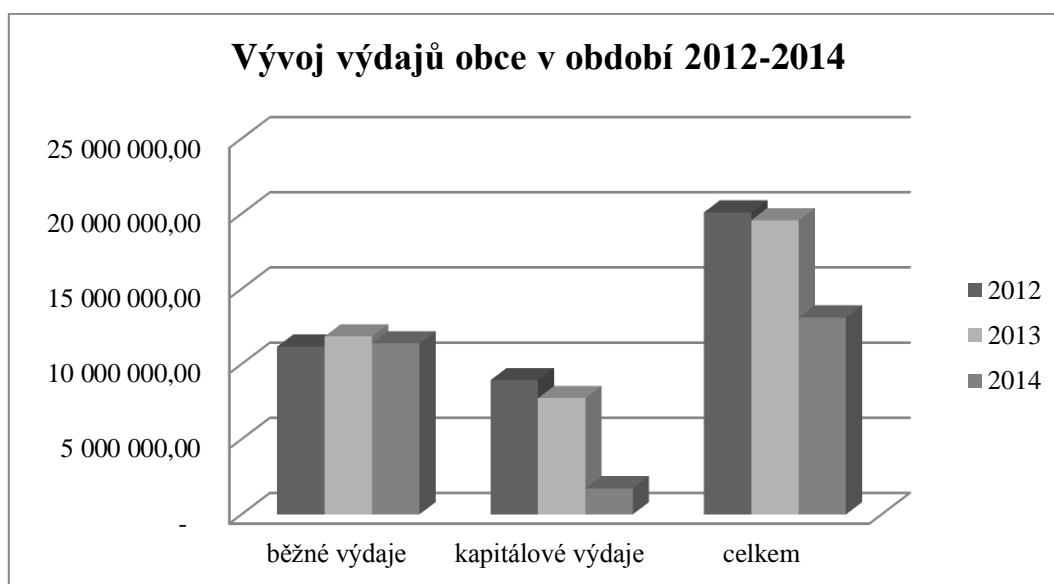
Aby obec zajistila běžný chod obce, musí ročně vynakládat výdaje na běžnou činnost, které v posledních letech tvoří částku okolo 12 milionů korun. Obec vynakládá finanční prostředky na provoz školy, svoz komunálního odpadu či dopravní obslužnost

⁷² Rozhovor s pracovníci obecního úřadu.

obce. Mezi běžné výdaje zahrnujeme i výdaje na platy a mzdy zaměstnanců obce, odměny členům zastupitelstva obce. Běžné výdaje tvoří v posledních letech větší část výdajů. Další finanční prostředky jsou vynakládány také na veřejné osvětlení, opravu rozhlasu, výdaje na vydávání měsíčníku obce či náklady na provoz kulturního domu, obecního úřadu a areálu fotbalového hřiště. Chod obce vyžaduje financování těchto nezbytných činností.

Druhou část výdajů obce tvoří kapitálové výdaje. Výše kapitálových výdajů se odvozuje od plánovaných investičních akcí a získaných dotačních prostředků. Kapitálové výdaje byly v předchozích letech využity na projekt zateplení školy, jež probíhalo v roce 2015, dále výdaje na nákup svozové techniky. Dalším kapitálovým výdajem s ohledem na přidělení dotace budou finanční prostředky na rekonstrukci místní komunikace Travnatka, kde obec chystá minimální 15 % účast spolufinancování v případě získání dotace. Graf č. 6 uvádí vývoj běžných a kapitálových výdajů obce za období 2012-2014.

Graf č. 6 Vývoj výdajů obce v období 2012-2014 (v Kč)

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že ve sledovaných letech se běžné výdaje obce pohybovaly přibližně ve stejné výši průměrně okolo 11,5 milionů za každý rok. Z pohledu kapitálových výdajů můžeme pozorovat prudký pokles v roce 2014, který byl způsoben přesunutím plánovaných investic na další rok. V konečném důsledku se toto promítá i do celkových výdajů.

V tabulce č. 15 je uveden přehled příjmů a výdajů za sledované období 2012-2014. V roce 2012 a 2013 převažovaly výdaje obce, v roce 2014 pak značně převyšují příjmy. Výkyvy jsou způsobeny investičními akcemi a jejich finančním krytím (přijaté dotace).

Tabulka č. 15 Shrnutí příjmy a výdaje obce Tmaň v letech 2012-2014

	2012	2013	2014
Daňové příjmy	8 235 218,00 Kč	11 219 936,00 Kč	12 382 700,00 Kč
Nedaňové příjmy	4 298 680,00 Kč	4 136 655,00 Kč	4 407 037,00 Kč
Kapitálové příjmy	817 687,00 Kč	839 084,00 Kč	1 494 000,00 Kč
Přijaté dotace (transfery)	2 325 357,00 Kč	3 137 840,00 Kč	2 951 912,00 Kč
Běžné výdaje	11 158 119,00 Kč	11 835 895,00 Kč	11 371 660,00 Kč
Kapitálové výdaje	8 927 246,00 Kč	7 730 515,00 Kč	1 724 925,00 Kč
Příjmy celkem	15 676 903,00 Kč	19 333 515,00 Kč	21 235 649,00 Kč
Výdaje celkem	20 085 365,00 Kč	19 566 410,00 Kč	13 096 585,00 Kč

Zdroj: Závěrečné účty obce Tmaň 2012, 2013, 2014

Hospodaření obce Tmaň ovlivňují získané příjmy. Obec má oproti jiným obcím výhodu příjmů z dobývacího prostoru a vydobytych nerostů, kdy získala značné finanční prostředky na realizaci investičních akcí. Obec se snaží využívat i dotačních titulů, tento aspekt byl při zkoumání volebních programů v rámci volebních období sledován u všech kandidujících stran. Obec by se však měla také orientovat na vlastní příjmy z hospodářské činnosti, v příštích letech již nebude mít k dispozici tolik finančních prostředků z dobývacího prostoru a získání dotačních titulů není též jistým příjmem obce, proto přílišná závislost obce na těchto příjmech není nežádoucí pro budoucí rozvoj obce.

Vyhodnocení: socioekonomické ukazatele

Z analýzy výše uvedených socioekonomických ukazatelů bylo zjištěno, že obec Tmaň můžeme z hlediska vybavenosti zařadit mezi lépe vybavené obce, jež má dobré podmínky pro svůj rozvoj, což se potvrdilo i v posledních letech, kdy byl v obci sledován kladný migrační přírůstek, obec se stala vyhledávanou lokalitou pro mladé rodiny s dětmi. Obec má velmi dobré geografické umístění ve Středočeském kraji nedaleko města Berouna a přibližně 35 minut cesty je vzdálena od Prahy. Z hlediska vybavenosti obec zajišťuje základní občanskou vybavenost prostřednictvím poskytovaných služeb - obyvatelé mohou využívat služby obecního úřadu, pošty, knihovny, obchodů s potravinami, kadeřnictví či

sportovních možností. Obec v posledních letech vykazuje nárůst obyvatel, nárůst obyvatel s vysokoškolským vzděláním a úbytek nezaměstnaných obyvatel. V obci působí několik významných podnikatelských subjektů, ve kterých někteří občané Tmaň našli své pracovní uplatnění. Významným subjektem je Vápenka Čertovy schody, která poskytuje nejvíce pracovních míst. Obec má z hlediska hospodaření dobré možnosti pro investice v obci, obec získává finanční prostředky z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů, které se však rok od roku snižují, i tak obec disponuje finanční rezervou. Obec se snaží využívat dotační titulů pro realizaci investičních akcí. V minulosti byla obec příjemcem několika dotačních titulů na různé infrastrukturní projekty a projekty v oblasti sociálních služeb. Z pohledu socioekonomických ukazatelů v obci Tmaň můžeme hovořit o dobrých podmínkách, které působí kladně na rozvoj obce.

4.3 Struktura politických i nepolitických aktérů v obci

Struktura politických aktérů se mění v závislosti na jednotlivých volebních cyklech, avšak není tomu tak jako u politických aktérů na úrovni krajské či celorepublikové. Pohlédneme-li na obec jako celek, můžeme říci, že v obci převažují spíše nepolitičtí aktéři. Lze to vyvodit i z hlediska kandidatur do zastupitelstva obce, kde v posledních třech volebních obdobích kandidovaly sdružení nezávislých kandidátů a kde žádný z kandidujících nevykazoval příslušnost k politické straně. Naopak mnozí z kandidujících jsou členy některých zájmových skupin působících v obci. V následujících kapitolách je charakterizována struktura jednotlivých aktérů působících v obci.

4.3.1 Orgány místní samosprávy

4.3.1.1 Zastupitelstvo obce

Zákon o obcích určuje rozmezí počtu zastupitelů obce podle počtu obyvatel obce. Obec Tmaň dle tohoto zákona spadá do kategorie obcí nad 500 a do 3000 obyvatel, kdy je povoleno mít 7 až 15 členů zastupitelstva obce. Od počátku devadesátých let má obec Tmaň nejvyšší možný počet členů zastupitelstva obce – 15. Vzhledem k tomuto počtu je zastupitelstvo obce oprávněno zřizovat radu obce, kdy pro její zřízení je potřeba minimálního počtu členů zastupitelstva obce 15 členů.

Veřejná zasedání zastupitelstva obce⁷³

Zastupitelstvo obce Tmaň se schází minimálně jednou za tři měsíce. V průběhu běžícího volebního období proběhla však i mimořádná veřejná zasedání, v roce 2015 celkem dvě a další mimořádné veřejné zasedání se uskutečnilo v lednu 2016. K 30. březnu 2016 proběhlo celkem deset veřejných zasedání současného zastupitelstva obce, na kterých se scházeli zvolení zastupitelé s účastí v rozmezí od 12 do 15 členů. Účast občanů na jednáních zastupitelstva obce je velmi nízká, s výjimkou ustavujícího zasedání, kdy bylo přítomno 40 obyvatel, se průměrně na zasedáních schází 13 občanů.

Na veřejných zasedáních současného zastupitelstva byly projednávány otázky z různých oblastí rozvoje obce. Během svého funkčního období projednávalo zastupitelstvo obce mimo jiné tyto zásadní otázky:

- schválení návrhu rozpočtu obce na rok 2015 a 2016;
- schválení rozpočtového výhledu do roku 2018;
- schválení hospodářského výsledku z hospodářské činnosti obce za rok 2014, 2015;
- uzávěrka obce za rok 2014;
- výsledek hospodaření obce Tmaň a závěrečný účet obce Tmaň za rok 2014;
- výsledek hospodaření DSO KLONK a závěrečný účet DSO KLONK;
- rozpočtové změny;
- směrnici pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu;
- půjčky z fondu rozvoje bydlení;
- různé dohody s vlastníky nemovitostí na území obce Tmaň;
- směrnici obce „Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu obce Tmaň v roce 2016“;
- dvě obecně závazné vyhlášky obce;
- rozvojové záměry na roky 2016, 2017;
- podání žádostí o poskytnutí dotací.

Rozhodovací proces

Rozhodovací proces v obci Tmaň závisí především na aktuálních potřebách obce a na záměrech, které byly stanoveny ve volebním programu. Otázky patřící do působnosti zastupitelstva obce jsou zpravidla nejdříve projednávány starostou obce a radou obce.

---

⁷³ Rozbor jednotlivých veřejných zasedání je přiložen v Příloze D.

Obvykle je rada obce starostou seznámena s problémem, k němuž se další členové rady obce dále vyjadřují v závislosti, jak dané problematice rozumí či zda s ní mají zkušenost z předchozích let. Často se vyjadřuje k projednávaným otázkám I. místostarosta, který se v oblastech samostatné působnosti obce velmi dobře orientuje. Podkladové materiály projednávané s předstihem jsou pak zasílány členům zastupitelstva obce, ovšem ne ve všech případech.

Na zasedáních zastupitelstva obce, které řídí starosta obce, jsou jednotlivé body projednávány. Nejprve starosta seznámí přítomné s řešeným bodem, k němuž se pak mohou přítomní členové zastupitelstva obce vyjádřit. Starosta před tím, než vyzve zastupitelstvo k vyjádření, zaujme k problému své stanovisko a stanovisko rady obce. Prostor pro vyjádření členů zastupitelstva obce byl poskytován vždy ve sledovaném období. V průměru se k projednávaným bodům vyjádřili 3 až 4 řadoví členové zastupitelstva obce, často se mezi dotazujícími objevovali nejstarší členové zastupitelstva obce. U většiny projednávaných bodů bylo zastupitelstvem hlasováno tak, jak navrhl starosta obce, popřípadě místostarostové. V některých případech zastupitelstvo obce uložilo radě obce řešený problém ještě projednat. V případech, kdy se diskuze nad projednávanými body začne více rozvíjet, je v pravý čas „utnuta“ nejstaršími členy zastupitelstva obce a přistupuje se k hlasování. Ve většině případů dochází ke shodě všech členů zastupitelstva obce. U některých bodů se někteří řadoví členové zastupitelstva obce zdrželi hlasování. Za sledované období nedošlo k situaci, že by v rozhodovacím procesu k projednávaným bodům, vznesl nesouhlasné stanovisko. Z pohledu členů zastupitelstva obce, tak jak byli zvoleni za jednotlivé volební strany, neprobíhá rozdělení na jednotlivé skupiny dle příslušnosti k volebním stranám. Občas lze sledovat vyhraněnost názorů u některých členů zastupitelstva, která ovšem neovlivňuje v podstatné míře rozhodovací proces.

Během sledovaného období byl identifikován problém z hlediska programu a projednávaných bodů na veřejných zasedáních zastupitelstva obce. Mimo ustavujícího veřejného zasedání došlo na všech dalších zasedáních ke změně původního programu, který byl řádně vyvěšen. Na začátku každého konaného veřejného zasedání bylo zastupitelstvu obce předloženo několik dalších bodů, které bylo nutné na těchto zasedáních projednat, průměrně se jednalo o navýšení programu o 4 až 6 bodů. Většinou šlo o záležitosti vyvolané potřebou projednat a schválit zastupitelstvem a jejichž ponecháním

na další řádné veřejné zasedání zastupitelstva obce by hrozilo nebezpečí z prodlení. Ovšem problémem je, že projednávané body jsou členům zastupitelstva obce většinou předkládány až na samotném zasedání, těsně před jeho zahájením. Existuje tak zde možnost, kdy členové zastupitelstva nemusí být dostatečně seznámeni se záležitostmi, o které se jedná. I proto někteří členové zastupitelstva obce vznesli připomínku, zda by materiály, o které se program doplňuje, mohly být členům zastupitelstva obce posílány s předstihem prostřednictvím emailové korespondence. Tato připomínka je částečně plněna, ovšem i na posledním sledovaném zasedání zastupitelstva obce v březnu 2016 hlasovali členové zastupitelstva o záležitostech, které jim byly předloženy přímo na zasedání zastupitelstva obce.

Rozhodovací proces - nevyřešený problém na jednáních zastupitelstva obce

Otázka, která se „dělí“ z předchozích volebních období a která vyvolává v současném zastupitelstvu určitý rozpor či neshodu, je otázka dalšího možného využití chátrajícího domku bývalého zámeckého zahradníka. Jedná se o již nevyužívaný objekt v lokalitě zámeckého parku (který je v majetku soukromé osoby). Park ze severní strany chrání zámecká zeď (zapsaná jako kulturní památka). Dílčí součástí této zdi je i domek zahradníka (majetek obce Tmaň), který však již několik desetiletí nemá využití. Domek tvoří vlastně jen obvodové zdivo a střecha.⁷⁴

V minulosti slibovaly některé volební programy vyřešení této otázky. Ovšem fakticky k tomu zatím nedošlo. Během minulých let došlo pouze k částečným respektive nezbytným opravám, ke kterým však došlo také díky opravě kulturní památky – zámecké zdi.

O domek zahradníka měli v minulosti zájem někteří občané Tmaň, ovšem obec nejevila zájem objekt prodat. V současné době se opět nacházejí zájemci, jež by o odkoupení objektu jevili zájem. Stanovisko současného starosty je však takové, že objekt by měl zůstat v majetku obce. S tímto stanoviskem však nesouhlasí část zastupitelstva obce, jež zastává názor, že prodejem objektu by mohlo dojít k jeho účelnému využití. Otázka domu zahradníka se projednávala na posledních čtyřech zasedáních zastupitelstva obce, debata se rozvinula i z řad občanů obce. Ovšem zatím otázka prodeje, pronájmu či ponechání objektu v majetku obce zůstává zatím nevyřešena. Rada obce i samotný starosta obce se však touto otázkou neustále zabývají.

---

⁷⁴ Rozhovor se členem zastupitelstva obce.

Vyhodnocení: rozhodovací proces

Rozhodovací proces samosprávy probíhá bez konfliktních situací a bez ovlivnění tím, za jaké volební strany jednotliví zvolení kandidáti kandidovali. Ve většině řešených otázek převládá názorová shoda, během sledovaného období se však našly i otázky, které vyvolávaly v zastupitelstvu neshody. Na jednáních zastupitelstva obce se v rozhodovacím procesu nevyskytuje forma opozice, dá se říci, že v rámci rozhodovacího procesu se v tomto zastupitelském orgánu spolupracuje. Jistou formou jiného či opačného názoru občas vnesou někteří členové zastupitelstva obce, i tak ale v konečném rozhodnutí dochází ke shodě. Neexistence opozice však může vést k útlumu z hlediska rozvoje obce.

4.3.1.2 Rada obce

Rada obce Tmaň je tvořena pěti členy – starosta, dva místostarostové a dva členové zvolení z řad zastupitelstva obce. Rada obce se schází pravidelně na jednáních ve středu odpoledne každých čtrnáct dní v prostorách obecního úřadu. Rada řeší aktuální i dlouhodobé problémy týkající se chodu obce.

Jednání rady obce jsou neveřejná, na jejich schůzích se však často schází též předseda kontrolního a revizního výboru či někteří předsedové komisí.

Rada obce zřídila následující komise, jejichž předsedové a navržené členové byli schváleni zastupitelstvem obce:

- Sociální komise,
- Kulturní a školská komise,
- Komise veřejného pořádku a životního prostředí,
- Sbor pro občanské záležitosti.

V průběhu roku musí předsedové jednotlivých komisí předkládat radě obce zprávu o své činnosti. Každá z komisí má svůj okruh činností, které průběžně plní či zajišťuje.

Jednání rady obce probíhají bez konfliktních situací, projednávané většinou body byly vyřešeny a schváleny či zamítnuty shodně všemi členy rady obce. Během současného funkčního období se rada obce zabývala otázkami souvisejícími s chodem obce, pořizováním a odprodejem majetku obce (například pořízení nového užitkového vozu, vyřazení a odprodej starého užitkového vozu, nákup osobního automobilu pro poštovní služby obce, nákup různého drobného majetku, nákup zeleně – topolů, ovocných stromů a jejich výsadba). Rada se v tomto období věnovala též vyhodnocení projektů, na něž byla

obci udělena dotace (například nákup zametacího vozu), z hlediska dotací projednávala rada obce též možnosti získání finančních prostředků na plánované realizace projektů (například rekonstrukce silnice Travnatka, dotace na vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů, dotaci na nákup svozové techniky či dotace vybudování a vybavení dětského hřiště v lokalitě nové zástavby v západní části obce). Během roku 2015 rada obce často řešila problémy vzniklé v souvislosti s projektem Zateplování ZŠ a MŠ Tmaň. Mezi další projednávané body radou obce můžeme zařadit také činnosti spojené s údržbou bytového domu, který je ve vlastnictví obce a dále domu s pečovatelskou službou. Rada obce vyřizovala též stížnosti či žádosti občanů Tmaň a jejích částí. Rada obce projednávala rozpočtové změny, znění výběrových řízení, směrnici o zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a mnohé další otázky týkající se běžné činnosti obce či otázky řešené ad hoc. Rada obce ve sledovaném období byla ochotna projednávat navržené otázky týkající se akcí pořádaných místní školou či zájmovými sdruženími. Při řešení těchto otázek se snažila vyjít vstříc navrhovaným požadavkům.

4.3.1.3 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří dlouhodobě uvolněný starosta a dále tři zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad se nedělí na odbory ani na oddělení. Každá z pracovníků obecního úřadu má svou pracovní agendu (v oblasti účetnictví obce, mzdového účetnictví, administrativní činnosti spojené s domem s pečovatelskou službou a bytovým domem, který je ve správě obce, mimo to však vykonávají i další činnosti). Obecní úřad obce Tmaň není pověřeným obecním úřadem ani obecním úřadem obcí s rozšířenou působností. Obecní úřad vykonává činnosti v oblasti samostatné působnosti a přenesené působnosti podle zákona. V oblasti samostatné působnosti vykonává činnosti a úkoly uložené radou obce nebo zastupitelstvem obce. Zaměstnanci pomáhají též výborům a komisím v jejich činnosti. Obec Tmaň dále zaměstnává šest zaměstnanců, kteří vykonávají činnosti v rámci udržování obce (pořádek na komunikacích a jejich údržba, údržba zeleně, lesních pozemků obce), dále obsluhují sběrný dvůr, ve kterém se třídí odpad, vedle této činnosti také obsluhují zřízenou kompostárnu.

V obci jsou dále zaměstnaní pracovníci obsluhující bytový dům, dům s pečovatelskou službou, knihovnu a dále jsou zde i pracovníci zajišťující úklid obecního úřadu a kulturního domu.

4.3.1.4 Starosta

Velmi důležitým orgánem obce je starosta obce. Současný starosta obce Tmaň Mgr. Pavel Pavlásek byl do své funkce dlouhodobě uvolněného člena zastupitelstva pro výkon starosty zvolen na ustavujícím veřejném zasedání v listopadu 2014. V předchozím volebním období kandidoval současný starosta poprvé. Jeho kandidatura však byla velice úspěšná, ve volbách do zastupitelstva obce byl podpořen 253 absolutními hlasy, což bylo nejvíce ze všech zvolených kandidátů. V těchto volbách byl pak na ustavujícím zasedání zvolen do funkce I. místostarosty.

Současný starosta před zvolením do své funkce vykonával povolání učitele na základní škole. V obci Tmaň nebyl až do ledna roku 2015 členem žádného zájmového sdružení či spolku. V lednu 2015 se stal členem místního sboru dobrovolných hasičů, nicméně nutno dodat spíše čestným členem.

V prvních měsících po ustavení do funkce bylo hlavní náplní starosty seznámit se s vedením obce, obecního úřadu a zaměstnanců obce. Mezi hlavní činnosti patřilo též seznámení se s činnostmi, které by měl zajišťovat přímo on sám. V období od listopadu do konce prosince 2014 byl nově zvolenému starostovi nápomocen bývalý starosta. Vedení prvních veřejných zasedání současného zastupitelstva obce probíhalo poněkud zmatečně, než se všichni aktivizovali do svých rolí - včetně starosty. Během své dosavadní funkce se starosta účastnil několika školení v různých oblastech (například řízení a strategické plánování obce, školení jak nakládat s odpady).⁷⁵

4.3.2 Zájmové skupiny

Existence zájmových skupin v obci je nedílnou součástí komunálního života v malých obcích. Zájmové skupiny sdružují občany a napomáhají participaci obyvatel a taktéž rozvoji obce. Zájmové skupiny v malých obcích mnohdy ovlivňují samosprávu v obci. Často se stává, že členové těchto skupin působí v zastupitelstvu obce či jiném orgánu obce a stávají se tak hlavními aktéry „politického“ dění v obci. Můžeme říci, že zájmové skupiny mají velký vliv na rozvoj obce.

V obci Tmaň působí zájmové skupiny již po desetiletí. Z historie lze uvést například Sdružení domkářů a maloročníků, Dělnický ochotnický spolek Jiskra či Spolek obce baráčnické „Zlatý kůň“ Tmaň. Ze spolků, které v obci působí v 21. století, můžeme

---

⁷⁵ Rozhovor se starostou obce.

jmenovat Sbor dobrovolných hasičů Tmaň, Myslivecký spolek HORA Tmaň, VRTULE, Klub důchodců a Tělovýchovná jednota VČS Tmaň.

Sbor dobrovolných hasičů

Sbor dobrovolných hasičů ve Tmani byl založen v roce 1904. Od té doby funguje (s nucenou přestávkou v době světových válek) dodnes. V roce 2014 oslavil sbor 110. výročí založení sboru. V roce 1964 byl do tmaňského sboru začleněn také sbor dobrovolných hasičů z Lounína, který do této doby fungoval samostatně a který si v roce 2014 připomínal 101. výročí založení sboru. V počátečních letech fungování se sbor věnoval hlavně hašení požárů a při sboru fungoval také divadelní soubor. Sbor měl od roku 1929 i oddíl žen. Od roku 1954 pak začal s výchovou hasičské mládeže. V sedmdesátých letech byla vybudována požární nádrž, která sloužila jako zásobník vody. Při oslavách 100. výročí sboru byla hasičům předána nová hasičská zbrojnice.⁷⁶

V roce 2016 má sbor 69 řádných členů z toho 13 žen a 21 mladých hasičů. Sbor disponuje hasičskou technikou skládající se ze tří vozů, třemi přenosnými stříkačkami, jednou pojízdnou stříkačkou a dalšími věcnými prostředky. Ve sboru působí jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s působností na území obce. Tato jednotka je zřizována obcí v samostatné působnosti. Povinností této jednotky je být akceschopná kdykoli při ohlášení požáru a vyjet tak k jeho likvidaci. Členové této jednotky jsou povinni absolvovat různá školení a zdravotní prohlídky. Ze strany obce je pak povinností zajišťovat tuto jednotku finančně a materiálně. V roce 2015 vyjízďela jednotka k několika požárům travnaté plochy, dále k požáru popelářského vozu a zasahovala také u požáru střechy objektu v sousední obci.

Sbor dobrovolných hasičů, mimo zásahy u požárů či jiných záchranných akcí, pořádá také kulturní akce, příkladem jsou akce jako každoroční hasičský bál, dále pálení čarodějnic, spolupráce při přípravách oslav dětského dne v obci či oslavy výročí založení sboru. Další významnou aktivitou je pořádání hasičské soutěže v obci a účast družstev mužů a žen na soutěžích konaných mimo obec.

K velmi významné aktivitě sboru patří výchova hasičské mládeže. Ve sboru působí kolektiv mladých hasičů, který čítá 21 členů a který se pravidelně schází dvakrát v týdnu. Sbor dobrovolných hasičů je tak jednou z organizací v obci, která pracuje s mládeží. Mladí

---

⁷⁶ VYSLOUŽILOVÁ, M. Editorka. *Tmaň*. 2010, s. 86-94.

hasiči se účastní různých hasičských soutěží v rámci okresu Beroun, na kterých obec Tmaň reprezentují s dobrými výsledky.⁷⁷

Myslivecký spolek HORA Tmaň

Myslivecký spolek HORA Tmaň vznikl coby Lovecká společnost pro místní honitbu v roce 1949. Hlavním cílem tehdy bylo sledování řádného chovu zvířat, jejich ochrana a také lov. V průběhu let postupně začínala tato společnost spolupracovat se stejnými organizacemi okolních obcí, z čehož vzniklo Myslivecké sdružení HORA. Po roce 1989 se pak místní myslivci oddělili a vzniklo Myslivecké sdružení HORA Tmaň. V souladu novou právní úpravou nového občanského zákoníku⁷⁸ se sdružení v roce 2015 přejmenovalo na spolek. Spolek obhospodařuje honitbu o rozloze 1 150 hektarů, jež se nachází na katastrálním území Tmaň, Lounína a dalších sousedících obcí. Náplní mysliveckého spolku je také péče o životní prostředí na území obce, péče o přírodu a obhospodařování vodních zdrojů v obci. Spolek provozuje sportovní rybolov na Veském rybníku, který má spolek toho času v pronájmu od obce.⁷⁹

Myslivecký spolek mimo své hlavní aktivity pořádá také kulturní akce, mezi něž patří organizace mysliveckého plesu, spolupráce na přípravách oslav dětského dne v obci či přípravě dobročinného plesu. Jednou z aktivit je též výchova mládeže v oblasti ochrany přírody a dovedností v oblasti myslivosti.

Občanské sdružení VRTULE

Občanské sdružení Vrtule je spolkem působícím v obci od roku 2008. Hlavním cílem této organizace je věnovat se mimoškolním aktivitám dětí a mládeže. Spolek organizuje výtvarný a keramický kroužek, v letních měsících pak organizace v obci pořádá tábor pro děti. Vrtule se podílí na přípravách různých kulturních akcí v obci. Činnost občanského sdružení je podporována finančním příspěvkem z rozpočtu obce.⁸⁰

Klub důchodců

Klub důchodců byl ve Tmani založen v roce 2008. Klub důchodců tvoří přibližně 50 členů. Během roku pořádá několik akcí, které se uskutečňují v kulturním domě (například oslavy MDŽ, výstavy, vánoční posezení). Klub pořádá také různé jednodenní či

---

⁷⁷ Rozhovor se starostou sboru dobrovolných hasičů.

⁷⁸ Účinnost od 1. 1. 2014.

⁷⁹ VYSLOUŽILOVÁ, M. Editorka. *Tmaň*. 2010, s. 103.

⁸⁰ Ústní komunikace členkou zastupitelstva obce.

pobytové zájezdy. Akce jsou pořádány většinou nejen pro členy klubu, ale i pro širokou veřejnost.

Tělovýchovná jednota VČS Tmaň

Sport ve Tmani má dlouholetou tradici, první zmínky o sportovních dnech v obci sahají až do roku 1921. Nejstarší kolektivním sportem v obci je kopaná, která se v obci oficiálně začala hrát rovněž v roce 1921. V průběhu druhé poloviny dvacátého století se v obci hrál lední hokej, jehož tradice se však dodnes neudržela. V roce 1976 byla sportovní organizace (sokol) zaregistrována pod hlavičkou Československého svazu tělovýchovné jednoty, tak vznikl název Tělovýchovná jednota VČS Tmaň.⁸¹

Sportovní aktivity v obci střídavě stagnují a rostou podle angažovanosti členů a občanů obce. Pod tělovýchovnou jednotou je několik oddílů: oddíl kopané, oddíl stará garda a dále oddíl tenistů, nohejbalu a cvičících žen. V rámci tělovýchovy působí v oblasti kopané a pohybových aktivit družstva žáků. Mužstvo fotbalistů hraje v okresní soutěži III.A třídu, mužstvo staré gardy se pravidelně účastní fotbalových turnajů. Oddíl tenistů působí v obci od roku 1987, v okresní soutěži nyní působí dvě družstva, která dosahují kvalitních výsledků. Tělovýchovná jednota se stejně jako předchozí zmíněné zájmové celky angažuje při přípravách různých kulturních a sportovních akcích v obci.⁸²

Zájmová sdružení se významně podílí na rozvoji obce. Jejich činnost se nemalou měrou zapisuje do historie obce a společenského a kulturního života občanů. Snaha podílet se na rozvoji obce pramení ze všech uvedených celků. Nedílnou součástí rozvoje jednotlivých zájmových skupin jsou finanční prostředky, které jsou z velké části ovlivněny možnostmi rozpočtu obce. Vztahy mezi jednotlivými subjekty tak mohou být ovlivněny tím, jaká je jim přidělena finanční alokace z rozpočtu obce. Někdy tento fakt může vyvolávat taktéž rivalitu těchto skupin, ačkoli prioritou všech je společný zájem, kterým je rozvoj obce a kvalita života v obci.

4.3.3 Spolupráce mezi obcemi

Mezi aktéry rozvoje obce můžeme řadit i svazky, kde je obec členem a které také působí na rozvoj obce. Obec Tmaň je členem Dobrovolného svazku obcí Mikroregion KLONK v rámci něhož spolupracuje s ostatními členskými obcemi na společných projektech v různých oblastech rozvoje mikroregionu a jednotlivých obcí (například

---

⁸¹ VYSLOUŽILOVÁ, M. Editorka. *Tmaň*. 2010, s. 95-100.

⁸² Účast na Valné hromadě Tělovýchovné jednoty VČS Tmaň, kde autorka získala tyto informace.

doprava či vybavenost obcí).⁸³ Dále se jedná o partnerství s Místní akční skupinou Karlštejsko, v jejíž územní působnosti se obec nachází a prostřednictvím níž může čerpat finanční prostředky na projekty zaměřené na rozvoj a vybavenost obce.

4.3.4 Občanská participace

Občanskou participaci můžeme chápat jako účast obyvatel na více či méně organizovaných aktivitách, při kterých lidé řeší společenské potřeby či problémy a usilují o prosazování společných zájmů. V obci Tmaň lze občanskou participaci identifikovat z několika pohledů. Velmi významnou občanskou participaci můžeme uvést z pohledu členství ve spolcích. Obyvatelé Tmaň se aktivně účastní na činnosti jednotlivých spolků. Příkladem mohou být akce pořádané Sborem dobrovolných hasičů Tmaň, kdy během roku sbor pořádá ples, pálení čarodějnic, hasičskou soutěž či v rámci schůzek mladých hasičů výlety, výpravy či naučné akce pro místní základní školu. V tomto směru se angažují i občané, jež jsou členy mysliveckého spolku, který rovněž pořádá různé akce. Oba tyto spolky během roku díky svým členům organizují akce nejen kulturního charakteru, ale také dobrovolnické práce na údržbě a vzhledu obce. Občanskou participaci podporuje i Klub důchodců, který tímto usiluje o aktivní zapojení dříve narozených občanů. Tělovýchovná jednota sportem směřuje k občanské participaci při výchově mládeže, sportovní dění v obci je pak nedílnou součástí aktivního života obyvatel a jednou z forem občanské participace. Podle některých teoretiků sociálního kapitálu účast na činnosti těchto v podstatě „nepolitických“ subjektů posiluje důvěru, spolupráci a sociální vazby mezi jejich členy a tyto normy chování představují základ pro fungování občanské společnosti.

Společná participace těchto spolků a samosprávy probíhá při konání společných akcí – dětského dne a dobročinného plesu. Všechny subjekty se aktivně podílejí na organizaci těchto akcí, ovšem chybí zde jistá forma řízení, která by lépe zkoordinovala organizaci akcí. Konání akce a její návštěvnost občany Tmaň je pak vrcholem občanské participace. Zájem ze strany obyvatelů o takové akce je klíčovou složkou občanské participace. V posledních letech účast obyvatel na veřejném dění v obci střídavě stagnuje a roste.

Občanská participace na činnosti samosprávy obce je nízká. Veřejná zasedání zastupitelstva obce navštěvuje velmi nízký počet obyvatel. Na podzim roku 2015 proběhlo v rámci obce dotazníkové šetření ohledně možné podoby centra obce, dotazník, který byl

---

⁸³ Zakladatelská smlouva Dobrovolného svazku obcí. Mikroregion KLONK. 2002.

distribuován do všech domácností v obci, byl odevzdán přibližně 60 obyvateli. Na jednání, kde proběhlo vyhodnocení dotazníkového šetření, které se konalo v říjnu 2015, bylo 7 členů zastupitelstva obce a 10 občanů. Můžeme říci, že občanská participace z pohledu samosprávy vykazuje nízkou míru participace.

Občanská participace člena samosprávy směrem k zájmovým spolkům obce

Za jistou formu občanské participace vztahující se k zájmovým spolkům obce, je příklad jednoho člena současného zastupitelstva obce. Na ustavujícím veřejném zasedání v listopadu 2014 se vyjádřil tento člen zastupitelstva v diskuzi, kdy konstatoval, že veškeré odměny, které bude pobírat za dobu svého funkčního období, přenechá jednotlivým zájmovým spolkům pracujícím s mládeží, což je gesto, jenž lze považovat za občanskou participaci.

Politická participace

Politickou participaci obyvatel můžeme hodnotit z hlediska účasti obyvatel ve volbách a kandidatuře do voleb zastupitelstva obce. Politickou participaci obyvatel obce Tmaň analyzuje následující kapitola.

4.4 Volby v obci po roce 1989⁸⁴

V období po rozdělení České republiky a Slovenské republiky se od roku 1994 do roku 2016 v obci Tmaň uskutečnilo šest řádných voleb do zastupitelstva obce. Ve sledovaném období nedošlo k vyhlášení dodatečných voleb, opakované volbě ani k opakovanému hlasování.

Před vznikem České republiky v roce 1993 se po pádu komunistického režimu uskutečnily komunální volby, které proběhly v listopadu roku 1990.

Volby v obci Tmaň v roce 1990

Před zahájením samotných voleb provedla volební komise kontrolu natištěných volebních lístků, po kontrole však bylo zjištěno, že lístky obsahují čtyři podstatné chyby, a tak bylo nutné jejich přetištění bez pravopisných chyb. Do voleb, z nichž vzešlo zastupitelstvo obce na období 1990-1994 byly zaregistrovány dvě volební strany. V roce konání voleb působila v obci vesnická organizace Komunistické strany Československa, která představila na předvolební schůzi koalici složenou ze svých kandidátů a nezávislých

---

⁸⁴ Následující kapitola byla zpracována na základě poskytnutého materiálu od kronikáře obce Volby do zastupitelstva obce Tmaň 1990-2010, Jaroslav Horáček.

kandidátů. Druhou volební stranou v obci se stalo Občanské fórum, které tehdy vznikalo napříč celou republikou. V těchto komunálních volbách kandidovaly tyto dvě volební strany:

- koalice Komunistické strany Československa (dále jen KSČ) a nezávislých kandidátů (8 kandidátů za KSČ a 7 nezávislých kandidátů);
- Občanské fórum.

Volební účast v prvních volbách do „obecního zastupitelstva“ po sametové revoluci byla nejvyšší za sledované období. V obci bylo zapsáno 629 voličů, z nichž k volbám přišlo 512 voličů, což představuje volební účast 81,4 %. Takto vysoká volební účast se v budoucnu v obci již nezopakovala. Z výsledků voleb vyplynulo, že občané obce dali přednost Občanskému fóru, které získalo v přepočtu 53,3 % hlasů, zbytek 46,7 % získala koalice KSČ a nezávislých kandidátů. V konečném rozdělení 15 mandátů získalo Občanské fórum 8 mandátů a koalice KSČ a nezávislých kandidátů zbylých 7, z čehož pět mandátů připadlo na KSČ a dva mandáty na nezávislé kandidáty. Z výsledků těchto voleb je patrné, že občané Tmaň měli velký zájem o volby a lze předpokládat, že z poměru, které získaly jednotlivé volební strany a k přihlédnutím poměrů v rámci celé České republiky, se občané rozhodovali podle politického přesvědčení.

Ve volbě o místo starosty obce uspěl, dle předpokladu, kandidát z Občanského fóra, místostarostou byl zvolen kandidát z KSČ. Již v tomto volebním období byla zřízena rada obce, ve které působil starosta, místostarosta a dva zvolení kandidáti z Občanského fóra a nezávislý kandidát z koalice KSČ a nezávislých kandidátů.

Volby v obci Tmaň v roce 1994

První volby po vyhlášení samostatné České republiky se uskutečnily v listopadu 1994. Na veřejném zasedání zastupitelstva obce v červnu 1994 bylo schváleno, že zastupitelstvo, jež bude zvoleno v listopadových volbách, bude patnáctičlenné, stejně jako v právě končícím volebním období. V obci Tmaň v těchto volbách kandidovali kandidáti ze tří volebních stran:

- volební strana Svobodných demokratů;
- volební strana Občanské demokratické strany;
- koalice politických stran Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa a Sdružení důchodců České republiky (SPR-RSČ + SD ČR).

V těchto volbách nebyli mezi kandidujícími nezávislí kandidáti. Volební strana Svobodných demokratů měla 15 kandidujících, z nichž však pouze jeden byl členem této strany, ostatní kandidující se nehlásili k žádné politické straně. V kandidátce Občanské demokratické strany bylo zapsáno 8 kandidujících, z nichž byli dva kandidáti členové Občanské demokratické strany, zbytek kandidátů uvedl, že není členem žádné politické strany. Třetí kandidátní listina se sestávala z pěti kandidátů, z nichž jeden byl členem SPR-RSČ, zbytek kandidátů nebyl členem žádné politické strany.

Volby v roce 1994 proběhly s volební účastí 69,7 %, což je téměř o 12 % nižší účast než v předchozích volbách. Celkem bylo zapsáno 607 voličů, z nichž k volbám přišlo 423. Patnáct mandátů v zastupitelstvu bylo rozděleno následovně:

- volební strana Svobodných demokratů: 9 mandátů;
- volební strana Občanská demokratická strana: 5 mandátů;
- SPR-RSČ + SD ČR: 1 mandát.

Z pohledu stranictví v politických stranách se mezi zvolené kandidáty zastupitelstva obce dostali dva kandidáti, jež byli členy politických stran - strany Svobodných demokratů a Občanské demokratické strany. Volba starosty proběhla tajným hlasováním. Na místo starosty byli navrženi dva kandidáti: zvolená kandidátka z volební strany Svobodných demokratů a zvolený kandidát z volební strany Občanská demokratická strana. Výsledek hlasování odpovídal počtu kandidátů zvolených za jednotlivé volební strany: kandidátka ze strany Svobodných demokratů získala 9 hlasů (stejně jako je počet získaných mandátů v zastupitelstvu) a protikandidát z Občanské demokratické strany získal 5 hlasů. Tajná volba se uskutečnila i při volbě místostarostů, kdy I. místostarostou byl 8 hlasy zvolen kandidát ze strany Svobodných demokratů a II. místostarostou též kandidát z této volební strany, zvolený 11 hlasy. Do rady obce pak byli zvoleni ještě dva členové – jediný zvolený kandidát z volební strany SPR-RSČ + SD ČR a kandidátka ze strany Svobodných demokratů.

V těchto volbách můžeme sledovat prvky politického soutěžení na komunální úrovni. Kandidáti z Občanské demokratické strany neobsadili žádná místa v klíčových postech vedení obce, jejich zástupci nebyli zvoleni na místo starosty, místostarostů ani do rady obce. V případě tohoto volebního období tak můžeme hovořit o opoziční straně, všichni zvolení zastupitelé obce z této strany byli členy zastupitelstva obce i v předchozím

období. Naopak strana, která v těchto volbách získala většinu, se sestávala z občanů, kteří v předchozím zastupitelstvu nefigurovali, vyjma jednoho kandidáta.

Volby v obci Tmaň v roce 1998

V roce 1998 proběhly v obci Tmaň komunální volby s historicky největším počtem registrovaných kandidátek. Celkem se zaregistrovalo pět kandidujících volebních stran:

- Česká strana národně sociální;
- Sdružení nezávislých kandidátů „Za rozkvět obce“;
- Koalice politických stran Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa a Sdružení důchodců ČR;
- Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň - I“;
- Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň - II“.

Všechny volební strany měly na kandidátce maximální možný počet kandidátů – 15, kromě koalice politických stran Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa a Sdružení důchodců ČR, kde kandidoval 1 kandidát. V tomto volebním období se v obci poprvé zaregistrovala sdružení nezávislých kandidátů, celkem tři kandidátky. Volební strana Česká strana národně sociální a Sdružení nezávislých kandidátů za „Rozkvět obce“ vystupovaly pod společným volebním programem. Společný volební program měla též sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – I“ a „Šance pro Tmaň – II“. Z celkem 61 kandidujících byli pouze tři kandidáti registrovaní u politické strany, jednalo se o jednoho kandidáta z volební strany Česká strana národně sociální, dále o kandidáta z kandidátní listiny Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – II“, který byl členem Občanské demokratické strany a posledním kandidátem, který byl členem politické strany Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, který jako jediný kandidát zastupoval volební stranu Koalice politických stran Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa a Sdružení důchodců ČR.

V roce 1998 bylo v obci Tmaň v komunálních volbách zapsáno 640 voličů, k volbám dorazilo celkem 398 obyvatel, což představuje 62,2 % účast. Celkem 15 mandátů si rozdělily volební strany Česká strana národně sociální (2 mandáty), Sdružení nezávislých kandidátů – „Za rozkvět Tmaň“ (celkem 5 mandátů), po čtyřech mandátech pak připadlo každému z těchto sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – I“ a „Šance pro Tmaň“. Mandát člena zastupitelstva (z volební strany Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – I“ a „Šance pro Tmaň – II“) získali všichni opoziční členové

zastupitelstva z předchozího volebního období, jež kandidovali v přechodném období za Občanskou demokratickou stranu. Kandidaturu do zastupitelstva obce obhájila z předchozího volebního období také bývalá starostka obce a II. místostarosta obce (z volební strany Sdružení nezávislých kandidátů „Pro rozkvět Tmaň“), jež v předchozím volebním období kandidovali za volební stranu Svobodných demokratů.

Na ustavujícím zasedání, konaném na konci listopadu 1998, vzalo nově zvolené zastupitelstvo na vědomí rezignaci jednoho kandidáta ze Sdružení nezávislých kandidátů „Pro rozkvět Tmaň“, na jehož místo nastoupil náhradník z této strany.

Na ustavujícím zasedání byl zvolen starosta, jímž se stal kandidát ze Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – I“, dále byl zvolen místostarosta ze Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – II“. V tomto období byl volen pouze jeden místostarosta na rozdíl od předchozích volebních období, kdy byli voleni místostarostové dva. Do rady obce pak byl zvolen ještě kandidát ze Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň – II“ a po jednom hlasu v radě dostali také zástupci ze Sdružení nezávislých kandidátů „Pro rozkvět Tmaň“ a z České strany národně sociální. Do předních funkcí v orgánech obce se tak nedostali bývalá starostka a bývalý II. místostarosta. V říjnu roku 1999 bývalá starostka a současně členka zastupitelstva obce (za Sdružení nezávislých kandidátů „Za rozkvět Tmaň“) rezignovala.

Volby do zastupitelstva v roce 2002

Komunální volby v roce 2002 proběhly v České republice začátkem listopadu. Počet registrovaných volebních stran byl oproti předchozímu volebnímu období redukován z pěti na dvě volební strany:

- Politické hnutí „Sdružení nezávislých“;
- Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň“;

Obě tyto volební strany vystupovaly pod stejným volebním programem. Příslušnost k politické straně vykazoval pouze jeden kandidát, který byl členem Občanské demokratické strany. V těchto volbách se již neobjevují dílčí kandidátky pod názvem parlamentních stran.

V těchto komunálních volbách byla v obci nejnižší volební účast 48 %, kdy bylo na seznam voličů zapsáno 740 voličů a k volbám jich přišlo 358. Menší volební účast mohla být způsobena nezajímavostí voleb z pohledu absence „volebního boje“. Obě volební strany se prezentovaly jako spolupracující. Výsledkem voleb pak bylo 9 mandátů pro

politické hnutí Sdružení nezávislých a 6 mandátů pro Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň“. Na ustavujícím zasedání byl opětovně zvolen starosta (politické hnutí Sdružení nezávislých), jež tuto funkci vykonával i předchozí volební období. V tomto volebním období se zastupitelstvo rozhodlo zvolit dva místostarosty. Do funkce I. místostarosty byl zvolen kandidát z politického hnutí Sdružení nezávislých a do funkce II. místostarosty pak kandidát ze Sdružení nezávislých kandidátů „Šance pro Tmaň“.

Volby do zastupitelstva v roce 2006

V tomto volebním roce byly v obci zaregistrovány opět dvě volební strany, stejně jako v předchozím volebním období. Obě kandidátky byly zaregistrovány jako sdružení nezávislých kandidátů pod těmito názvy:

- Za Tmaň krásnější I.;
- Za Tmaň krásnější II.

Stejně jako v předchozím volebním období vystupovaly zaregistrované volební strany pod společným volebním programem. Poprvé za sledované období byli všichni kandidáti bez politické příslušnosti. Od roku 2006 můžeme v obci Tmaň hovořit o čistě „nepolitických“ kandidátech do zastupitelstva obce. Volby se konaly v říjnu a jejich výsledkem byla 52 % účast voličů, kdy zapsáno bylo 814 voličů a k volbám jich přišlo 424. Oproti předchozím komunálním volbám se volební účast zvýšila o 4 %. Mandáty si obě strany rozdělily poměrně vyrovnaně sdružení nezávislých kandidátů Za Tmaň krásnější I. získala 8 mandátů, zbylých 7 mandátů si rozdělilo sdružení nezávislých kandidátů Za Tmaň krásnější II. Na ustavujícím zasedání byli zvoleni starosta a místostarostové, obsazení těchto pozic zůstalo nezměněno, na další čtyři roky byli zvoleni stejní kandidáti jako v předchozím volebním období. Místo starosty tak v pořadí třetí volební období obsadil stejný kandidát.

Volby do zastupitelstva 2010

Rok 2010 představoval zlom ve složení zastupitelstva a vedení samotné obce. Po 12 letech již do zastupitelstva nekandidoval třikrát za sebou zvolený starosta obce. Tudíž se otevírala možnost pro změnu. Pro tyto volby byly registrovány tři volební strany:

- Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD;
- Sdružení nezávislých kandidátů (dále jen SNK) pro změny v obci Tmaň;
- Za trvale krásnou Tmaň č. II.

Volební strany Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD a Za trvale krásnou Tmaň č. II vstoupily do volebního boje se stejným volebním programem.

Komunální volby v roce 2010 se vyznačovaly výrazným omlazením kandidátů. Celkem 11 kandidátů kandidovalo ve věku do 30 let. Změna vedení obce po těchto volbách byla nejspíše také příčinou vyššího počtu voličů, kteří přišli k volbám. Celkem pro tyto volby bylo zapsáno 830 voličů, 453 voličů přišlo k volbám, což v konečném propočtu znamená 54,5 % účast. Rozložení mandátů pro jednotlivé volební strany bylo v těchto volbách relativně vyrovnané. Volební strany si rozdělili mandáty následovně:

- Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD – 6 mandátů
- SNK pro změny v obci Tmaň – 4 mandáty
- Za trvale krásnou Tmaň č. II. – 5 mandátů.

Sdružení Za trvale krásnou Tmaň získalo celkem 11 mandátů. Na schůzce před ustavujícím zasedáním lídr této kandidátky představil návrh na obsazení míst - starosty, místostarostů, rady obce a předsedy finančního výboru. Sdružení nezávislých kandidátů pro změny v obci Tmaň bylo nabídnuto místo předsedy kontrolního a revizního výboru. Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce se konalo v 8. listopadu. Po složení slibu jednotlivými zvolenými členy zastupitelstva obce se přešlo k hlasování o tajné či veřejné volbě starosty. Zástupci SNK pro změny v obci Tmaň prosazovali tajnou volbu starosty. V hlasování však tento návrh neprošel, 9 hlasy bylo zastupitelstvem odsouhlaseno, že volba starosty a místostarostů proběhne veřejnou volbou. O místo starosty se ucházeli dva kandidáti lídr volební strany Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD a kandidátka ze SNK pro změny v obci Tmaň, o které se hlasovalo, dle losu, jako první. Pro zvolení této kandidátky hlasovalo 5 členů zastupitelstva, proti hlasovalo 9 členů, 1 se zdržel. Pro druhého kandidáta (Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD) hlasovalo 10 členů zastupitelstva obce (5 bylo proti), starostou obce se tak na další čtyři roky stal tento kandidát. Kandidáti do následujících funkcí byli vždy zástupci ze sdružení Za trvale krásnou Tmaň. Volbu I. místostarosty Mgr. Pavláška ml. podpořilo 14 zastupitelů, v této volbě panovala shoda. U volby II. místostarosty se „pro“ vyjádřilo 12 zastupitelů obce a 3 se zdrželi. Zbývající dva členové rady byli každý zvolen též 12 hlasy, 3 zastupitelé se zdrželi hlasování. Předseda finančního výboru byl zvolen 14 hlasy. Navržená kandidátka ze SNK pro změny v obci Tmaň byla zvolena jako předseda kontrolního a revizního výboru 15 hlasy.

V těchto volbách, ačkoli nekandidovali žádní členové politických stran, můžeme sledovat jistý „politický volební boj“ o vedení obce. Rozložení mandátů jednotlivých volebních stran bylo poměrně vyrovnané, avšak koalice vytvořená ze dvou téměř stejnojmenných kandidátek nedala šanci SNK pro změny v obci Tmaň prosadit se ve vedení obce.

Volby do zastupitelstva obce Tmaň 2014

Složení současného zastupitelstva obce vzešlo z komunálních voleb konaných na podzim roku 2014. V rámci těchto voleb kandidovaly celkem tři volební strany – všechny sdružení nezávislých kandidátů:

- Náš domov Tmaň;
- Sdružení nezávislých kandidátů TMAŇ – místo, kde jsme doma;
- Pro rozvoj Tmaň.

Všechny tři volební strany měly zastoupení všech 15 kandidátů. Sestavování volebních stran na volebním lístku bylo losováno. Ze zastoupení všech 15 kandidátů ve všech volebních stranách bylo vidět, že obyvatelé obce se zajímají o místní politické dění, a chtějí se podílet na rozhodování o budoucnosti obce. V uplynulých letech se vyskytovalo zastoupení spíše starších kandidátů. Při těchto volbách však nastal zlom, kdy se na kandidátních listinách objevovali i mladí nezávislí kandidáti. Ve dnech 10. a 11. října 2014 proběhly komunální volby na území České republiky a taktéž i v obci Tmaň. Po ukončení hlasování druhý den voleb po 14 hodině se sečetl a zapsal počet hlasů pro každého kandidáta a jednotlivé strany. Byly vytištěny dva zápisy o výsledku hlasování, které všichni členové volební komise stvrdili svými podpisy. Předsedkyně komise a zapisovatel odvezli vše do Berouna na příslušný úřad s přenesenou působností. Volby proběhly podle právních předpisů a nebylo nutné je opakovat. Komunální volby v obci Tmaň v roce 2014 proběhly s následujícími výsledky (viz Tabulka č. 16).

Tabulka č. 16 Volby v obci Tmaň v číslech

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
896	451	50,33	451	5 959

Zdroj: www.volby.cz⁸⁵

⁸⁵ Volby.cz. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10. – 11.10.2014. Výsledky voleb Tmaň.* [online] [cit. 2015-03-19]. Dostupné z WWW: <http://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=2102&xobec=531855&xokrsek=1&xstat=0&xvyber=0>

Z uvedené tabulky je patrné, že volební účast v obci Tmaň byla více než 50 %, což je nad průměrem v rámci celé republiky, kdy volební účast těchto komunálních dosáhla 43,02 %⁸⁶ hlasů. Ovšem z pohledu voleb v obci Tmaň od roku 1994 je tato volební účast druhou nejmenší v historii, kdy menší volební účast (48 %) byla v roce 2002. Dle rozhovorů s členkami volební komise bylo zjištěno, že k volbám přišli převážně starší občané, naopak občané v mladším věku byli u voleb spíše výjimkou. Výsledky voleb mohly být tímto faktem ovlivněny. V následující tabulce jsou uvedeny výsledky voleb dle jednotlivých kandidujících volebních stran.

Tabulka č. 17 Výsledky voleb v obci Tmaň v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Získané mandáty
číslo	název	abs.	v %	
1.	Náš domov Tmaň	1 804	30,27	5
2.	SNK Tmaň – místo, kde jsme doma	1 771	29,72	4
3.	Pro rozvoj Tmaně	2 384	40,01	6

Zdroj: www.volby.cz⁸⁷

Z uvedené tabulky vyplývá, že v obci vyhrála strana Pro rozvoj Tmaně se 40,01%, a také proto jí bylo přiděleno nejvíce mandátů.

Povolební vyjednávání

Na společných jednáních zástupců jednotlivých volebních stran bylo dohodnuto, že o post starosty se bude ucházet jeden kandidát - zvolený zastupitel ze sdružení nezávislých kandidátů Náš domov Tmaň. Tento návrh předložily volební strany Náš domov Tmaň a SNK Tmaň – místo, kde jsme doma, navržen byl Mgr. Pavel Pavlásek – podporu mu přislíbili zvolení kandidáti z obou kandidátek, jež se v těchto volbách dohodly na spolupráci. Strana Pro rozvoj Tmaně měla též svého kandidáta, kterým byl Jan Plátěnka, který však ve volbě o místo starosty neměl vzhledem k vytvořené koalici zbylých dvou kandidujících stran (s 9 hlasy v zastupitelstvu), šanci uspět. Dále se diskutovalo o obsazení dvou místostarostů. Z čehož vznikla dohoda - kandidát na starostu z volební strany Náš domov Tmaň (Mgr. Pavlásek) bude podpořen zvolenými kandidáty ze sdružení nezávislých kandidátů Pro rozvoj Tmaně za předpokladu, že do funkce I. místostarosty bude navržen a následně zvolen zastupitel z této kandidátky (Pro rozvoj Tmaně). O místo

⁸⁶ Aktualne.cz. *Komunální volby 2014: výsledky v každém městě i obci*. [online] [cit. 2015-03-19]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.aktualne.cz/komunalni-volby/#prehled>

⁸⁷ Volby.cz. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10. – 11.10.2014. Výsledky voleb Tmaň*. [online] [cit. 2015-03-19]. Dostupné z WWW: <http://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=2102&xobec=531855&xokrsek=1&xstat=0&xvyber=0>

místostarosty však usiloval ještě jeden kandidát z kandidátky Náš domov Tmaň. Z vyjednávání vyplynulo, že se budou volit dva místostarostové a I. místostarostou se stane kandidát z kandidátky Pro rozvoj Tmaně.

Ustavující zasedání

Ustavující zasedání bylo svoláno na 3. listopadu 2014 v 19 hodin v přístavbě kulturního domu ve Tmani. Na tomto zasedání složili nově zvolení členové zastupitelstva svůj slib a stvrdili ho podpisem. V obci bylo zvoleno na období 2014-2018 patnáct členů zastupitelstva obce. Zastoupení je různé. Mezi členy zastupitelstva se nacházejí zástupci jednotlivých zájmových sdružení – mysliveckého spolku, tělovýchovné jednoty, hasičů, Občanského sdružení Vrtule i zástupci z řad podnikatelů a z řad učitelů z místní základní školy. Do zastupitelstva obce byl zvolen i zaměstnanec nejvýznamnějšího podnikatelského subjektu v obci Vápenky Čertovy schody a.s. Zastupitelstvo je složeno z pěti žen a deseti mužů. Věk členů zastupitelstva obce Tmaň se pohybuje v rozmezí od 26 do 70 let. Průměrný věk člena zastupitelstva obce Tmaň v roce 2016 je 48 let. Všichni zvolení členové zastupitelstva obce kandidovali na kandidátkách sdružení nezávislých kandidátů, kde uvedli, že jsou bez politické příslušnosti. Následující tabulka uvádí přehled zvolených kandidátů do zastupitelstva obce Tmaň na období 2014-2018 a jejich předchozí působení v zastupitelstvu obce Tmaň.

Tabulka č. 18 Přehled zvolených kandidátů a jejich předchozí působení v zastupitelstvu obce Tmaň

Zvolení kandidáti	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Eschner J.							✓
Ježková M.							✓
Karmazín J.							✓
Kepková M.					✓	✓	✓
Kiml A.					✓	✓	✓
Laňová H.						✓	✓
Malík S.							✓
Pavlásek P. ml. (starosta)						✓	✓
Pavlásek P. st.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Plátěnka J.						✓	✓
Reková P.							✓
Rysová J.						✓	✓
Sakáč J.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sudík R.				✓	✓		✓
Vinš Z.							✓

Zdroj: www.volby.cz

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že členy zastupitelstva obce se stalo 6 kandidátů, kteří neměli předchozí zkušenost v zastupitelstvu obce, dále byli zvoleni 2 kandidáti, kteří

působí v zastupitelstvu obce Tmaň nepřetržitě od roku 1990. Zbytek zvolených členů zastupitelstva obce má předchozí zkušenost s působením v zastupitelstvu obce Tmaň.

Volba starosty:

Ještě před samotnou volbou starosty obce zastupitelstvo obce schválilo, že zvolený starosta bude pro svou funkci dlouhodobě uvolněn. O zvolení starosty se hlasovalo veřejně - aklamací (zdvižením ruky). Pro zvolení musel kandidát získat nadpoloviční většinu hlasů všech členů zastupitelstva obce. Na funkci starosty byl navržen pouze jeden kandidát Mgr. Pavel Pavlásek (Náš domov Tmaň), který s návrhem vyslovil souhlas. Starostou obce byl zvolen Pavel Pavlásek, který získal 15 platných hlasů a tím splnil podmínku volby.

Volba místostarostů:

Zastupitelstvo schválilo, že budou voleni dva místostarostové. I při této volbě se hlasovalo veřejně. Na funkci místostarostů byli navrženi Antonín Kiml a Jan Plátěnka. Oba navržení kandidáti s návrhem vyslovili souhlas. Následně byli místostarosty obce zvoleni Jan Plátěnka (Pro rozvoj Tmaň) jako 1. místostarosta a II. místostarostou byl zvolen Antonín Kiml (Náš domov Tmaň). Volba starosty a místostarostů proběhla přesně podle vyjednaných podmínek ze společných povolebních jednání.

Zastupitelstvo obce Tmaň zřídilo povinně dva základní výbory: finanční výbor a kontrolní a revizní výbor. Dále byla zastupitelstvem odsouhlasena správní rada sociálního fondu.

Na ustavujícím veřejném zasedání byli též zvoleni dva členové rady obce, předseda finančního výboru a předseda kontrolního a revizního výboru.

Vyhodnocení: komunální volby v obci Tmaň

Komunální volby v obci Tmaň od roku 1990 do roku 2014 probíhaly s různými výsledky, volební účast voličů v devadesátých letech byla více než 60 %, v případě voleb v roce 1990 dokonce více než 80 %. Po přelomu tisíciletí se volební účast dostala v roce 2002 na pouhých 48 %, v dalších letech se však zvyšovala až do roku 2010, v roce 2014 vykazuje Tmaň v komunálních volbách opět pokles volební účasti. Zájem voličů o komunální volby byl ve sledovaném období ovlivněn spíše složením kandidátek než tím, pod jakým názvem vystupovala samotná volební strana. Preferenze voličů tak byly ovlivněny především samotnými kandidáty, jejich osobou a sympatiemi a vystupováním ve veřejném životě v obci. Srovnání volební účasti v jednotlivých volbách uvádí tabulka č. 19.

Tabulka č. 19 Přehled výsledků komunálních voleb v obci Tmaň za období 1994 - 2014

rok	Počet obyvatel v obci*	Počet volených členů zastupitelstva	Zapsaní voliči	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
1990	922	15	629	512	81,39	-	5934
1994	866	15	607	423	69,69	423	4657
1998	849	15	640	398	62,19	396	5281
2002	926	15	740	358	48,38	358	4791
2006	1004	15	814	424	52,09	424	5409
2010	1037	15	830	453	54,58	453	6014
2014	1119	15	896	451	50,33	451	5959

Zdroj: ČSÚ, materiál Volby do zastupitelstva obce Tmaň v letech 1990 – 2010

* počet obyvatel k 1. 1. daného roku.

Preference voličů však mohly být ovlivněny i jinak než samotnými kandidáty či volební stranou. Příkladem mohou být komunální volby v roce 1994. Volební strana Svobodných demokratů postavila svůj program za účelem ochrany životního prostředí obce, kdy hlavním bodem jejich volebního programu bylo zrušení souhlasného stanoviska bývalého zastupitelstva obce ve věci stavby nové cementárny v katastrálním území obce. Volební program této strany se lišil od programů zbylých kandidujících stran, lze zde hovořit o odlišných vizích rozvoje. Zde bychom mohli z hlediska lokálního stranického systému hovořit o jisté konfliktní linii, jež ovlivnila formování volebních stran v obci Tmaň v období 1994 – 1998.

Po vyhraných volbách v roce 1994 záměr zrušit souhlasné stanovisko volební strana Svobodných demokratů uskutečnila, na ustavujícím zasedání odsouhlasila zrušení souhlasného stanoviska předchozího zastupitelstva. V dalších volbách, kdy se někteří kandidáti z této strany opět ucházeli o místo v zastupitelstvu obce a někteří byli dokonce zvoleni členy zastupitelstva, ale do vedení obce se již významně neprosadili. Z pohledu lokálního stranického systému zde končí zmíněná konfliktní linie, která byla ukončena neúspěchem těchto kandidátů, kteří v dalším volebním období (2002-2006) již nekandidovali. Konfliktní linie tak měla jen relativně krátkodobý charakter.

V obci Tmaň se během uskutečněných komunálních voleb v 90. letech vyskytovaly kandidátní listiny pod záštitou velkých parlamentních stran či hnutí. Ve Tmani to byly tyto volební strany:

- koalice Komunistické strany Československa a nezávislých kandidátů,
- Občanské fórum,
- volební strana Svobodní demokraté,
- Občanská demokratická strana,
- Koalice Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa a Sdružení důchodců České republiky,
- Česká strana národně sociální,
- volební strana Za trvale krásnou Tmaň s podporou České strany sociálně demokratické (ČSSD).

Ve většině případů byli kandidáti zapsaní v těchto volebních stranách, bez politické příslušnosti. Příslušnost k politické straně hlásilo pouze několik jedinců, kandidujících do zastupitelstva obce, a to jen v 90. letech. V prvních volbách v roce 1990 získalo mandát 5 členů zastupitelstva, kteří byli členové Komunistické strany Československa. Prvním starostou obce se stal člen Občanského fóra.

Porovnáme-li volební chování občanů Tmaň z hlediska krajských voleb a voleb do poslanecké sněmovny (přehled výsledků těchto voleb je uveden v příloze E a F), můžeme vyvodit, že volební chování z hlediska parlamentního stranictví v komunálních volbách má jen malý význam. Mezi přední politické strany, jež jsou občany Tmaň podporovány v parlamentních volbách a v krajských volbách se trvale již od roku 1996 řadí Komunistická strana Čech a Moravy, Občanská demokratická strana a Česká strana sociálně demokratická. Z pohledu komunálních voleb ve Tmani však můžeme konstatovat, že žádná z volebních stran sestavených pod záštitou těchto parlamentních stran komunální volby ve Tmani nevyhrála. Jediným případem byla volební strana Za trvale krásnou Tmaň s podporou ČSSD, která vyhrála komunální volby v roce 2010, i zde však úlohu stranictví nelze spojovat s výsledkem voleb, jelikož všichni kandidáti této strany byli bez politické příslušnosti. Můžeme zde tudíž použít tvrzení uvedené v knize J. Čmejrk, že se snižujícím se stupněm rozhodovacího procesu se místní politika přibližuje voliči a ideologické otázky jsou vytěšňovány problémy operativnějšího charakteru.⁸⁸

Úloha politického stranictví kandidátů se v průběhu sledovaného období zmenšovala až do fáze, kdy se v roce 2002 naposledy o kandidaturu ucházel jeden občan s politickou

---

⁸⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 125.

příslušností. Od komunálních voleb uskutečněných v roce 2006 se v obci setkáváme už jen s kandidáty bez politické příslušnosti.

Stranický systém v obci Tmaň je z pohledu komunálních voleb nerozvinutý, nevyskytují se zde stranické organizace parlamentních stran a v posledním desetiletí se o přízeň voličů ucházejí pouze sdružení nezávislých kandidátů a kandidáti bez politické příslušnosti.

4.5 Samospráva a rozvoj

Rozvojové možnosti obce v období po roce 1990 vycházely z faktu, že obec byla před rokem 1990 samostatným sídlem a nebyla součástí jiné obce. Podle kategorizace J. Bernarda tak spadá obec mezi tradičně samosprávná sídla. Obecně platí, že obce s vlastní samosprávou jsou na tom v oblasti rozvoje lépe. Dále platí, že obce tradičně samosprávné jsou lépe vybaveny infrastrukturou a službami.⁸⁹ V porovnání s okolními obcemi můžeme říci, že z pohledu rozvoje je na tom obec Tmaň velmi dobře. Vybavení infrastrukturou a službami je dostatečné, ovšem s novou zástavbou v západní části obce vznikají další rozvojové potřeby, které bude muset samospráva zohlednit v plánování budoucího rozvoje, příkladem může být například dobudování dopravní infrastruktury a vytvoření možností pro aktivní trávení volného času, které jsou v této části obce nedostačující a na které obyvatelé této lokality upozorňují.

Výsledky voleb ovlivňují budoucí složení samosprávných orgánů obce a tím se značně ovlivňuje i řízení a budoucí rozvoj obce. Ve sledovaném období 1990-2016 se samospráva v obci podílela různou měrou na rozvoji obce. Některé období bylo rozvoji nakloněno více některé naopak méně. V tomto období bylo také sledováno, jako měrou naplňovala jednotlivá zvolená zastupitelstva obce své volební programy.

V prvních letech po revoluci v roce 1989 existovalo mnoho otázek k řešení, jak na národní úrovni, tak na úrovni komunální. Proces transformace systému probíhal kontinuálně na všech úrovních a tudíž i nově vzniklé samosprávy řešily důležité otázky v oblasti rozvoje. Řešilo se pozemkové vlastnictví. V tomto ohledu bylo v obci učiněno několik rozhodnutí, které se podepsaly na dalším rozvoji obce. Jedním z takových rozhodnutí bylo vymezení obecního pozemku v místním parku, či otázka vlastnictví místního zámku, která ovšem nebyla zcela v kompetenci obce. Zámek i s přilehlým parkem dostal do správy soukromý podnik, v průběhu let se pak majitelé zámku měnili a tento objekt od té doby neustále chátrá bez využití, obec na jeho odkoupení a případnou rekonstrukci či renovaci nemá dostatek finančních prostředků. Vymezení části zámeckého parku pro účely tenisových kurtů se nepovedlo v dostatečné podobě. Dnes je zámecký park v majetku soukromé osoby vyjma oploceného tenisového kurtu (vlastnictví obce), k němuž

---

⁸⁹ BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 191.

je přivedena cesta, na níž je zřízeno věcné břemeno.⁹⁰ Na další prostory pro budování zázemí ke kurtu už však nezbyvá prostor vzhledem k vlastnickým právům. Park je rozlehlý a naskýtá se v něm plocha se vzrostlými stromy, jež by mohla sloužit jako odpočinkový park či k jiným aktivitám, ale z hlediska vlastnictví není možné rozvoj v této oblasti realizovat.

Příkladem dalšího ovlivnění budoucího rozvoje obce byly i výsledky voleb v obci Tmaň v roce 1994 a naplnění programu vítězné volební strany. Kdy vítězství volební strany Svobodných demokratů ovlivnilo rozvoj obce na dlouho dopředu. Revokací souhlasného stanoviska o výstavbě nové cementárny v katastru obce bylo sice zabráněno negativnímu vlivu na životní prostředí v obci i jejím okolí, ale obec tak přišla o značné příjmy, které by od prosperujícího podniku mohla získat. Z hlediska ekonomického přišli obyvatelé obce o možnost pracovních příležitostí.

V období 1998 až 2010 působila v obci samospráva vedená jedním starostou. Během tohoto období učinila samospráva velké množství rozhodnutí v oblasti rozvoje obce. Během tohoto období samospráva velkou měrou přispěla k realizaci:

- výstavby bytového domu s 52 bytovými jednotkami;
- výstavby domu s pečovatelskou službou;
- rekonstrukce školní jídelny a vestavby půdních prostor školy;
- zasíťování pozemků v západní části obce;
- generální opravy kostela u místního hřbitova;
- výstavby hasičské zbrojnice;
- přidělení znaku a praporu (vlajky) obce;
- zajištěno bylo také vytvoření nezbytně nutného dokumentu územního plánu obce včetně jeho pozdějších změn.

V tomto období proběhlo mnoho dalších investičních akcí, které podpořily další rozvoj obce a její celkové občanské vybavenosti. Ne vždy však vše proběhlo podle představ představitelů místní samosprávy. S odstupem let se objevují některé otázky, jež byly v té době nevyřešeny či vyřešeny pouze dočasně. Jedním z případů kdy nebylo úplně domyšleno jednání samosprávy, byla nová výstavba v západní části Tmaň. V té době neexistoval žádný regulační řád obce, který by alespoň částečně reguloval vzhled

---

⁹⁰ Rozhovor se členem zastupitelstva obce.

budoucích novostaveb. V této lokalitě tak vznikly novostavby různého rázu a stylu, což do jisté míry může narušovat vzhled obce a její nesourodost.

Od roku 2010 samospráva nepřistupovala k rozvoji obce tak dynamicky jako v letech předchozích. I tak bylo realizováno a započato několik investičních akcí v oblasti rozvoje.

Jednou z těchto akcí byl i projekt zateplování školy, jež byl úspěšně dokončen pod vedením nové samosprávy obce. V současné době samospráva uvažuje o dalších investičních akcích v oblasti rozvoje, na něž se hledají finanční prostředky.

Problémem samosprávy v oblasti rozvoje obce je neexistence koncepčního dokumentu, který by uceleně udával směr rozvoje obce nezávisle na volebních obdobích. Dosud obec disponuje pouze územním plánem, jehož platnost byla plánovaná do roku 2015. V současné době (2016) samospráva usiluje o vytvoření nového územního plánu.⁹¹ V souvislosti s vytvářením nového územního plánu a v souvislosti s potřebou obce samospráva uvažuje o vytvoření programu rozvoje obce. Vznik takového dokumentu podporuje i starosta obce.⁹²

Existenci strategického dokumentu, mezi který lze zařadit program rozvoje obce, vyžadují i některé instituce poskytující dotační tituly. Z pohledu samosprávy by tak měl být v nadcházejícím období vytvořen program rozvoje obce v horizontu minimálně 6 let. Při vytváření dokumentu by samospráva měla sladit ekonomické, sociální a ekologické potřeby obce a zohlednit veřejné, ale i privátní zájmy. Schvalování programu rozvoje obce patří mezi pravomoci zastupitelstva obce, vytvoření takového dokumentu může obec zadat externímu zpracovateli či ho může zpracovat svépomocí nebo kombinací obojího. Nezbytnou roli však při zpracování, realizaci a vyhodnocování takového rozvojového dokumentu mají aktéři místního rozvoje. Kvalitním zpracováním tohoto nástroje, jež bude v obci využíván, bude snadněji dosaženo rozvojových cílů a hlavních směrů v oblasti rozvoje obce.

Samosprávu v obci Tmaň můžeme z hlediska tří vzájemných vztahů fungování samosprávy a rozvojem obce definovaných dle J. Bernarda zařadit pod model proaktivní. Fungování samosprávy je nezávisle proměnou a rozvoj obce je důsledkem rozhodnutí samosprávy. Ne vždy tomu tak bylo během sledovaného období. V určitých krátkých obdobích bychom mohli fungování samosprávy obce Tmaň a jejího rozvoje přiřadit spíše

---

⁹¹ Rozhovor se starostou obce.

⁹² Tamtéž.

k reaktivnímu modelu.⁹³ Můžeme říci, že v určitém období samospráva v obci spíše reagovala na to, jak se obec rozvíjí či nerozvíjí. Můžeme však také říci, že rozvoj obce a fungování samosprávy úzce závisí na osobních charakteristikách reprezentantů místní samosprávy.

Vyhodnocení: samospráva a rozvoj v obci Tmaň

Obec byla před rokem 1990 samostatným sídlem a nebyla součástí jiné obce, podle kategorizace J. Bernarda tak spadá obec mezi tradičně samosprávná sídla. Z pohledu rozvoje je na tom obec Tmaň velmi dobře v porovnání s okolními obcemi. Vybavení infrastrukturou a službami je dostatečné, ovšem vznikají zde nové potřeby z hlediska dalšího rozvoje. Ve sledovaném období 1990-2016 se samospráva v obci podílela různou měrou na rozvoji obce - některé období bylo rozvoji nakloněno více některé naopak méně - v závislosti na zvoleném složení zastupitelstva obce.

Problémem samosprávy v oblasti rozvoje obce je neexistence koncepčního dokumentu v oblasti rozvoje. Obec disponuje pouze územním plánem, který má však v roce 2016 nahradit nový. Při vytváření dokumentu by samospráva měla sladit ekonomické, sociální a ekologické potřeby obce a zohlednit veřejné, ale i privátní zájmy. Při vytváření dokumentu by samospráva měla zohlednit stávající i budoucí územní plán.

Z hlediska tří vzájemných vztahů fungování samosprávy a rozvojem obce definovaných dle J. Bernarda lze obec zařadit pod model proaktivní, v určitém období i do modelu reaktivního, kdy samospráva spíše reagovala na to, jak se obec rozvíjí nebo nerozvíjí.

---

⁹³ BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 189.

5 Závěr

Tato práce se zabývala mimo jiné vlivem místní samosprávy na rozvoj obce. V práci byl stanoven cíl vymezit problematiku v oblasti místní samosprávy a rozvoje obcí po roce 1989 v obci Tmaň. V rámci zvoleného tématu byly zvoleny tři dílčí cíle. Prvním z nich bylo vymezení základních socioekonomických ukazatelů obce Tmaň, kolik obyvatel má tato obec, jaké služby jsou v obci poskytovány a co obec svým obyvatelům může nabídnout. Uvedené ukazatele mají značný vliv na spokojenost obyvatel obce. Obec Tmaň je tradičním samosprávným sídlem, jež má dobré podmínky pro svůj rozvoj, což se potvrdilo i v posledních letech, kdy byl v obci sledován kladný migrační přírůstek, obec se stala vyhledávanou lokalitou pro mladé rodiny s dětmi. Obec má velmi dobré geografické umístění ve Středočeském kraji nedaleko města Berouna a přibližně 35 minut cesty je vzdálena od Prahy. Z hlediska vybavenosti obec zajišťuje základní občanskou vybavenost prostřednictvím poskytovaných služeb. V obci mohou obyvatelé využívat služby obecního úřadu, pošty, knihovny, obchodů s potravinami, kadeřnictví či sportovních možností. Vhodné umístění obce, možnost výstavby a poskytované služby v obci byly nejspíše důvodem nové výstavby v obci a nastěhování mladých rodin do obce. Obec v posledních letech vykazuje nárůst obyvatel, nárůst obyvatel s vysokoškolským vzděláním a úbytek nezaměstnaných obyvatel. Obec má z hlediska hospodaření dobré možnosti pro investice v obci, disponuje finanční rezervou a snaží se využívat dotačních titulů pro realizaci investičních akcí. Sledované socioekonomické ukazatele v obci Tmaň působí kladně na rozvoj obce.

Dalším dílčím cílem hodnoceným v této práci bylo fungování místní samosprávy, aspekty řízení obce a vliv místních zájmových spolků a podnikatelských subjektů na rozvoj obce. V práci jsou identifikováni političtí i nepolitičtí aktéři působící v obci, kteří do jisté míry ovlivňují rozvoj obce. Mezi identifikované nepolitické aktéry působící na rozvoj obce patří místní spolky, především sdružení dobrovolných hasičů, myslivecký spolek, tělovýchovná jednota a občanské sdružení Vrtule. Tyto spolky se aktivně podílejí na organizaci akcí konaných v obci, na výchově mládeže či na udržování životního prostředí v obci. V neposlední řadě jsou to spolky, díky nimž vzniká občanská participace a díky, které se obec dále rozvíjí. Zájmová sdružení se významně podílí na rozvoji obce. Jejich činnost se nemalou měrou zapisuje do historie obce a společenského a kulturního života občanů. Nedílnou součástí rozvoje jednotlivých zájmových skupin jsou finanční

prostředky, které jsou z velké části ovlivněny možnostmi rozpočtu obce. Vztahy mezi jednotlivými subjekty jsou mimo jiné ovlivněny i tím, jaký příspěvek z rozpočtu obce se jim dostane na jejich činnosti. Někdy tento fakt může vyvolávat rivalitu těchto skupin. Jednotlivé subjekty spolupracují na společných akcích, kterých je však zatím jen malý počet. Jednotlivé spolky jsou však dle zjištění nakloněny spolupráci. Samospráva se snaží činnost spolků podporovat.

Důležití aktéři rozvoje jsou i podnikatelské subjekty, které v obci nabízejí pracovní příležitosti. K nejvýznamnější z nich patří Vápenka Čertovy schody a.s., která je též významným přispěvatelem do rozpočtu obce a partnerem pro realizaci rozvojových činností v obci. Významné postavení mají v obci i další identifikované podnikatelské subjekty. Mezi aktéry ovlivňující rozvoj a fungování samosprávy byli zařazeni i obyvatelé obce a jejich občanská participace. Občanská participace na činnosti samosprávy obce je dle zjištění nízká. Veřejná zasedání zastupitelstva obce navštěvuje velmi nízký počet obyvatel. Můžeme říci, že občanská participace z pohledu samosprávy vykazuje nízkou míru participace. Občanská participace na veřejných akcích konaných v obci, je poměrně vysoká, míra účasti však v průběhu let střídavě stagnuje a roste. Z hlediska participace bylo též identifikováno, že obyvatelé působící v oblasti samosprávy jsou z velké části členové místních zájmových spolků či osoby z podnikatelské činnosti. Můžeme říci, že fungování samosprávy je tak přímo ovlivněno i zájmy jednotlivých spolků. Můžeme také říci, že důležitou součástí „politiky“ na komunální úrovni jsou „nepolitické“ složky.

Rozhodovací proces samosprávy probíhá bez konfliktních situací a bez ovlivnění, tím za jaké volební strany jednotliví zvolení kandidáti kandidovali. Ve většině řešených otázek převládá názorová shoda, během sledovaného období se však našly i otázky, které vyvolávaly v zastupitelstvu neshody.

Třetím dílčím cílem práce byl rozbor komunálních voleb v obci od roku 1990 do roku 2014. Komunální volby v obci Tmaň od roku 1990 do roku 2014 probíhaly s různými výsledky, volební účast voličů v devadesátých letech byla více než 60 %, po roce 2000 se pak tyto hodnoty pohybují okolo 50 %. Zájem voličů o komunální volby byl ve sledovaném období ovlivněn spíše složením kandidátek či volebním programem než tím, pod jakým názvem vystupovala samotná volební strana. Preference voličů tak byly ovlivněny především samotnými kandidáty, jejich osobou, sympatiemi a vystupováním ve veřejném životě v obci. Ve sledovaném období bylo zjištěno, že v 90. letech se

v komunálních volbách objevovaly kandidátky pod záštitou velkých volebních stran, kandidáti v nich zapsaní však byli ve většině případů bez politické příslušnosti. Nelze říci, že by se občané rozhodovali přímo podle názvu volebních stran. Lze to vyvodit i z hlediska kandidatury některých kandidátů, kteří v několika obdobích kandidovali za různé volební strany (Občanská demokratická strana, Česká strana národně sociální, Občanská strana či Komunistická strana Československa, sdružení nezávislých kandidátů) a byli i přesto v průběhu vývoje zvoleni do zastupitelstva obce několikrát za sebou. Lze z toho vyvodit, že stranictví v komunálních volbách není přikládán tak velký význam jako na úrovni krajské či národní. Z pohledu voleb do vyšší úrovně řízení (krajských a voleb do poslanecké sněmovny) nebyly zjištěny souvislosti s komunálními volbami. Volbám na této úrovni vévodí z pohledu obyvatel tři strany Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy a Občanská demokratická strana). Žádná z těchto stran kandidujících v rámci komunálních voleb v obci Tmaň nebyla vyloženě favorizovanou stranou. Volební účast ve volbách do vyšší úrovně byla průměrně nižší než v komunálních volbách. Můžeme zde potvrdit tvrzení uvedené v knize J. Čmejřka, že se snižujícím se stupněm rozhodovacího procesu se místní politika přibližuje voliči a ideologické otázky jsou vytěšňovány problémy operativnějšího charakteru.⁹⁴

Z hlediska poznatků získaných při vypracování této práce bylo zjištěno, že samospráva v obci Tmaň v souvislosti s rozvojem obce uplatňuje proaktivní model. Fungování samosprávy je nezávisle proměnou a rozvoj obce je důsledkem rozhodnutí samosprávy. Ne vždy tomu tak bylo během sledovaného období. V určitých krátkých obdobích bychom mohli fungování samosprávy obce Tmaň a jejího rozvoje přiřadit spíše k reaktivnímu modelu.⁹⁵ Můžeme však také říci, že rozvoj obce a fungování samosprávy úzce závisí na osobních charakteristikách reprezentantů místní samosprávy. V malých obcích jsou voliči ovlivňováni spíše podle osobních sympatií ke kandidátovi než podle politické příslušnosti či politických stran.

Posledním cílem této diplomové práce bylo identifikovat rozvojové priority obce. Dle zjištěných skutečností autorka navrhuje jako jednu z rozvojových priorit vytvoření koncepčního dokumentu v oblasti rozvoje, například program rozvoje obce, s potřebou

---

⁹⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 125.

⁹⁵ BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 2011, s. 189.

vzniku tohoto dokumentu se ztotožňuje i současný starosta obce.⁹⁶ Mezi další rozvojové priority pak autorka navrhuje zařadit dobudování infrastruktury v nově zastavené oblasti v obci, vyřešit lépe dopravní dostupnost hromadnou dopravou s městem Beroun, vytvořit místa (odpočinkové zóny) pro setkávání obyvatel a nepřetržitě dostupné sportovní prostory, které by mohla využívat především mládež pro trávení volného času, rekonstrukce některých komunikací v obci a osazení zelení dalších vhodných ploch. Jednou z priorit je i přebudování centra obce. Některé z těchto navržených priorit byly v průběhu roku 2015 samosprávou diskutovány a budou s největší pravděpodobností řešeny.

Výše uvedená zjištění tak dle autorky nepotvrzují tvrzení J. Bernarda, že na rozvoj obce má místní samospráva marginální vliv. Ovšem je nutné dodat, že se jedná o konkrétní případ obce a nelze toto tvrzení z pohledu České republiky uplatnit na všechny obce, vzhledem k jejich rozdílnosti a množství politických aktérů, kteří v nich působí.

---

⁹⁶ Rozhovor se starostou obce.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef a kol. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*. 1. vydání. Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Moderní společnost a problémy politiky. (kapitoly z politologie)*. 3. vydání. Praha, 2012. 304 s. ISBN 978-80-213-0841-1. Skripta. Česká zemědělská univerzita v Praze.

ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování Případová studie Nového města nad Metují*. Praha, 2006. 163 s. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce Jaroslav Čmejrek.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 297 s. ISBN 978-807-3579-104.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice. Praktická příručka s judikaturou*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2012. 240 s. Praktik. ISBN 978-80-87576-28-1.

MAJEROVÁ, Věra, MAJER, Emerich. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství část II*. 2. vydání. Praha, 2012. 275 s. ISBN 978-80-213-11698-0. Skripta. Česká zemědělská univerzita v Praze.

OUTLÝ, Jan. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. In. Politologická revue 2003/2, ročník IX. ISSN 1211-0353.

PEKOVÁ Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-807-3579-364.

PIKOLA, Pavel. *Správní právo prakticky*. Praha, 2012. 113 s. ISBN 978-80-213-1819-9. Skripta. Česká zemědělská univerzita v Praze.

POMAHAČ, Richard, VIDLÁKOVÁ, Olga. *Veřejná správa*. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2002. 290 s. ISBN 80-7179-748-0.

PUTNAM, Robert. *Making Democracy Work: Civic Tradition in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press, 1993. In. Elektronický učební text: Sociální a regionální rozvoj, ČZU, 2015. Str. 80.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2009. 463 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. (Editorka). *Tmaň*. Praha: Vydavatelství MAROLI – Markéta Vysloužilová, 2010. 130 s. ISBN 978-80-86453-32-3.

WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan a kol. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 473 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Seznam elektronických zdrojů

Aktuálně.cz. *Komunální volby 2014: výsledky v každém městě i obci*. [online] [cit. 2015-03-19]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.aktualne.cz/komunalni-volby/#prehled>

eAgri. Lesy. *Směrnice 923/00-5050*. [online] [cit. 2015-11-07]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/legislativa/metodicke-pokyny/mp-15-smernice-mze-c-34-pro-ustavovani.html>

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR*.

Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2014). Beroun. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky 2015*. [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/531855_opendocument

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__531855#

Český statistický úřad. *Veřejná databáze. Vše o území*. [online] [cit. 2015-02-24]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__531855#

Deník obce. *Ekonomika: Blíže k hospodaření obcí a dobrovolných svazků obcí v roce 2010*. [online]. 5. 9. 2011. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6502930>

Deník obce. *Ekonomika: Hospodaření obcí v roce 2014*. [online]. 1. 9. 2015. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6697325>

Deník obce. *Ekonomika: Územní rozpočty v roce 2006*. [online]. 23. 8. 2007. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6281227&ht=%FAzemn%ED+rozpo%E8ty+v+roce+2006>

Finanční správa. *Daňové příjmy obcí a krajů. Schéma rozpočtové určení daní 2016*. [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci>

Finanční správa. *Orgány finanční správy*. [online] [cit. 2015-11-07]. Dostupné z WWW: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy>

Integrovaný portál MPSV. *Zaměstnanost. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska.* [online] [cit. 2015-03-07]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

KAMENÍČKOVÁ, Věra. *Deník veřejné správy. Ekonomika: Hospodaření obcí v loňském roce.* [online]. 17. 8. 2000. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=60900&ht=Hospoda%F8en%ED+obc%ED+v+roce+2000>

Lhoist. *Download center. O nás. Výroční zpráva 2014.* [online] [cit. 2015-03-16]. Dostupné z WWW: http://www.lhoist.com/sites/lhoist/files/vyrocní_zprava_2014.pdf

Ministerstvo vnitra. *Počet obyvatel v obcích.* [online] [cit. 2015-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

Ministerstvo vnitra. *Strategický rámec rozvoje. Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020.* [online] [cit. 2015-11-07]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

OBCEPRO. MMR ČR. *Materiály z konferencí. Představení aplikace OBCEPRO.* [online] [cit. 2016-02-23]. Dostupné z WWW: <http://www.obcepro.cz/o-projektu/rizeni-rozvoje-obce>

PRÁVO. *Trhy & ekonomika.* 5. 1. 2016. In MFČR. *V médiích. 2016. Andrej Babiš: Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu.* [online] [cit. 2015-02-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>

Volby.cz. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10. – 11.10.2014. Výsledky voleb Tmaň.* [online] [cit. 2015-03-19]. Dostupné z WWW: <http://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=2102&xobec=531855&xokrsek=1&xstat=0&xvyber=0>

Seznam legislativních dokumentů

Česká republika. Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. 1993. [online]

Dostupné z WWW:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=1~2F1993&rpp=15#seznam>

Česká republika. Vyhláška č. 213/2015 o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Česká republika. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v platném znění.

[online] Dostupné z WWW:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&fulltext=491~2F2001&rpp=15#local-content>

Česká republika. Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. [online] Dostupné z WWW:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=51988&fulltext=491~2F2001&rpp=15#local-content>

Česká republika. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění.

[online]. Dostupné z WWW:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49565&fulltext=248~2F2000&rpp=15#local-content>

Česká republika. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. [online]. Dostupné z WWW:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49567&fulltext=250~2F2000&rpp=15#local-content>

Seznam interních dokumentů

Jaroslav Horáček. Volby do zastupitelstva obce Tmaň v letech 1990-2010.

Rozpočtový výhled obce Tmaň do roku 2018

Rozpočty obce Tmaň 2015, 2016.

Usnesení zastupitelstva obce Tmaň.

Zakladatelská smlouva Dobrovolného svazku obcí. Mikroregion KLONK. 2002.

Zápisy ze zasedání zastupitelstva obce Tmaň.

Závěrečné účty obce Tmaň, 2012-2014.

Ostatní zdroje

Účast autorky na Valné hromadě Tělovýchovné jednoty VČS Tmaň v roce 2015.

Ústní komunikace s představiteli samosprávy obce Tmaň a aktérů v obci Tmaň.

Ústní komunikace se starostou obce Tmaň, Pavlem Pavláskem ml.

Ústní komunikace se starostou Sboru dobrovolných hasičů, Vítem Hofmannem.

Ústní komunikace s pracovnící zařazenou do obecního úřadu ve Tmani, Petrou Foltýnovou.

Ústní komunikace se členy zastupitelstva obce.

Seznam příloh

Příloha A Podnikatelské subjekty v obci

Příloha B Rozpočet obce Tmaň na rok 2016

Příloha C Rozpočet obce Tmaň na rok 2015

Příloha D Rozbor veřejných zasedání zastupitelstva obce 2014-2016

Příloha E Volby do zastupitelstev krajů v letech 2000–2012 obec Tmaň

Příloha F Volby do Poslanecké sněmovny 1996-2013 obec Tmaň

Příloha G Přehled zvolených členů zastupitelstva obce v období 1990-2014

Příloha H Přehled rozhovorů

Přílohy

Příloha A podnikatelské subjekty v obci

Vápenka Čertovy schody a.s.

Vápenka Čertovy schody a.s. je největším podnikatelským subjektem působícím na katastrálním území Tmaně (ale i dalších sousedních obcí). Zároveň je největším výrobcem vápenných a vápencových výrobků v České republice. Vápenka Čertovy schody se stala součástí společnosti Lhoist Česká republika, která patří do Skupiny Lhoist. Hlavní náplní společnosti a zároveň předmětem podnikání je výroba a prodej vápna a vápenných výrobků. Akciová společnost Vápenka Čertovy schody zaměstnává dle údajů ve výroční zprávě za rok 2014 v průměru okolo 161 zaměstnanců.⁹⁷

Společnost vyrábí vápno přímo v oblasti dobývacích prostor na katastrálních územích obcí Tmaně, Koněprus a Suchomast. Těžba probíhá na území Chráněné krajinné oblasti Český kras a velkou měrou ovlivňuje ráz této krajiny. Vápenka Čertovy schody a.s. se společností Českomoravský cement a.s. vytvořily akciovou společnost Velkolom Čertovy schody a.s. na niž má každá ze společností 50 % podíl. Velkolom Čertovy schody a.s. pro tyto společnosti provádí těžbu v dobývacích prostorech.

Akciová společnost Vápenka Čertovy schody je významným přispěvatelem do rozpočtu obce.

Václav Kozler – autodoprava, silodoprava a Autodoprava Petr Krejčí

Oba podnikatelské subjekty, jež mají místo podnikání v obci Tmaň podnikají v oblasti nákladní dopravy se specializací na dopravu vápenných výrobků. Oba subjekty poskytují pracovní místa, která jsou obsazena i občany bydlícími v obci. Firma Václav Kozler – autodoprava, silodoprava zaměstnává 10 zaměstnanců, z čehož 4 jsou obyvateli Tmaně. Autodoprava Petr Krejčí zaměstnává 1 osobu z obce a celkem zaměstnává 9 osob.

---

⁹⁷ Lhoist.com. *Download center. O nás. Výroční zpráva 2014.* [online] [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: http://www.lhoist.com/sites/lhoist/files/vyrocní_zpráva_2014.pdf

Zahradnictví Tmaň

Podnikatelský subjekt Zahradnictví Tmaň působí v obci několik let a je též významným subjektem, který zaměstnává celkem dva pracovníky, z nichž jeden je obyvatel obce. Subjekt má vytvořenou klientelu, která se sem pravidelně vrací obzvláště v rámci sezón (v zimě pro vánoční stromky, na jaře pro vybavení a sadbu na zahrádky). V minulých letech bylo v objektech zahradnictví pořádáno i několik společenských akcí, které poskytly možnost rozšířit společenský život v obci.

Apolonia Plus s.r.o. Výrobna lahůdek Tmaň

Výrobna lahůdek ve Tmani působí již od roku 1991. Hlavní činností je výroba lahůdkářského zboží. Výrobky firmy odebírají firmy z blízkého okolí, ale i z Prahy a jejího okolí. Výrobna lahůdek poskytuje celkem pět pracovních míst, z čehož dvě pracovní místa jsou obsazena obyvateli Tmaně.

Pavel Šmic - CONDOR

Tato firma vyrábí hlavně spací pytle, stany, polštáře, pláštěnky a dále sortiment oblečení z oblasti syntetických materiálů. Jedná se převážně o ruční výrobu, která je zajišťována několika pracovníky. Jedná se o subjekt, který provádí svou výrobní činnost v obci a zaměstnává 8 osob, přičemž jedno místo je obsazeno obyvatelkou Tmaně.

Prodejny potravin v obci

COOP Jednota Tmaň je hlavní prodejna potravin v obci. Současná budova prodejny je v obci již od roku 1985, která nahradila stávající pro občany již nevyhovující menší prodejnu. V prostorech bývalé prodejny pak byla zřízena Výrobna lahůdek, která v této budově působí dodnes.

Prodejna COOP Jednota prošla v roce 2014 rekonstrukcí a nyní nabízí občanům Tmaně základní sortiment zboží (potravin, drogerii, uzenářské výrobky). V prodejně pracují čtyři zaměstnankyně, z nichž tři jsou obyvatelkami Tmaně. Prodejna potravin se nachází v centru obce a je velmi důležitým prvkem občanské vybavenosti obce.

Vedle prodejny potravin se nachází obchod zvaný Ovoce a zelenina, tento menší obchod nabízí základní sortiment zboží. Dostupnost tohoto obchodu je sedm dní v týdnu.

Příloha B Rozpočet obce Tmaň za rok 2016

Rozpočet na r. 2016 v paragrafovém znění

Příjmy

231 10	daňové příjmy	12181000
231 10	1031 příjmy z lesa	36500
231 10	1070 rybníky	15000
231 10	2119 příjmy z dobýv.prostoru	2000000
231 10	3349 Obzor	2000
231 10	3392 nájem KD	15000
231 10	3421 práce s mládeží-sponzor.dary	215000
231 10	3612 hos. činnost-byty	850000
231 10	3613 nebytové prostory	190000
231 10	3632 hrobová místa	2000
231 10	3639 místní hospodářství	122000
231 10	3722 odpady	170000
231 10	6171 správa	220000
231 10	6310 dividendy, úroky	96000
		16114500
231 10	pol. 8115 použití zůstatku let minulých	1949200

C e l k e m **18 063 700**

Jedná se o rozpočet schodkový s použitím zůstatku z minulého období

Vyvěšeno: 15.12.2015

Sejmuto: .....

Vyvěšeno na úřední desce i v elektronické podobě

Schváleno 14.12.2015

Výdaje

231 10	1031 les	60000
231 10	1070 rybníky	50000
231 10	2212 silnice	2020000
231 10	2221 dopravní obslužnost	250000
231 10	2310 pitná voda	10000
231 10	2321 kanalizace	1000000
231 10	2333 vodní toky, koupaliště	100000
231 10	3113 škola	318000
231 10	3119 dotace škole	1475000
231 10	3144 škola v přírodě	60000
231 10	3314 knihovna	41000
231 10	3319 kronika	36000
231 10	3322 kulturní památky	115000
231 10	3341 rozhlas	92200
231 10	3349 obzor	18000
231 10	3392 KD	154000
231 10	3399 SPOZ	58000
231 10	3419 tělovýchova	185000
231 10	3421 práce s dětmi	195000
231 10	3529 přísp. na DD	15000
231 10	3543 přísp. Dobromysl	5000
236 30	3611 FRB	143000
231 10	3612 hosp. činnost	550000
231 10	3613 nebyt.prostory	568000
231 10	3631 veř.osvětlení	240000
231 10	3632 hřbitov	5000
231 10	3639 místní hospodářství	1618000
231 10	3721 nebezpečné odpady	40000
231 10	3722 odpad. hospodářství	955000
231 10	3723 separovaný sběr	140000
231 10	3725 sběrný dvůr	508000
231 10	3726 kompostárna	150000
231 10	3741 ochránci přírody	1000
231 10	3745 údržba zeleně	2383000
231 10	5512 SDH	76000
231 10	5212 krizové řízení-materiál	5000
231 10	5273 krizové řízení-rezerva	15000
231 10	6112 zastupitelstvo	1187500
231 10	6171 správa	2382000
231 10	6310 finanční operace	45000
231 10	6330 převody sociálnímu fondu	200000
231 10	6399 platby daní	550000
231 10	6409 přísp.Klonk, důchodci	45000
	celkem	18063700

Příjmy	16 114 500
Výdaje	18 063 700
rozdíl	1 949 200

Příloha C Rozpočet obce Tmaň za rok 2015

Obec Tmaň
IČO: 00233901
Rozpočet na rok 2015 - dle paragrafů

Příjmy:

231 10	daňové příjmy, místní popl. správní poplatky		15 328 300
231 10	příjmy z lesa	1031	36 000
231 10	rybníky	1070	15 000
231 10	vytěž.prostory	2119	2 500 000
23 10	Obzor	3349	2 500
231 10	nájem KD	3392	10 000
231 10	sponzor. dary VáČs	3421	230 000
231 10	bytové hosp.	3612	950 000
231 10	nebyt.prostory	3613	220 000
231 10	hřbitov	3632	5 000
231 10	místní hosp.	3639	130 000
231 10	vyúčt. za odvoz odpadů	3722	170 000
231 10	kurýrní služba	6171	185 000
231 10	úroky,dividendy	6310	110 000
celkem			19 891 800

vyvěšeno i v elektronické podobě: 16.12.2014

sejmuto: .....

231 10	3721	40 000
nebezpečné odpady		
231 10	3722	950 000
odpady		
231 10	3723	80 000
separ. sběr		
231 10	3725	60 000
sběrný dvůr		
231 10	3726	150 000
kompostárna		
231 10	3741	1 000
příspěvek ochr.přírody		
231 10	3745	2 200 000
zeleň		
231 10	5512	100 000
SDH, včetně příspěvku na SDH		
231 10	6112	1 170 000
zastupitelstvo		
231 10	6171	2 175 000
správa		
231 10	6330	200 000
příspěvek na SF		
231 10	6339	250 000
platba daně za obec		
231 10	6409	45 000
příspěvek na Klonk, důchodci		
231 10	6409	640 100
převod do rezervy		
celkem		19 891 800

Příloha D Rozbor veřejných zasedání zastupitelstva obce 2014-2016

Veřejné zasedání zastupitelstva obce prosinec 2014

Na druhém veřejném zasedání tohoto zastupitelstva obce konaného v prosinci 2015 byli zastupitelstvem schváleni předsedové jednotlivých komisí a složení členů. Na ustavujícím veřejném zasedání bylo dle usnesení uloženo radě obce zřídit komise pro oblast školství, kultury, životního prostředí, sociální komisi a sbor pro občanské záležitosti. Dle zápisu mělo být však usnesením uloženo, aby bylo předloženo složení jednotlivých výborů a komisí na dalším zasedání zastupitelstva. Zastupitelstvo si tak zde vyhradilo pravomoc rozhodnout o složení komisí, které však obvykle schvaluje rada obce. Rada obce na své poslední schůzi v roce 2014 složení komisí projednala a doporučila zastupitelstvu je takto schválit. Zastupitelstvo na druhém zasedání jmenovalo členy výboru finančního a kontrolního a revizního výboru.

Na tomto zasedání byl zastupitelstvem obce schválen výsledek výběrového řízení na kompletní zateplení Základní a mateřské školy Tmaň (dále jen ZŠ a MŠ Tmaň). Zateplení školy by v následujících letech mělo přinést úsporu na vytápění celého areálu školy a tím by mělo snížit i finanční prostředky, které obec přispívá na provoz školy. Během následujícího roku bylo zateplení školy projednáváno na schůzích rady obce, ale i na všech řádných zasedáních zastupitelstva obce v roce 2015.

Veřejné zasedání zastupitelstva obce březen 2015

Na třetím zasedání konaném v březnu 2015 schválilo zastupitelstvo obce hospodářský výsledek příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Tmaň za rok 2014. Později při přezkoumání výsledku hospodaření obce za rok 2014 bylo zjištěno, že výsledek byl schválen chybně zastupitelstvem obce, schválení měla provést rada obce. V rámci tohoto zasedání bylo zastupitelstvem schváleno zrušení plánovacích smluv mezi obcí a stavebníky v lokalitě nové zástavby v západní části obce. Plánovací smlouvy byly podepsány v listopadu 2010 a týkaly se finanční spoluúčasti stavebníků na vybudování komunikací v této lokalitě. Plánovací smlouva, která byla tehdy ze zákona nezbytná pro vlastníky stavebních pozemků, které nesousedí s již existující komunikací, stanovila maximální spoluúčast financování stavby komunikace. Tito vlastníci by dle tehdejší zákonné úpravy bez uzavřené plánovací smlouvy nezískali povolení ke stavbě.⁹⁸ Během ubíhajících let, kdy byly komunikace vybudovány v této lokalitě jen z části, se měnila i právní úprava. Z toho

---

⁹⁸ Rozhovor se členem zastupitelstva obce.

důvodu byla projednána nutnost existence plánovacích smluv mezi obcí a vlastníky nemovitostí (stavebníky) a v konečném důsledku byly zastupitelstvem obce tyto smlouvy zrušeny pro jejich nepotřebnost. Zastupitelstvo obce na tomto zasedání schválilo také podání žádostí o dotaci na místní obslužnou komunikaci včetně veřejného osvětlení (jedná se o jednu z komunikací v rámci výše uvedené lokality) z Fondu rozvoje obcí a měst Středočeského kraje a dále schválení podání žádosti o dotaci na nákup svozové techniky z Operačního programu Životní prostředí a dále podání žádosti o dotaci na projekt „Lokalita Havlíčkův Mlýn – opatření pro snížení negativních účinků povodní“ ze Středočeského Povodňového fondu pro rok 2015.

Jedním z bodů zasedání bylo též schválení peněžitého daru od místního podnikatelského subjektu Vápenky Čertovy schody a.s. ve výši 150.000,- Kč.

Všechny tyto body byly členy zastupitelstva obce odsouhlaseny jednomyslně. Během zasedání nedošlo k žádným sporným situacím.

Mimořádné veřejné zasedání zastupitelstva obce v dubnu 2015

V dubnu 2015 bylo starostou obce svoláno první mimořádné veřejné zasedání zastupitelstva obce, na jehož programu byly tyto body:

- projednání plánu společných zařízení v rámci pozemkových úprav – zastupitelstvo tento bod po kratší diskuzi schválilo jednohlasně;
- rozpočtové změny – schváleny jednohlasně;
- provedení zastřešení ocelového schodiště do přístavby ZŠ a MŠ Tmaň (výhodné provést v době zateplování školy) – schváleno jednomyslně;
- projekt realizace přístavby kabin na fotbalovém hřišti – u tohoto bodu se vyjádřil nejdříve předseda tělovýchovné jednoty, který projekt představil jako nezbytný pro další fungování a rozvoj mládežnických týmů tělovýchovné jednoty; nad tímto bodem se následně rozvinula debata, kde postupně k tomuto projektu zaujali stanoviska jednotliví členové zastupitelstva (především ti členové, jež jsou členy některých zájmových sdružení v obci) – diskuze se rozvinula nad potřebností tohoto projektu a jeho náklady, které tak, jak byly předloženy, byly dle názoru některých členů zastupitelstva podceněny; nicméně po diskuzi byl tento bod zastupitelstvem schválen.

Veřejné zasedání zastupitelstva obce červen 2015

Řádné zasedání zastupitelstva obce konané v červnu 2015 mělo na programu 20 bodů, původně bylo na pozvánce 15 bodů, zastupitelstvo však odsouhlasilo přidání dodatečných dalších 5 bodů. Na zasedání byla schválena například kontrola hospodaření obce a DSO KLONK, uzávěrka obce za rok 2014, závěrečný účet obce za rok 2014 či rozpočtové změny. Zajímavým bodem bylo opět hlasování o bodu souvisejícím se zateplením školy, kdy bylo navrženo navýšit paragraf ZŠ a MŠ Tmaň o 500 000,- Kč z důvodu rekonstrukce části střechy. K tomuto bodu proběhla diskuze, ovšem bod byl schválen.

Dalším zajímavým bodem bylo projednání změny bodu financování projektu přístavby kabin na fotbalovém hřišti, jehož realizace byla na předchozím veřejném zasedání schválena. Po novém přepočítání nákladů vyšlo najevo, že projekt by vyšel na více než dvojnásobnou cenu než v původním návrhu, na což by už v rámci rozpočtu 2015 nebyly rozpočtovány finanční prostředky, a tak byl tento bod schválen tak, že projekt bude pozastaven do té doby, než budou vyhlášeny dotační tituly, z kterých by šlo tento projekt spolufinancovat.

Veřejné zasedání zastupitelstva obce září 2015

Na zasedání konaném v září 2015 se schválila směrnice pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu, kterou musí mít obec z hlediska právní úpravy schválenou. Dále se projednával bod zrušení předkupního práva. Jednalo se předkupní právo na pozemek, jež koupil manželský pár z části Slavíky za velmi výhodnou nízkou cenu s tím, že bude určen k výstavbě rodinného domu a v případě prodeje by měla obec předkupní právo. Zrušením předkupního práva by manželský pár tak mohl stavební pozemek prodat za cenu, která by mohla být více než 10x vyšší než byla původně. Zastupitelstvo obce se k tomuto bodu postavilo zamítavě a bod zrušení předkupního práva byl zamítnut. V minulosti bylo jedno ze zastupitelstev obce o takovéto zrušení předkupního práva také požádáno, avšak jednalo se i jiný pozemek i jiné majitele. V tu dobu zastupitelstvo zrušení předkupního práva schválilo, což se v budoucnu ukázalo být velmi nešťastným rozhodnutím. I proto bylo z pohledu autorky současným zastupitelstvem učiněno správné rozhodnutí o zamítnutí zrušení předkupního práva.

Mimořádné veřejné zasedání zastupitelstva obce říjen 2015

Na tomto zasedání bylo hlavním bodem schválení smlouvy o poskytnutí dotace na svozovou techniku z Operačního programu Životního prostředí, zastupitelstvo jednomyslně tento bod schválilo. Dále byla schválena v pořadí již druhá úprava znění směrnice pro zadávání zakázek malého rozsahu. Posledním diskutovaným bodem tohoto zasedání byl pronájem tělocvičny pro potřeby tanečního kroužku, kdy byla zastupitelstvem podpořena tato činnost s dětmi a mládeží a proto byl schválen pronájem za výhodnější podmínky jako pro zájmové celky z obce, i když taneční kroužek nesplňuje požadavky pro tyto výhodnější podmínky.

Veřejné zasedání zastupitelstva obce prosinec 2015

Poslední zasedání v roce 2015 mělo na programu schvalování návrhu rozpočtu obce na rok 2016, návrh byl jednomyslně schválen zastupitelstvem. Dále byly projednávány změny v rozhodnutí o poskytnutí dotace u projektu Zateplení ZŠ a MŠ Tmaň a u projektu na Nákup svozové techniky. Zastupitelstvo obce schválilo rozpočtové změny a podání žádosti o poskytnutí dotace na dětské hřiště, na které byla v minulosti podána žádost o dotaci v rámci DSO KLONK a která byla bohužel zamítnuta.

O měsíc později v lednu 2016 starosta obce svolal mimořádné veřejné zasedání, na kterém bylo hlavním předmětem projednání bodu „Souhlas s umístěním skladu deaktivované munice Policie České republiky v prostoru akciové společnosti Velkolom Čertovy schody“. Tento bod byl projednáván a po uvážení zastupitelstvem obce schválen. O tomto bodu jednaly i zastupitelstva dalších dotčených obcí, které vyjádřili taktéž souhlasné stanovisko.

Příloha E Volby do zastupitelstev krajů v letech 2000–2012 obec Tmaň

U všech uvedených tabulek v příloze E je zdrojem informací internetový portál www.volby.cz.

Volební účast v obci Tmaň krajské volby 2000

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
657	153	23,29	153	147

Výsledky krajských voleb v obci Tmaň v roce 2000

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
3	Občanská demokratická strana	27	18,36
34	Koalice České strany národně sociální a politického hnutí NEZÁVISLÍ	20	13,60
33	Komunistická strana Čech a Moravy	65	44,21
41	Česká strana sociálně demokratická	17	11,56

Volební účast v obci Tmaň krajské volby 2004

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
790	194	24,56	192	181

Výsledky krajských voleb v obci Tmaň v roce 2004

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
26	Občanská demokratická strana	61	33,7
54	Komunistická strana Čech a Moravy	60	33,14
36	Česká strana sociálně demokratická	38	20,99

Volební účast v obci Tmaň krajské volby 2008

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
833	330	39,62	330	327

Výsledky krajských voleb v obci Tmaň v roce 2008

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
47	Občanská demokratická strana	68	20,79
1	Komunistická strana Čech a Moravy	98	29,96
48	Česká strana sociálně demokratická	111	33,94

Volební účast v obci Tmaň krajské volby 2012

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
876	247	28,20	247	237

Výsledky krajských voleb v obci Tmaň v roce 2012

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
70	Občanská demokratická strana	25	10,54
43	Komunistická strana Čech a Moravy	68	28,69
60	Česká strana sociálně demokratická	57	24,05

Příloha F Volby do Poslanecké sněmovny 1996-2013 obec Tmaň

U všech uvedených tabulek v příloze F je zdrojem informací internetový portál www.volby.cz.

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 1996

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
606	498	82,18	498	491

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 1996

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
03	Občanská demokratická strana	105	21,38
15	Komunistická strana Čech a Moravy	82	16,7
02	Česká strana sociálně demokratická	115	23,42
17	Sdružení pro republiku – Republ. str. Československa	59	12,02

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 1998

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
638	486	76,18	486	478

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 1998

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
05	Občanská demokratická strana	123	25,73
09	Komunistická strana Čech a Moravy	79	16,53
07	Česká strana sociálně demokratická	178	37,24

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 2002

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
729	381	52,26	381	380

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 2002

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
22	Občanská demokratická strana	85	22,36
23	Komunistická strana Čech a Moravy	110	28,94
3	Česká strana sociálně demokratická	125	32,89

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 2006

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
807	487	60,35	487	485

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 2006

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
09	Občanská demokratická strana	146	30,1
20	Komunistická strana Čech a Moravy	113	23,29
10	Česká strana sociálně demokratická	150	30,92

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 2010

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
830	500	60,24	500	497

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 2010

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
26	Občanská demokratická strana	84	16,9
6	Komunistická strana Čech a Moravy	113	23,29
10	Česká strana sociálně demokratická	117	23,54
15	TOP 09	79	15,09

Volební účast v obci Tmaň volby do Poslanecké sněmovny 2013

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
873	476	54,52	476	473

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v obci Tmaň v roce 2013

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
6	Občanská demokratická strana	26	5,49
21	Komunistická strana Čech a Moravy	100	21,14
1	Česká strana sociálně demokratická	86	18,18
4	TOP 09	53	11,20
20	ANO 2011	99	20,93

Příloha G Přehled zvolených členů zastupitelstva obce v období 1990-2014

Zvolení kandidáti	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Eschner J.							✓
Ježková M.							✓
Karmazín J.							✓
Kepková M.					✓	✓	✓
Kiml A.					✓	✓	✓
Laňová H.						✓	✓
Malík S.							✓
Pavlásek P. ml. (starosta)						✓	✓
Pavlásek P. st.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Plátěnka J.						✓	✓
Reková P.							✓
Rysová J.						✓	✓
Sakáč J.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sudík R.				✓	✓		✓
Vinš Z.							✓
Duchoň S. (starosta)	✓	✓	✓				
Foltýn V.		✓					
Holeček B.	✓	✓					
Horáček J.	✓	✓	✓				
Klika P.	✓						
Růžička J.	✓						
Plátěnková M.	✓						
Klíma J.	✓						
Ježek J.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Keprová A. (starostka)		✓	✓				
Koucký J.		✓					
Krejčí J.		✓					
Svoboda S.		✓					
Marešová L.		✓					
Piskáček K.		✓	✓				
Svoboda J.	✓	✓	✓				
Žáček K.		✓					
Štětková J.			✓				
Karmazínová D.	✓		✓	✓	✓		
Tysl V.			✓	✓	✓		
Foltýn K.			✓				
Macourek V. (starosta)	✓		✓	✓	✓	✓	
Plátěnka A. (starosta)	✓		✓	✓	✓		
Křivohlavá M.	✓		✓	✓			
Sudík R.				✓	✓		
Šimek J.				✓			
Šnýdr J.				✓			
Motyka V.				✓		✓	
Horová I.				✓	✓		
Svoboda J.				✓			
Sulíková I.					✓	✓	

Celta P.					✓		
Procházková M.					✓		
Šlezárik J.					✓		
Večerková M.				✓			
Landová J.						✓	
Špačková S.						✓	
Řehořová L.						✓	

Zdroj: Volby do zastupitelstva obce Tmaň v letech 1990-2010

Příloha H Přehled struktury rozhovorů se zástupci místní samosprávy a aktéry rozvoje obce.

Rozhovor se starostou obce.

Jaké zaměstnání jste vykonával před nástupem do funkce starosty?

Účastníte se nějakých školení, které souvisí s místní samosprávou?

Má obec v oblasti řízení rozvoje obce zpracovaný nějaký strategický plán/plán rozvoje obce?

Myslíte si, že by obec nějaký takový dokument měla mít zpracovaný?

Účastnil byste se osobně na vytváření programu rozvoje obce?

Je v plánu rozšiřování zastavitelné plochy na území obce?

Spolupracuje samospráva se spolky a sdruženími v obci?

Je ze strany samosprávy činnost spolků v obci podporována?

Rozhovor se zaměstnankyní obecního úřadu.

Jaké místní poplatky obec vybírá?

Co je zahrnuto v kapitálových příjmech obce?

Co způsobilo navýšení kapitálových příjmů v roce 2014 oproti roku 2013?

Jaké obec čerpá dotační prostředky mimo prostředků na investiční projekty?

Co je zahrnuto v běžných výdajích obce?

Rozhovor se starostou sboru dobrovolných hasičů.

Kolik členů je ve sboru evidováno?

Spolupracujete v rámci sboru s místní samosprávou?

Jaká je náplň činnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů?

Pořádá sbor nějaké kulturní akce v obci?

Pracujete v oblasti požární ochrany s mládeží?

Rozhovor se členkou zastupitelstva obce, předsedkyně sdružení Vrtule.

Kdy vzniklo občanské sdružení Vrtule?

Co je cílem sdružení?

Jaké aktivity Vrtule v rámci obce vykonává?

Podporuje obec nějakým způsobem činnost sdružení?

Vybrané dotazy související s rozhodovacím procesem na členy zastupitelstva obce.

Jaká situace byla z pohledu vlastnictví po roce 1990 ohledně místního zámku a přilehlého parku?

Jak se vyvíjí situace ohledně domku zahradníka?

K čemu byly plánovací smlouvy a kdy byly uzavřeny?

Zrušila v minulosti samospráva v obci na žádost majitelů předkupní právo?